

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
PETA SEDNICA
PRVOG REDOVNOG ZASEDANJA
Drugi dan rada
15. maj 2019. godine

(Sednica je počela u 10.05 časova. Predsedava Veroljub Arsić, potpredsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDAVAJUĆI: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Pete sednice Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2019. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 87 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da su u sali prisutna 92 narodna poslanika, odnosno da je prisutno najmanje 84 narodnih poslanika i da postoje uslovi za rad Narodne skupštine.

Obaveštavam vas da su sprečeni da sednici prisustvuju sledeći narodni poslanici: narodni poslanik Žarko Obradović, narodni poslanik Snežana Bogosavljević Bošković i narodni poslanik Vesna Ivković.

Prelazimo na tačke 1, 2, 3, 4, 5, 14. i 15. dnevnog reda (nastavak zajedničkog načelnog i jedinstvenog pretresa):

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA,

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU,

– PREDLOG ZAKONA O SPREČAVANJU KORUPCIJE,

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNI ZAKONA O ODUZIMANJU IMOVINE PROISTEKLE IZ KRIVIČNOG DELA,

– PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA,

– PREDLOG ODLUKE O IZBORU PREDSEDNIKA SUDOVA,
– PREDLOG ODLUKE O IZBORU SUDIJA KOJI SE PRVI PUT
BIRAJU NA SUDIJSKU FUNKCIJU.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine obaveštavam da su pozvani da sednici prisustvuju Nela Kuburović, ministar pravde u Vladi Republike Srbije sa saradnicima.

Nastavljamo rad po listi, prema redosledu prijava za reč.

Reč ima narodni poslanik Miladin Ševarlić.

Izvolite.

MILADIN ŠEVARLIĆ: Zahvaljujem, gospodine potpredsedniče.

Pre nego što kažem nekoliko reči o predlozima zakona i tačkama dnevnog reda koje su danas i na ovoj sednici na razmatranju, želeo bih da saopštim Narodnoj skupštini poslednju vest koja je juče objavljena da je „Monsanto“ dobio drakonsku kaznu od dve milijarde i pedeset pet miliona dolara u korist bračnog para koji su dobili kancer zbog izlaganja „Monsantovim“ herbicidima. To je još jedan od razloga da treba drugačije i mnogo obazrivije i sa aspekta nacionalnih interesa odgovornije da se odnosimo prema genetički modifikovanim organizmima.

Kad se radi o predloženim tačkama dnevnog reda, želim da kažem da ću kao opozicioni poslanik, koji je samostalni poslanik, podržati Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakona i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku, Predlog zakona o sprečavanju korupcije i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, dok ove predloge tačaka koje su uvrštene po hitnom postupku ne želim da podržim jer smatram da nema razloga da Vlada po hitnom postupku predlaže neke zakone ili odluke ili bilo koja akta ako posluje u normalnoj, odnosno u situaciji koja nije vanredna.

Takođe želim da pozovem opoziciju i da im skrenem pažnju da su napravili grešku što ne prisustvuju barem raspravama o tačkama dnevnog reda koje su oni predlagali pre nego što su ove tačke dnevnog reda predložene od strane Vlade i od strane skupštinske većine, jer su mogli da doprinesu svojim korisnim sugestijama poboljšanju predloga ovih zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakona i drugih zakona, kao što su to mogli da učine i na prethodnoj sednici sa Predlogom zakona o konverziji stambenih kredita uzetih u švajcarscima, za koji ja nisam glasao jer sam smatrao da on vrši diskriminaciju u odnosu na različite kategorije korisnika tih sredstava.

Mislim da ovim predlogom zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakona uvodimo nešto što će preventivno delovati na sve one koji atakuju na život osoba koje ili nisu u stanju same da se odbrane ili su posebno ugrožene zbog situacije u kojoj se nalaze u fizičkom stanju.

Takođe smatram i molio bih ministarku pravde da odgovori – zašto ovim predlogom o izmenama i dopunama zakona nisu obuhvaćene i neke druge izmene i dopune Krivičnog zakona, kao što se radi o izjavama najviših državnih funkcionera protiv teritorijalnog integriteta i suvereniteta Republike Srbije, jer ona unose veliku zabunu u javnost, a i meni nije sasvim svejedno da čujem šta govore predstavnici države o tome da se treba razgraničiti sa Kosovom i Metohijom itd.?

Ja jedino što mogu jeste da podržim ministra bez portfelja dr Nenada Popovića, koji se javno izjasnio da je protiv izjava koje su suprotne Ustavu Republike Srbije. Hvala na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

BOJAN TORBICA: Zahvaljujem.

Poštovani predsedavajući, cenjena ministarko sa saradnicima, kolege narodni poslanici, ne mogu da otpočnem svoje izlaganje a da ne kažem koju rečenicu i o tome kako već drugi dan raspravljamo o uvođenju doživotne kazne zatvora za krivična dela koja obuhvataju obljubu nad decom, maloletnim licima, trudnicama i nemoćnim licima, a koja imaju za posledicu smrtni ishod. I, ako ništa drugo, obaveza svih nas narodnih poslanika bila je da zaboravimo na sve političke podele, na borbu za glasove i politički rejting, da pređemo preko svega onoga što nas deli i razdvaja i da svi zajedno kroz jednu otvorenu raspravu maksimalno doprinesemo da se usvoji ova više nego potrebna izmena zakona. Nažalost, po ovim praznim klupama sa moje desne strane možemo konstatovati da u Srbiji postoje i takvi ljudi, tačnije takvi poslanici koji su zarad ličnog interesa, zarad očajničke borbe za davno izgubljeni i zauvek im nedostižni izborni cenzus, zarad slepe poslušnosti tajkunima i lopovima kojima su prodali svoje poslaničke mandate i rentirali svoje partije, odbili da budu u skupštinskoj sali i da zajedno sa nama raspravljaju o predloženim zakonskim aktima. Kakav politički ili lični interes je potreban da bi se izostalo sa jedne ovakve sednice i šta još u ovoj državi treba da se dogodi da bi pojedinci stavili zajednički interes ispred interesa ličnog bogaćenja političkih lešinara Dragana Đilasa i Vuka Jeremića?

Pošto su odsutne kolege iz dela opozicije po ko zna koji put pokazale i dokazale da nisu vredne da se na njih troše vreme i reči, rekao bih par rečenica pre svega o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika.

Tokom poslednjih desetak i nešto više godina bili smo svedoci užasnih zločina koji su za posledicu imali smrt najmlađih članova našeg društva. Kao i prethodna vlada koju je predvodio sadašnji predsednik Srbije Aleksandar Vučić, ni ova vlada ne ćuti i ne zatvara oči pred ovakvim zločincima, pa zato moramo da se podsetimo da su poslanici Narodne skupštine Srbije u prethodnom sazivu na sednici održanoj 16. jula 2015. godine usvojili Predlog izmene 72. člana Zakona o policiji, koji je predložila Fondacija „Tijana Jurić“, a koji propisuje

vreme potrage za nestalom decom i maloletnim licima. Prema toj izmeni policija više ne čeka da prođe 24 sata, već u potragu za nestalim detetom kreće odmah nakon prijave nestanka. Pre usvajanja zakona u praksi policijskog rada taj period je bio između 24 i 48 sati, što je često zločincima davalo priliku ne samo da poćine zloćin, već i da se bezbedno udalje sa mesta tog zloćina. Izmenjeni ćlan je simbolićno nazvan Tijanin zakon.

Nakon usvajanja izmena Zakona o policiji Fondacija „Tijana Jurić“ je 9. novembra 2017. godine Narodnoj skupćtini Srbije predala još jednu izmenu zakona u cilju poboljšanja bezbednosti pre svega dece u Srbiji. Reć je o izmeni Krivićnog zakonika, odnosno uvođenju kazne doćivotnog zatvora za poćinioce najtećih oblika tećkih krivićnih dela koja su za posledicu imala smrt deteta, maloletnika, trudne ųene ili nemoćnog lica. Kazna doćivotnog zatvora zamenila bi postojeću maksimalnu kaznu od 30 do 40 godina koja se propisuje za navedena krivićna dela.

Osim uvođenja kazne doćivotnog zatvora, ovom inicijativom se predvića da lica koja su osućena na doćivotni zatvor za odrećena krivićna dela nemaju pravo na uslovni otpust, jer je praksa pokazala da neka lica ne mogu biti resocijalizovana i da bi njihov povratak na slobodu predstavljao opasnost za bezbednost graćana.

Pored navedenih izmena zakona, Predlog zakona sadrić još jednu znaćajnu novinu, koju ja, kao i moje kolege poslanici iz Pokreta socijalista u potpunosti podrćavamo, a to je propisivanje pravila za stroće kaćnjavanje ućinilaca krivićnih dela kada su u pitanju povratnici, odnosno vićsestruki povratnici i ljudski je svakom dati novu šansu da bude, da se tako izrazim, normalan ćlan ovog drućstva, a ukoliko on ne ųeli da tu šansu iskoristi i uz to poćini i nova krivićna dela, zaslućuje da za to bude ponovo, i to po stroćim kriterijumima, sankcionisan. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reć ima kolegistica Jasmina Karanac.

Izvolite.

JASMINA KARANAC: Zahvaljujem, predsedavajući.

Ja ću se u vremenu koje mi je na raspolaganju osvrnuti na Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivićnog zakonika.

Juće smo imali dobru diskusiju na temu doćivotne robije koja treba da postane deo srpske kaznene politike i uglavnom su se svi manje-viće sloćili da treba da postoji doćivotna, ali bilo je i onih mićšljenja da doćivotna robija bez mogućnosti uslovnog otpusta prosto nije humana.

Javnost je podeljena po ovom pitanju. Jedni postavljaju pitanje humanosti, ljudskih prava i kao jaku argumentaciju za to, doćivotnu robiju karakteriće kao nećovećnu i ponićavajuću. Mećutim, 160.000 graćana, potpisnika peticije koju je pokrenuo Igor Jurić, otac svirepo ubijene

petnaestogodišnje devojčice Tijane, i svi oni koji za delo teško ubistvo podržavaju doživotnu robiju, pitaju se šta ima humano i čovečno u nekom ko se drzne da na najmonstruozniji način oduzme detetu osnovno ljudsko pravo, pravo na život.

Minimalna kazna na koju može biti osuđen ubica deteta je 10 godina zatvora. Za takvu presudu je potrebno da se poklopi niz olakšavajućih okolnosti. Ovim izmenama zakona, uslovni otpust koji sud može da dozvoli nakon dve trećine odslužene kazne više ne važi za one koji počinu teško ubistvo.

Iako sam protiv ograničavanja svih ljudskih sloboda, lično smatram da treba da donesemo ovakav zakon, a obrazložiću i zašto. Budući da je doživotna robija predviđena za starije od dvadeset jedne godine koji ubiju dete ili trudnicu, to su već formirane ličnosti sa ozbiljnim mentalnim poremećajem i teško je, bolje reći nemoguće, da se takve osobe resocijalizuju. Doživotnim ostankom u zatvoru mi takve osobe sa jedne strane štitimo od njih samih da jednog dana ne ponove zločin i smatram da je jedini lek za takve osobe, mogu reći psihopate, izolacija i ne dozvoliti im da više ikada dođu u dodir sa decom i da slobodno šetaju.

Budući da povratnici predstavljaju jedan od najvećih bezbednosnih problema, izmene i dopune Krivičnog zakonika predviđaju i strože kažnjavanje onih koji se vraćaju kriminalu i nasilju.

Iskustvo nam govori da ogroman procenat, čak prema nekim podacima 70% povratnika ponovo napravi isto krivično delo i zato ono što javnost treba da zna jeste da se uvođenjem doživotnog zatvora za ubice dece, povratnicima ne ostavlja prilika da ponovo siluju i ubiju.

Kada govorimo o povratnicima, reći ću i to da su dosada, bar kako je praksa pokazala, za teška krivična dela u mnogim slučajevima izricane minimalne predviđene kazne. Navešću primer Olivera Krsmanović čija je brutalnost zgrozila Srbiju kada je 2005. godine zbog 600 dinara ubila taksistu Nezira Šišića. Ona je osuđena na 40 godina robije, pa joj je kazna smanjena na 15 i podnela je zahtev za uslovni otpust jer je odslužila dve trećine. Ta ista osoba ima mogućnost da se za kratko vreme nađe u nekom novom taksi vozilu.

Odredbe Krivičnog zakonika koje su pred nama predviđaju da će na doživotni zatvor moći da budu osuđeni i oni koji ubiju prilikom pljačke ili razbojništva, onaj koji ubije vojno lice, tužioca, sudiju ili policajca zbog posla koji obavlja. Doživotni zatvor se predviđa i onome ko ubije člana svoje porodice kojeg je pre toga zlostavljao. Na sudijama je da dobro procene i odmere kazne, tj. mogućnost uslovnog otpusta.

Doživotnu robiju će, prema predlogu ovog zakona, izbeći oni koji su u vreme ubistva imali manje od 21 godine, kao i maloletnici. Za maloletnike mi je potpuno jasno, jer struktura njihove ličnosti još uvek nije formirana i tu uz jaku stručnu podršku i praćenje postoji mogućnost resocijalizacije, međutim,

moje pitanje za ministarku jeste – kakva je razlika između nekoga ko ima recimo 21 ili 22 godine? Kako se došlo baš do toga da za onog ko ima manje od 21 godine ne važi doživotna robija, a za starije važi?

Još sam dužna da kažem i ovo. Kada je reč o kazni, mi već govorimo o posledicama. Iako i predviđena kazna može biti jedan vid prevencije, treba kao društvo da se zapitamo šta možemo da učinimo na preventivi da ne dođe do najtežih krivičnih dela.

Navešću i to da doživotna kazna nije presedan. Velika većina evropskih zemalja u svom kaznenom zakonodavstvu ima doživotnu robiju za najteža krivična dela. Kada je Srbija u pitanju, smatram da u vezi ovoga ne treba da se delimo niti prema političkom, niti prema bilo kom drugom osnovu. Treba da objasnimo javnosti zašto je važan ovaj zakon i da apelujemo na njegovo usvajanje i primenimo ga.

Na kraju, borba Igora Jurića, oca Tijane Jurić, devojčice čiji ubica nažalost neće dobiti doživotnu robiju, jer kazna ne može da se primenjuje retroaktivno, ipak je dobila epilog. Kako je i sam bezbroj puta naglašavao, Igor Jurić koji je imao uvid u obdukcione nalaze dece koja su svirepo ubijena i kako je sam rekao da je video kroz kakve su muke i patnje prošla dok su izgubila život, borio se da smrt njegove Tijane, ali i druge nedužne dece koju su ni krive ni dužne ubili monstrumi i pedofili ne budu uzaludne. Mnogi psiholozi sa kojima sam razgovarala ne veruju u mogućnost resocijalizacije ovakvih osoba.

Završiću takođe rečenicom iz Jurićeve borbe – da sva naša deca budu zaštićena i da ubice njihovih vršnjaka nikada više ne budu na slobodi. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Neđo Jovanović. (Odustao je.)

Reč ima narodni poslanik Momo Čolaković.

Izvolite.

MOMO ČOLAKOVIĆ: Poštovani potpredsedniče, predsedništvo, poštovana ministarko sa saradnicima, uvaženi narodni poslanici, ja ću veoma kratko da kažem da je naša uvažena poslanica Vera Paunović saopštila vrlo precizno i jasno stavove Poslaničke grupe Partije ujedinjenih penzionera Srbije u vezi sa predlozima zakona koji su na dnevnom redu današnje sednice. U najkraćem ću da dopunim nekim konkretnim razlozima zbog kojih smo zauzeli ovakve stavove.

Takođe, moram da izrazim zadovoljstvo i inspiraciju koju sam juče dobio od uvažene poslanice Nataše Vacić, koja je govorila o ovim zakonima na način koji je prilagođen svim kategorijama našeg stanovništva, a posebno je naglasila neke elemente vezane za starije žitelje naše zemlje.

Podržavam stavove, ministarko, koje ste izneli u izlaganju na početku ove sednice. Mislim da su dobra osnova da možemo razumeti sve ono što je precizirano u zakonima i predloženo.

Zakoni koje razmatramo su veoma dobra osnova za menjanje stanja u našem društvu u ovoj oblasti. Zbog toga mislim da oni moraju biti primenjivani u svim institucijama i organima koji se brinu o tome. Oni su utvrdili dobru osnovu – kako je juče uvaženi poslanik Jovanović rekao – dobru preventivu da ne dolazi do ovakvih posledica.

Ali naglasio bih da ima puno drugih razloga, preventivnih mera koje treba imati u vidu prilikom menjanja stanja u društvu, a moramo priznati da je bremenito stanje. Ja bih samo nekoliko tih naglasio. One verovatno nisu mere za ovaj zakon, ali su veoma bitne i važne.

Pre svega, gde nam je porodica kao osnov društvenog sistema? Ja lično mislim da tim pitanjima moramo posvetiti posebnu pažnju kad su u pitanju porodica, njen položaj i status itd. Takođe, pitanje škola, obrazovanja i vaspitanja. Kakve tu mere preduzimamo i šta je tu sporno? Gde su nam političke partije? Gde su njihovi programi? Gde je njihova realizacija u društvu i u ovoj oblasti? Gde nam je nevladin sektor? Gde su nam raznorazni pokreti, udruženja itd.? Ja tu posebno moram da kažem sa aspekta penzionerske populacije – gde su nam udruženja? Preko četiri hiljade takvih udruženja imamo. Gde su njihovi programi i uticaj na stanje u kojem se nalazimo i preuzimanje određene odgovornosti za stanje u kojem se nalazimo, kao i razne druge državne institucije i organi?

Ako bi svi ovi subjekti o kojima sam govorio više i bolje funkcionisali, više radili, onda bismo imali mnogo manje posla za organe i institucije o kojima danas razgovaramo i koji se regulišu ovim zakonima. Zbog toga se moramo više, organizovanije, odgovornije odnositi prema problemima koji su veoma veliki u našem društvu, zbog smanjivanja nesreća, ubistava, brutalnosti itd. U tom pogledu, mislim da će naša poslanička grupa, Partija ujedinjenih penzionera Srbije insistirati na ovim stvarima i u tom pogledu posebno izražavam našu spremnost da iz tih i drugih razloga podržimo Predlog zakona koji je pred nama. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Šešelj.

ALEKSANDAR ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, ponavlja se ono što se dešava već u celom ovom mandatu, a to je donošenje zakona isključivo zbog pregovaračkog procesa Srbije o članstvu u Evropskoj uniji, tako i za Zakon o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija zbog Poglavlja 23 i Akcionog plana za Poglavlje 23.

Dakle, pregovarački proces i poglavlja u pregovaračkom procesu o učlanjenju Srbije u EU ne mogu biti osnova za donošenje zakona, menjanje normativnog sistema u Republici Srbiji. Treba da se vodi računa o srpskom društvu, o životu u Srbiji i o njenim građanima, a ne o tome dokle ćemo i šta ćemo raditi u procesu pridruživanja Srbije EU. Tako možemo još sledećih sto

godina. Svakako, perspektiva za članstvo Srbije ne postoji, ni sad, ni kroz 10, ni kroz 15, ni kroz 50 godina. Treba da se Krivični zakonik pravi po meri našeg pravnog sistema, a ne po tome da li će se ispuniti neki određeni uslovi. I tako može da bude uslova koliko god hoćete, beskonačno. Zaglavićemo se u toj beskonačnosti i treba što hitnije to da se promeni.

Ono što je promenjeno jeste, donekle je i razdvojeno, ovo vezano za dnevni red, pa su negde i srodni predlozi. Imali smo situacije da imamo više od 50 tačaka dnevnog reda gde je bilo sve i svašta. Različite stvari, a vreme za jednu raspravu. To treba što hitnije da se promeni, jer to nam pokazuje kako Vlada Republike Srbije shvata Skupštinu.

Skupština treba da bude centar političkog života u Srbiji i najvažnija institucija, a ne puka formalnost gde treba da se tri dana narodni poslanici sastanu da bi se nešto izglasalo i onda samo nastavimo dalje i nikog to ne zanima. To je tako od 5. oktobra 2000. godine. To treba što hitnije da se promeni.

Krivični zakonik u svakoj zemlji jeste jedan od stubova pravnog sistema. To treba da bude nešto fundamentalno, opštepoznato svima i jasno, precizno, sadržajno, određeno, a ne nešto što se menja svake godine. To pokazuje neozbiljnost podnosilaca ovih predloga.

Na primer, pogledajte Zakon o obligacionim odnosima. I dalje se koristi zakon iz 70-ih godina, ali to je zato što je kvalitetno urađen, što je sadržajan i sveobuhvatan, a Krivični zakonik se menja svako malo. To pokazuje nemar. Krivični zakonik treba da bude nepromenjiv, da jasno bude svim građanima Srbije šta tu stoji, a ne u skladu sa određenim interesima, prolaznim, javnosti ili poglavljima ili bilo čime drugim da se menja svake godine. To je neozbiljno.

Što se tiče kazne doživotnog zatvora, slušali smo ovde i danas i juče poslanike koji se otprilike svi određuju prema tome da je neophodno da se za takva krivična dela, koja zaista izazivaju kod svakog čoveka prezir prema učiniocima, uvede kazna doživotnog zatvora. Ali mora nešto da se uradi i po pitanju odnosa javnosti prema tim krivičnim delima.

Znate, veoma je opasno kada se odluke donose pod pritiskom javnosti, jer javnost često nije dobro obaveštena. Pogotovo kada preovladava gnev zbog tako nekog svirepog ubistva, ne razmišlja se racionalno i razumno. Umesto toga, treba konsultovati pravnu struku, dakle one najznačajnije srpske pravnike, profesore univerziteta, sudije Ustavnog suda itd., jer javnost često pogreši baš zbog nedostatka informacija. Naravno, niko normalan ne može da pravda i bilo šta da kaže za osobu koja je u stanju da obljubi i ubije dete i to je sve jasno.

Ali mora se voditi računa da se atmosfera promeni kada se tako nešto desi jer vi imate onda sledećih mesec dana na naslovnim stranama svih novina slike te dece, pa onda nagađanje šta se tu desilo, ko je, kako i zašto to uradio, koji su motivi, pa onda o životu tog čoveka koji je to uradio. Zašto to? Zašto to

dozvoljavamo? Zašto pravimo od toga taj cirkus? Treba da se vodi računa o tome da se zabrani tim medijima da to rade. To nije atak na slobodu štampe. Nema tu političkih stavova ili različitih mišljenja kod takvih stvari. To je način da se prodaju novine. A šta je važnije? Da li je važnije zdravije društvo gde se te pojave vrlo retko dešavaju ili skoro nikad, ili da se neke novine prodaju, pa onda da koristimo slike te nastradale dece i tih monstruma koji su to uradili? Oko toga treba da se pozabavite.

Što se tiče kazne doživotnog zatvora, ovde se utrkuju narodni poslanici da otprilike svoju humanost dokažu time ko je više protiv mogućnosti uslovnog otpusta iz zatvora. Ali, to je negde slepilo, jer se ne razmišlja o budućim slučajevima, već se isključivo sve vezalo za ovaj jedan jedini slučaj ove nastradale devojčice.

Osnovna karakteristika svakog zakona treba da bude opštost, dakle, za opštu upotrebu, a ne za pojedinačne slučajeve. Treba da se razmišlja o tome šta može osoba koja je osuđena na doživotni zatvor, bez ikakve perspektive i bez ostavljanja mogućnosti da jednog dana, da li to bilo za 30 ili 27 ili nije ni važno koliko godina, bude stavljena na razmatranje mogućnost uslovnog otpusta. Dakle, to nije automatsko puštanje na slobodu, već je to samo jednostavno razmatranje. To može da se ne dozvoli.

U praksi nema toliko tih slučajeva. Baš zato praksa uslovnog oslobađanja posle tih navršenih nekih 27 ili 30 ili posle već koliko godina će biti negativna, dakle, neće se to dozvoljavati. Ono što je ovde negde shvatanje, iz diskusije od juče i danas, jeste neko shvatanje koje je davno zaboravljeno u modernom pravu. Ako je neko nečovečan ili ako je neko nehuman ili gde je njemu čovečnost bila kada je on to uradio, pa šta to znači? Je l' to oko za oko, zub za zub? To je primitivno pravo koje nijedna država ne poznaje. Ne može da bude – gde je čovečnost bila tom čoveku – argument u raspravi i ne može se sve bazirati na pojedinačnim slučajevima.

Razmislite malo šta može osoba koja je osuđena na doživotni zatvor da uradi u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija ukoliko misli da šta god on radio, njegovo ponašanje ne može da promeni njegovu sudbinu. On može da napadne zatvorskog čuvara, može da napadne drugog zatvorenika, može da uradi šta god jer nema druge posledice. On je već osuđen na najstrože moguće. Šta može neki takav bolestan čovek da uradi? O tome se ne razmišlja.

Ovde pričamo kao da se svaki drugi dan tako nešto dešava, pa sad postoji mogućnost da se odjednom otpusti uslovno 1.000 tih ljudi, da ih opet vratimo na ulicu. O tome je trebalo da se postaramo da se to svima objasni. A i nismo ni imali kada, budući da su samo tri dana ranije predložili zakona stigili u Narodnu skupštinu. Evo, to je odnos izvršne prema zakonodavnoj vlasti. Tri dana pre izmene Krivičnog zakonika, fundamenta pravnog sistema o kome treba poslanici valjda sve da znaju. Šta da urade za tri dana?

Dakle, ovo je jedna formalnost. Sad će ovde neko nešto da ispriča, pa će da se glasa i to nema nikakve veze. Ako je Krivični zakonik, onda to treba da bude jasno, poznato svima, zakazano mnogo ranije, mnogo ranije dostavljeno svima i tako svi mogu onda argumentovano da se sprema i učestvuju u raspravi o tom zakonu, a ne 72 sata ranije.

Ono što je isto danas na dnevnom redu jeste zakon o korupciji, tj. njegovo ime je borba protiv korupcije. Ništa on nama ne donosi novo. To su samo kozmetičke izmene postojećeg Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Da li je to onda borba protiv korupcije?

Podsetiću vas, 2012. godine, kada je formirana prva naprednjačka vlada, dve godine je bila u fokusu svih funkcionera, ministara itd. samo borba protiv korupcije. Mi ćemo pohapsiti najveće kriminalce, osudićemo ih itd., pa su mnogi od njih i uhapšeni, mnogima se sudilo, ali malo ima presuda za te slučajeve. Ako je borba protiv korupcije na papiru, nigde se neće doći. Pogotovo se neće doći ako se propiše krivično delo neprijavljivanja imovine. Kakva je to nebuloza – krivično delo neprijavljivanja imovine i pogotovo određena kazna? Kako će to korupciju sprečiti u Srbiji? A uzmite izjave svih funkcionera vladajućih stranaka u poslednjih šest meseci – ko je šta ukrao, koliko je Đilas, koliko je Pajtić, nije ni važno ko sve. Je li to onda borba protiv korupcije u medijima?

Dakle, trebalo bi valjda nešto da bude suštinski i temeljno, a ne stihijski ovako da se nešto donese i onda nastavljamo borbu protiv korupcije u medijima, pa onda vadimo grafikone ko je šta koliko ukrao. Svi znaju ko je šta ukrao, a nema nikakve optužnice. Kako to može? Ili je možda važnije da se to pojavi u medijima nego da se pojavi na sudu. A krivično delo neprijavljivanja imovine i propisana kazna zatvora od šest meseci do pet godina neće promeniti ništa. Od šest meseci do pet godina za neprijavljivanje imovine, isto kao za ubistvo iz nehata, kao i za ubistvo deteta na porođaju, kao i za uzgajanje psihoaktivne konoplje i maka, dakle, za distribuciju droge i to je sve u rang u sa neprijavljivanjem imovine. Bogami se korupciji jako loše piše u Srbiji sa ovim zakonom.

Dakle, izmene nisu suštinske. Ovo nije urađeno temeljno. Ovo je urađeno ofrlje. Ništa se neće promeniti i potrebna je i neophodna je politička volja da se to uradi, ne na naslovnim stranama novina, ne u vestima, ne u političkim emisijama, već politička volja u Vladi da se odlučno krene u borbu protiv korupcije. Ono što se desilo pre neki dan u Požegi je samo kap u moru.

Neprijavljivanje imovine, znate, ako ćemo da se borimo protiv svih funkcionera koji zakasne ili zaborave, ili ne urade, pa, takvih je na hiljade u Srbiji, ljudi koji su na javnim funkcijama, dakle, ne samo narodni poslanici i ministri, već i u lokalnim samoupravama i u javnim preduzećima i agencijama

itd. Neće se ništa promeniti vezano za korupciju sa tom izmenom i sve će ostati isto.

Što se tiče kazne doživotnog zatvora tu se, naravno, slažemo da za tako nešto što se desi nekom detetu to treba propisati, a treba razmišljati dugoročno i treba razmišljati bez gneva javnosti i pritiska javnosti. Znači, konformizam nikad ništa dobro nije doneo ni u jednoj demokratskoj državi. Nema razloga da se to ovde promeni.

Treba razmišljati da se ti slučajevi pre svega spreče, a sprečiće se tako što će se zabraniti da se o tome piše u novinama i da se organizuju specijalne emisije kada se tako nešto monstruozno desi. Šta može neki potencijalni psihički bolesnik kada vidi na naslovnoj strani novina mesec dana fotografije te dece? To može njega samo da podstakne da tako nešto napravi.

Opet ponavljam, treba voditi računa o tome, treba se pozabaviti time suštinski i temeljno, ne 72 sata pre sednice Narodne skupštine, već tako da ono traje i za buduće vreme i kada se promeni i mandat Skupštine, tj. saziv Skupštine i kada se promene i vlade u Srbiji. To je nešto što treba da ostane za srpsko društvo nevezano za to ko je na vlasti.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar, gospođa Kuburović.

Izvolite.

NELA KUBUROVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, evo već drugi dan raspravljamo o dva izuzetno bitna zakona. Pre svega tu je Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika i uvođenje doživotne robije i drugi bitan zakon je Zakon o sprečavanju korupcije.

Žao mi je što je moja leva strana Skupštine potpuno prazna, naročito imajući u vidu da oni koji su se zalagali i podržavali inicijativu „Fondacije Jurić“ 2017. godine, a neki se i hvalili da su potpisali peticiju, danas nisu tu. Štaviše, tvrde kako Vlada Republike Srbije danas ne donosi Tijanin zakon, da su ovo neke potpuno nove odredbe gde se onemogućava uslovni otpust, a to smo mogli da vidimo kroz njihove amandmane, s obzirom na to da su tražili brisanje nemogućnosti uslovnog otpusta za ubice i silovatelje dece i maloletnih lica. Oni u tom momentu očigledno nisu znali šta potpisuju kada su potpisivali peticiju, ili su samo zloupotrebili to zarad svoje lične promocije i zarad borbe protiv vladajuće koalicije, a da ne govorimo o tome da na takav način zloupotrebljavaju i najveću bol roditelja, odnosno Igora Jurića koga su u tom momentu podržavali.

Takođe se iznosi neistina da Vlada tek u januaru ove godine prihvata inicijativu iako je nakon podnošenja predloga od strane Fondacije 2017. godine Ministarstvo pravde upravo sa Igorom Jurićem organizovalo konferenciju, najavilo da podržava doživotnu robiju i na tu konferenciju bila je pozvana

struka, predstavnici pravnih fakulteta, predstavnici instituta koji su imali takođe prilike da se izjasne da li su za uvođenje doživotne robije ili ne.

Ponoviću još jednom da je Ministarstvo pravde i bez ove inicijative još 2015. godine pripremilo izmene i dopune Krivičnog zakonika gde je bilo predviđeno uvođenje doživotne robije i to nije poteklo od zaposlenih u Ministarstvu pravde. Ta inicijativa je upravo potekla od renomiranih profesora Krivičnog prava koji su bili članovi radne grupe u tom momentu.

Tako da smo se mi rukovodili razumom i razum je bio taj zašto je Vlada Republike Srbije predložila ovaj zakon. Razum je bio taj zašto smo poslušali 160.000 građana. To je pet puta veći broj nego što je potrebno da neko stekne svojstvo predlagača u skladu sa Ustavom i ne treba zanemariti činjenicu da su ti potpisi prikupljeni za samo nekoliko dana širom Srbije, u više od 40 gradova, po lošem vremenu. Verujem da da su tada bile neke druge vremenske prilike, verovatno bi taj broj bio mnogo veći. Tako da, upravo je razlog bio taj, a ne emocije, zašto smo se opredelili da prihvatimo predlog Fondacije „Jurić“.

Činjenica jeste da je Krivični zakonik dopunjen, ali je dopunjen iz normativnih razloga, jer ukoliko uvodite potpuno novu krivičnu sankciju, a to je doživotni zatvor, menjate postojeću najtežu krivičnu sankciju, a to je zatvor od 30 do 40 godina. Zato je bilo neophodno izvršiti dopune u onim krivičnim delima gde je ova krivična sankcija predviđena bila i zameniti je doživotnim zatvorom.

Komentari da li treba da vodimo računa kako će se neko ponašati u kazneno-popravnom zavodu tokom izdržavanja ove kazne, znate, kazneno-popravni zavodi nisu vrtići. Tamo postoji poseban režim i pod posebnim režimom nalaze se lica koja su osuđena. Na osnovu stepena bezbednosti koja se procenjuje od strane i psihologa i stručnjaka koji rade tamo utvrđuje se pod kakvim tretmanom ta lica treba da budu. Ali i statistika u zemljama Evropske unije pokazuje da se iz godine u godinu broj lica koja su osuđena na doživotni zatvor povećava i za 10 godina taj broj je porastao za preko 60%. Danas u zemljama EU imate blizu 30.000 lica koja su osuđena na kaznu doživotnog zatvora, pa ne verujem da se tamo plaše da će neko od osuđenika da napadne zatvorske čuvar. Zatvorski čuvari zato i jesu lica sa posebnim ovlašćenjima i bez obzira na to da li je lice osuđeno na zatvor od šest meseci ili doživotni zatvor, postoji opasnost da mogu biti napadnuti.

Takođe želim da istaknem da se pominjao i zakon o sprečavanju korupcije. Pominjalo se uvođenje novog krivičnog dela, ali moram da kažem da je neprijavljivanje imovine i u važećem Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije predviđeno kao krivično delo, tako da ga ovaj zakon apsolutno ne uvodi prvi put. Zašto je bitno? Bitno je da svako od nas koji danas ovde sedimo prijavi imovinu. Ne znam zašto bi se iko od nas plašio ukoliko radi sve u skladu sa zakonom. Bitno je da se vidi da li je, kada ste postali funkcioneri, kada ste

završili sa tom funkcijom, bilo promena u vašoj imovini i na koji način je vaša imovina naprasno porasla i da li možete da objasnite da li je ona stečena zakonitim putem ili ne. Kada vidim reakcije kakve su na novi zakon o sprečavanju korupcije, postavlja se pitanje kakve će biti reakcije kada se u skupštinskoj proceduri nađe i zakon o poreklu imovine.

Da li je Vlada Republike Srbije spremna da se obračuna sa korupcijom? Rekla bih da i te kako jeste i da je to jedan od prioriteta i to smo pokazali u poslednjih par godina, pre svega kroz unapređenje i Ministarstva unutrašnjih poslova i kroz unapređenje rada sudova i tužilaštava. Upravo je ovaj skupštinski saziv izglasao i Zakon o nadležnosti državnih organa u sprečavanju korupcije, organizovanog kriminala i terorizma koji je počeo da se primenjuje od 1. marta 2018. godine. Za nešto više od godinu dana možemo da se pohvalimo izuzetnim rezultatima i sudova i tužilaštava gde za godinu dana imate preko petsto lica koja su pravosnažno na kaznu zakona osuđena upravo za koruptivna krivična dela gde imate funkcionere, gde imate pomoćnike ministara, direktore javnih preduzeća koji su upravo osuđeni na kaznu zatvora zahvaljujući i reakciji Vlade donošenjem odgovarajućih zakona koji su upravo omogućili da sudovi, tužilaštva i policija imaju instrumente da postupaju i da se bore protiv korupcije.

Tako da je svakako borba protiv korupcije i nulta tolerancija prema korupciji jedan od prioriteta. Događaj od subote i hapšenje čelnika u Požegi je samo jedan od primera koji pokazuje da vladajuća koalicija ne vodi računa o tome ko je počinio ovo krivično delo, da nema zaštićenih, a verujem da će u narednom periodu biti još više rezultata na ovom polju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam.

Pravo na repliku, narodni poslanik Aleksandar Šešelj.

Izvolite.

ALEKSANDAR ŠEŠELJ: Nije mi jasno, ako ste tako temeljno radili i ako ste konsultovali struku, da je to došlo samo 72 sata ranije, tj. tri dana. Valjda je trebalo da to znamo onda tri meseca ranije, a ne tri dana.

Što se tiče borbe protiv korupcije, ministar unutrašnjih poslova na jednoj od sednica Narodne skupštine, kada je bio prisutan i odgovarao na pitanja narodnih poslanika, pokazivao je slike, čini mi se da se zove Heterlend, nekog mesta koje je navodno opljačkao Bojan Pajtić. U televizijskim emisijama vidimo grafikone tzv. te kriminalne hobotnice Dragana Đilasa šta je on sve opljačkao, gde je on sve ojadio građane Beograda. Nije to borba protiv korupcije. Borba protiv korupcije je kada imamo krivične postupke protiv tih lica. Da pitate, 90% i poslanika i funkcionera SNS-a znaće šta je ko pokrao od pripadnika bivšeg režima. A nema presude, nema nijednog suđenja, nema ničega. Kako to? Da li su oni vama vredniji na slobodi pa da se borite protiv njih na televiziji ili da već jednom rešimo i kaznimo počinioce pa da znamo šta se dešava kada neko čini neko koruptivno delo?

Da se na istoj sednici na kojoj se menja Krivični zakonik normira krivično delo u zakonu o borbi protiv korupcije, je li to nije nemar? Valjda treba da se normira u Krivičnom zakoniku, ako je to temeljno spremljeno, ako se o tome već razmišljalo i konsultovala se struka i radne grupe i sve ostalo što je potrebno, ili samo hajde da što pre završimo sa tim, pa onda idemo, nastavljamo dalje, posle, kada bude nekih drugih pritisaka javnosti, mi ćemo onda opet da se bavimo nekim drugim temama i nema veze. Mislim da to nije najjasnije. Mislim da to nije dobar način i mislim da se suštinski ništa takvim metodama neće promeniti.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima kolegistica Aleksandra Tomić.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Uvaženi predsedavajući, poštovani ministre, kolege poslanici, danas imamo, kao i juče, dve teme koje mislim da oslikavaju važnost rešavanja problema u društvu. Jedna se odnosi na skup krivičnih izmena i dopuna Krivičnog zakona, koji je nastao kao rezultat rada Fondacije „Tijana Jurić“ i svih onih suštinskih problema u društvu koji su se godinama nagomilavali i nemogućnosti države da rešava ovakve probleme, a probleme smo videli u prošlosti i oni su veliki.

Mislim da je ovaj predlog, suštinski, gospođo ministre, jedan dug države prema svojoj onoj deci koja su tragično izgubila svoje živote i prema njihovim roditeljima, a pozivanje na nečovečnost i nehumanost bilo kojih međunarodnih organizacija pokazuje jedan vid najvišeg licemerja kada govorimo o tim organizacijama. Države članice tih međunarodnih organizacija upravo rade ovo što mi sada radimo, i to odavno. Reći ću primere da nepostojanje uslovnog otpusta postoji u zakonima najrazvijenijih država članica Evropske unije.

Godine 2017, do kraja septembra, 1.831 lice leži u zatvorima Nemačke na izdržavanju doživotne robije, od toga 1.720 muškaraca i 111 žena. Prošle godine u junu osuđena je žena na doživotnu robiju, koja je ubila na najsvirepiji način devet migranata i jednu policajku. Oko toga se digla nemačka javnost – da li je to adekvatna kazna ili ne – ali je celo društvo stalo u odbranu primene zakona koji odavno postoji.

Kada govorimo o tome da u zakonima ne postoji uslovni otpust, kako je onda moguće da on postoji u zakonima Engleske, Holandije, Slovačke, Bugarske? Slovenija čak zove ovaj zakon, odnosno kaznu, dosmrtna kazna izdržavanja zatvora za najsvirepija ubistva, kada su u pitanju ubistva dece ili trudnica.

Prema tome, mi se ovim predlozima zakona stavljamo rame uz rame sa zakonskim okvirima onih država koje su najrazvijenije države Evropske unije i koje god bi međunarodne organizacije želele da nas kritikuju za ovako nešto, jednostavno nemaju argumente za to.

Reći ću vam i podsetiću vas na neke primere u društvu koje smo možda zaboravili, a Fondacija „Jurić“ ih nije zaboravila. Jedno je svirepo ubistvo trogodišnje devojčice koja je bila predmet silovanja od strane očuha uz saglasnost majke, u Zvezdarskoj šumi 2005. godine. Trogodišnja devojčica je umrla nakon toga. Sudski spor je završen, a kazne dobijene od strane suda u Beogradu su 40 godina zatvora za svirepo ubistvo za očuha i 37 godina za majku.

Sad se postavlja pitanje – kada taj čovek bude izvršio tu kaznu i završio sa 60 i nešto godina, šta mu ostaje, pod uslovom da dobije uslovni otpust? Kakav bi on član ovoga društva bio, s obzirom na to da imamo poražavajuću statistiku da je preko 80% izvršilaca ovakvih kazni povratnika?

Postavljamo pitanje – koga mi u stvari onda gajimo u društvu kada bismo dozvolili da nakon ovolikih kazni ovakve ljude, koji su spremni da izvrše ovakve monstruozne čine kojih smo bili svesni, pustimo da šetaju slobodno ulicama gradova Srbije? Oni koji su vodili državu do 2012. godine u ovakvim slučajevima nisu hteli čak ni da pričaju, ni da puste da se u medijima ovako nešto objavi. Gurali su pod tepih ovakve probleme jer nisu hteli da se suoče u društvu sa ovakvim slučajevima.

Najzad je SNS u saradnji sa nevladinom organizacijom, u saradnji sa roditeljima koji su doživeli ovakve najgore tragedije u svom životu, otvorila ovo pitanje. Zaista, krajnje je odgovorno prišla rešavanju ovog problema i zbog toga vreme koje je potrošeno za izradu ovakvih zakonskih predloga jeste dugo, godinu dana je prošlo direktno od inicijative do zakonskog predloga i jeste podržalo 158.000 potpisnika ovako nešto, ali smo na krajnje odgovoran način prišli rešavanju ovog problema i danas, suštinski, imamo epilog rešavanja ovog problema u društvu.

Ono što je deo opozicije pokazao jeste da je potpisao ovakvu inicijativu, a onda kada treba da ovde dođu u Parlament i ovako nešto podrže, pokazali su da nisu spremni da pokažu ni političku, ni društvenu odgovornost i odgovor prema najtežim pitanjima koja se otvaraju u društvu, ali su spremni da zovu majke nastradale dece na svoje proteste da bi rušili Aleksandra Vučića i politički sistem bez izbora. E, to su rezultati onih koji nam drže pridike i moralne lekcije o tome kako treba da vodimo državu i kako treba da rešavamo najgora pitanja i najteža pitanja u društvu, a to su pitanja života naše dece, trudnica, od strane onih koji su, jednostavno, zastranili, kojima je potreban nadzor države, kojima je potreban nadzor lekara i čije probleme moramo da prepoznamo u društvu i da radimo na preventivni.

Neću više da pričam o Krivičnom zakonu. Zahvaljujemo vam se, gospodo ministre, što ste spremni da o ovakvim stvarima pričate svuda i na svakom mestu, i sa udruženjima građana, i sa stručnom javnošću koja nije mogla da izađe pre nego što je država izašla sa ovim jer se stalno pozivala na

evropske vrednosti, na nehumanost i to je ono oko čega su se svi građani Srbije složili – mi moramo da budemo pre svega ljudi, a tek onda da govorimo o tome da li imaju određena prava oni koji su počinili najteže zločine i na koji način država treba prema njima da se ophodi.

Znači, kod veličine kazne i veličine zločina treba da se nađe srazmerna mera. Srazmerna mera je data kroz ovaj predlog zakona i to je ono što pokazuje da najrazvijenije države i u svetu i u EU imaju ovakve zakone. Prema tome, nismo mi van tih zakona, nego mi idemo rame uz rame sa tim razvijenim državama.

Kada govorimo o Predlogu zakona o sprečavanju korupcije, prvo što on pokazuje jeste da je zakon urađen uz pomoć ekspertize jedne grupe zemalja koje se bore protiv korupcije, koje su inače dobri saradnici i deo tih zemalja su članice Saveta Evrope. Znači, one su pod nazivom GREKO i te preporuke inače Srbija ima, i kada učestvujemo u radu Skupštine Saveta Evrope, stalno se pozivamo, ne samo mi nego sve države, na te preporuke.

Srbija danas izlazi sa time da ima dobre rezultate u primeni tih preporuka i vi ste na čelu tog ministarstva koje se, na kraju krajeva, i bavi ovim pitanjima. Srbija je od 13 preporuka 10 ispoštovala. Jedanaesta je, praktično, donošenje ovog predloga zakona.

Ono što treba reći danas jeste da – prethodni govornici su govorili o tome – mi sada govorimo o Krivičnom zakonu i da to nije stavljeno u izmenama i dopunama. Treba reći da Agencija za borbu protiv korupcije nije imala bilo kakve mehanizme da pokrene bilo kakve postupke, da prepozna da li je neki od funkcionera koji prijavljuje svoju imovinu na granici sa zakonom, niti je postojala mogućnost da se to na određeni način kvalifikuje, jer nije bilo zakonske mogućnosti. Sada to postoji u zakonu.

Ono što je važno jeste da se radi na zaštiti javnog interesa, na smanjenju rizika od nastanka korupcije i na jačanju integriteta ljudi koji rade taj posao, na jačanju samih institucija. Uvodi se dvostepenost kada govorimo o samom direktoru i Savetu i o onom delu koji se odnosi na Odbor za borbu protiv sukoba interesa, koji je postojao. Sada se uvodi nov termin – veće – i njihov sam izbor, koliko je kompleksan, pokazuje koliko će se u stvari raditi na integritetu izbora ne samo direktora, nego i članova Saveta, ali i članova Veća. Znači, raspisuje se konkurs pod pokroviteljstvom Ministarstva pravde, ali ono što postoji jeste Komisija Pravosudne akademije koja sprovodi taj konkurs i testiranje iz tri dela. Kada se dobije lista kandidata, Ministarstvo pravde je prosleđuje Narodnoj skupštini Republike Srbije, u čijoj je nadležnosti i rad same agencije.

Kada vidite taj jedan transparentan način za izbor tih kandidata koji ulaze u trku za direktora, članove Saveta i članove Veća, onda vidite suštinski da je mnogo toga kvalitativno urađeno kada je u pitanju sama institucija agencije.

Preciziraju se odredbe koje se odnose na povrede ovoga zakona. Uvodi se novi mehanizam anonimnih prijava, što dosada nije bio slučaj kada govorimo, recimo, o tome da neki funkcioner ima određenu imovinu, prijavio je, a sakrio je drugi deo svoje imovine. Znači, postoji mehanizam anonimne prijave koja može biti razmatrana od strane same agencije i povećavaju se sama ovlašćenja agencije.

Sada, kriminal i korupcija su u svakom društvu jedna od najvažnijih tema, ali važne su i za građane Srbije. Koliko građani Srbije poznaju uopšte termin „borba protiv korupcije“? Mislim da je najvažnije za članove političkih stranaka ono sa čime je SNS izašla i zaista napravila jedan iskorak u ovoj temi, a to je ne samo ovaj zakon, nego i sama dela koja stoje iza nas, a to je da nismo pravili razliku između naših i njihovih, odnosno prethodnih funkcionera i sadašnjih funkcionera, nego svako ko se ogreši o zakon, on mora da odgovara, pa tako nismo štitili svoje funkcionere, ministre, poslanike, predsednike opština. Mi smo sada imali primer pokretanja krivičnih postupaka protiv predsednika opštine, predsednika skupštine koji su se ogrešili o zakon u jednoj lokalnoj samoupravi, ali to treba da važi za sve one političare koji, jednostavno, krše zakon kada je u pitanju korupcija.

Oni koji nam danas drže predavanja o tome da postoji korupcija, a pre toga su bili bivši gradonačelnici i bivši ministri spoljnih poslova, pa recimo imaju prijavljenu imovinu, kao što je bivši gradonačelnik, uknjiženu na 1.624 m² poslovnog i stambenog prostora i prijavljenih vrednosti 25.000.000 evra. Znači, vrednost imovine pokazuje najviši stepen licemerja o kome, jednostavno, građani Srbije ne žele da razgovaraju. To pokazuje, praktično, i podršku građana ne samo protestima, nego i politici onih koji kupuju političke stranke i žele da se vrate u politički život da bi opet sticali tu imovinu.

Pitanje se postavlja i za bivšeg ministra spoljnih poslova, za koga je utvrđeno da je radio sa onima koji se bave svetskom korupcijom i svetski veštaci su na tim suđenjima ustanovili da je glavna veza za svetsku korupciju upravo bio Jeremić, koji je radio ono protiv čega danas vode velike proteste koje, jednostavno, građani Srbije ne žele da podrže. Samo ne stoji nigde objašnjenje kako možete da vodite nevladinu organizaciju CIRSD, da prođe kroz tu nevladinu organizaciju osam miliona evra za predsedničke izbore i da imate pravni osnov za tako nešto i još da dobijete 200.000 evra od nekih ambasada u Berlinu i ne stoji obrazloženje svih tih političara kako i na koji način imaju moralno pravo da pričaju uopšte o borbi protiv korupcije u društvu i da drže moralne pridike nama koji donosimo zakone, koji sprovodimo Zakon o borbi protiv korupcije.

Ovaj zakon i sve zakonske predloge zaista u danu za glasanje treba da podrže svi poslanici, bez obzira na poziciju i opoziciju, jer mnogo toga menjaju u društvu, jer mnogo toga pokazuju, da je Srbija jedna demokratska država u

kojoj smo spremni da rešavamo probleme i onih najtežih ciljnih grupa u društvu, da razgovaramo, ali smo i spremni da podržimo sve one koji su tu da građanima Srbije olakšaju život kada je u pitanju ne samo borba protiv korupcije, ne samo priliv stranih direktnih investicija, ne samo ekonomski rast i razvoj, jer to direktno sve utiče na našu budućnost, budućnost naše dece i na politiku Srbije koja je priznata u EU i u svetu.

U danu za glasanje naravno da ćemo podržati predloge svih ovih zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima kolegistica Snežana Paunović.

Izvolite.

SNEŽANA PAUNOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovana gospodo ministre sa saradnicima, uvažene kolege, građani i građanke Srbije, čuli smo u protekla dva dana u diskusiji da je pred nama set zakona iz oblasti pravosuđa koji je užasno važan za sve građane Srbije.

Ono što je praksa pokazala ili bar možemo pročitati u sredstvima javnog informisanja jeste da ponovo imamo jedan procenat ljudi koji, nažalost, neko politikanstvo stavljaju ispred ovako važne teme za naciju. Ja ne sporim da svako izabere svoju političku borbu. Ne sporim ni da opozicija ne prisustvuje raspravi o ovako važnom zakonu. Ja to ne razumem, naročito ako se prisetimo koliko smo puta slušali te izjave koje govore u prilog tome da je vladajuća većina ta koju ne zanima bezbednost naše dece.

Izmene Krivičnog zakonika i doživotna robija kao jedan vid kazne koji se nalazi pred nama za svakog od nas, čini mi se, ako uzmemo u obzir to da se radi o ljudima koji ne pripadaju pravnoj struci, ne umeju da sagledaju iz tog ugla ni ovakvu kaznu ni ovakav problem, ali kao živ čovek kada ispred sebe imate mogućnost da nekoga ko je silovao nedužno i nevino dete, a potom ga ubio, kada dobijete šansu da uopšte odredite kako bi trebalo da bude kažnjen, onda zaista nemate dilemu da to treba biti doživotna robija.

S druge strane, u javnosti se čuje i nehumanost jedne ovakve odluke. Čuje se da prema ljudima treba biti human u delu da oni eventualno imaju pravo na nekakve preuranjene otpuste. Međutim, ono što je zasigurno važno, bar iz mog ugla, to izgleda na način da, ukoliko imamo jedan ovakav monstruozi zločin, onda zasigurno imamo ispred sebe ljudsko biće koje nema zdravu svest i pamet. U tom smislu, u toku te doživotne robije apsolutno sam za to da treba tretirati takvu bolest na način na koji ona to zaslužuje kada je u pitanju medicinska struka i kada su u pitanju lekari, pružiti pomoć – da. Vratiti ga u ljudsku zajednicu, stvoriti mogućnost da ponovi svoj zločin na možda još svirepiji način bilo bi više nego nehumano.

Šta je još ostavilo prostora da, odnosno šta se još izrodilo iz ovakve jedne rasprave? To je činjenica da pokušavamo da prikažemo i ovu državu i ovu vladu

kao nehumanu i mimo Evrope i o tome je koleginica Tomić lepo govorila. Imamo primere da se ovakva kazna tretira i u većini zemalja Evropske unije.

Međutim, ono što je mnogo važno, a čak i da to nije tako, Srbija je zemlja čije su najveće bogatstvo deca i uopšte kao jedan narod morate voditi računa o tome ko je nejak i ko nije u stanju da se odbrani i od nekih manjih zala, a kamoli od ovakvih pojava. Ono što je još strašnije jeste da godine iza nas govore da je došlo do porasta ovakvih ubistava. Mi smo obavešteni, možda i preterano, i tu ću se složiti sa kolegom koji je govorio pre mene da možda publikacija medijska ovakvih zločina ume i da inspiriše neke neuravnotežene, prosto, slučajeve psihičke koji eventualno takvom publikacijom budu inspirisani. Ono što je jako važno to je da, kada jedna fondacija „Jurić“ prosto kao posledicu jednog nemerljivog bola koji je porodica Jurić doživela tragičnom sudbinom njihove male Tijane, sedne i napiše ono što bi smatrala adekvatnom kaznom i kao takvom ga predloži državi uz 160.000 potpisa, onda mislim da ne postoji nijedan narodni poslanik koji je predstavnik građana Srbije koji sebi sme da dozvoli luksuz da uopšte tumači da li je to u redu. Ovo govorim pre svega kao poslanik u Parlamentu, koji je predstavnički dom građana Srbije.

Dakle, želim neizmerno što sa nama nisu i naše kolege koje predstavljaju opoziciju da podrže ovakav zakon i pokažu da je Srbija iznad svega. Ovako će svaka izjava tog tipa ostati slovo na papiru i otvaraju prostor da im se apsolutno ne veruje u ove politikantske pokušaje da profitiraju na sve teme, uključujući i ovu kao jednu od najtežih.

Socijalistička partija Srbije, odnosno poslanici SPS-a će apsolutno podržati izmene Krivičnog zakonika, jer smo partija koja je odgovorna pre svega prema svojoj državi i prema svojoj deci, kojoj dugujemo jedan miran prostor i za život i za odrastanje i za prerastanje u zdrave ljude koji će nastaviti i tradiciju i naciju i biti budućnost Srbije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima koleginica Maja Gojković.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Zahvaljujem pre svega poslanicima koji su juče i danas uzeli učešće u raspravi povodom Predloga zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, kao i Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku.

Zašto sam izdvojila ove dve tačke dnevnog reda, od zaista brojnih tačaka koje imamo pred sobom o kojima raspravljamo, naravno, uz ova dva predloga o kojima ćemo raspravljati danas i sutra? Zato što naravno da najveću pažnju javnosti Srbije, ali i u našim političkim okvirima, svakako je izazvao predlog koji, odnosno predlog dve izmene i dopune zakona koji sada sublimiraju zahtev koji je inicijalno krenuo od jednog nemilog događaja, a to je ubistvo maloletne

Tijane Jurić koje je započeto brutalnim silovanjem i naravno, na kraju znamo da je to tragično završilo gubitkom jednog mladog ženskog života.

Ovu inicijativu je pokrenuo otac Tijane Jurić i svetlo dana je ugledala kada je dobila snagu od sigurno preko 160.000 potpisa građana ove države koji traže da počinioci najtežih krivičnih dela dobiju doživotnu kaznu zatvora, i to bez uslovnog otpusta, kada su u pitanju brutalna silovanja dece, maloletnih lica, trudnica, kao i nemoćnih lica.

Bilo je dosta polemika u javnosti, sa jedne strane, zašto je ovako dugo trajala ova procedura da bi predlozi zakona došli ovde pred Narodnu skupštinu Republike Srbije, da mi donesemo konačnu odluku u ime građana koje i zastupamo. Upravo zbog ozbiljnosti situacije i zbog ozbiljnosti predloga koji danas imamo pred sobom, a to je da uvedemo doživotni zatvor za počinioce ovih teških dela.

Ta odluka uopšte nije laka jer mi smo, prosto, u javnosti bili podeljeni na ljude koji traže pravdu za nečiju decu koja su ubijena i na onaj drugi deo javnosti, možemo da kažemo, hajde, i profesionalno možda i odgovornih, a možemo da kažemo i opterećenih svojom profesijom da je ova mera vrlo teška i da se merom doživotnog zatvora ugrožavaju nečija ljudska prava.

Taj znak pitanja stoji danas samo u vrlo malom delu javnosti Srbije jer ako mi govorimo ovde da se nekome ukidaju ljudska prava i da to od nas traži Evropa, sa jedne strane Evropa je u skoro svim državama članicama EU omogućila da postoji doživotan zatvor bez uslovnog otpusta za ovako teška krivična dela, sa druge strane, postavlja se jedno moralno pitanje pred sve nas, pa i pred te koji još uvek imaju dilemu da li uvesti doživotni zatvor ili ne – zar pravo na život nije imala i žrtva? Zar njoj nije oduzeto jedno od ljudskih prava, a to je pravo da odrasta, pravo da živi i pravo da ima neku budućnost pred sobom koju joj je neko u nekom mahnitom kriminalnom činu u jednom trenutku oduzeo?

Tako da na tu temu možemo zaista mnogo da razgovaramo, ali pravda važi za sve. Ljudska prava važe za sve, pa onda je i ljudsko pravo i da imaš normalan život ako si dete, ako si trudnica, ako si nemoćno lice, ako si tinejdžer.

Ovaj zakon, dok god se nije pojavio ovde pred poslanicima, dok nismo dobili finalno rešenje i mogućnost da glasamo, da podržimo Tijaninog oca, da podržimo 160.000 građana Srbije koji su ovo potpisom pre dve, dve i po godine tražili od nas i da pokušamo, kažem, nećemo mi moći da zaustavimo ovom kaznom preventivno nekoga nekada da učini teško krivično delo, ali da pokušamo da pooštrimo kaznenu politiku naše države da nam se više nikada ne dešava da neko ko siluje i ubije neko dete dobije nekakav kazneni minimum zato što smo sada povećali kazne pa će to biti zaista i onemogućeno. Niti će tužioci moći da traže manje kazne, niti će moći sudovi da presude manje od onog zatvorskog minimuma.

Otvorićemo mogućnost da takvi monstrumi, to ćemo slobodno reći, jer mi ovde predstavljamo građane... Mi ovde ne predstavljamo isključivo struku, niti smo mi ovde neka pravosudna akademija, niti smo mi Advokatska komora, mi ovde predstavljamo obične građane. Mi moramo da kažemo da su to monstrumi i da su monstrumi koji, bez obzira na kakve motive, bolest ili kako se to već uopšte dešava da neko nekog siluje i ubija, mi moramo da budemo na strani naših građana i da našim diskusijama i našim krajnjim glasanjima potvrdimo njihovu želju ovde u Parlamentu.

Verujte mi, *Vox Populi Vox Dei* nije samo poslovice ovako koja dobro zvuči, nego stvarno neki put, u mnogim slučajevima treba poslušati glas građana, šta oni to žele od nas i to učiniti ovde, bez obzira na naše političke različitosti. Zato sam veoma, veoma ponosna na Parlament, na poslanike koji podržavaju rad Vlade Republike Srbije, ali i opozicione poslanike koji su učestvovali i učestvuju ovde u raspravi, bez obzira na to što se u mnogim stvarima ne slažu sa predlozima Vlade, što slušaju glas naroda i što će podržati ovaj predlog.

Juče sam na konferenciji za medije pred početak našeg zasedanja pozvala sve poslanike, svih 250 poslanika u ovom parlamentu, pozvala sam i poslanike koji tvrde da bojkotuju deo rada ove sednice, u stvari ovog saziva i ne žele da uđu ovde u salu, da vode dijalog sa nama na različite teme, da dođu ovde, da razgovaramo o jednoj temi koja nema političke i partijske granice, da govorimo o temi u ime svih građana ove države, da čujemo njihove načine razmišljanja, da jasno i glasno ovde kažu šta su i kad su nekada potpisali i koliko su bili iskreni u svojim pukim izjavama u medijima da podržavaju Tijanin zakon time što će ovde govoriti u prilog Tijaninog zakona i, naravno, ne samo govoriti u prilog Tijaninog zakona, jer deca koja su izgubila živote, njihovi roditelji i svi roditelji koji strepe danas šta može da se desi njihovoj deci zaslužuju jedan naš mali trud od nekoliko sekundi i da prisutnu zeleno svetlo za ovaj zakon.

Šta se desilo juče posle tog mog javnog poziva da poslanici koji provode deo radnog vremena u šatorima, ne žele da učestvuju ovde i razgovaraju sa ministrom pravde, sa nama ovde svima u Parlamentu, slagali se ili ne slagali sa ovim zakonom? Oni su vrlo rado davali izjave za medije, ali nisu hteli svoje stavove ovde da podele sa javnošću i sa nama.

Ima vrlo interesantnih izjava danas i stavova i nije baš crno-bela slika, onako kako je izgledalo u početku, da svi poslanici podržavaju ovaj zakon, ali ne bi da uđu ovde u Parlament jer sam ja predsedavajući, ili ne znam, odredbe nekog poslovnika koji su oni svojevremeno doneli sada valjaju ili ne valjaju. Najlakše je naći neke trivijalne zakone kada treba da se stane iznad jedne zaista važne odluke, a možemo da kažemo i istorijske, jer jednog dana, kada se bude proučavao parlamentarni život Republike Srbije, u istoriju će ući da je ovaj saziv Narodne skupštine Republike Srbije usvojio predloge zakona u saradnji sa

građanima Srbije i uveo doživotnu kaznu zatvora za počinioce najtežih krivičnih dela. A šta ima teže od silovanja dece, silovanja tinejdžera, silovanja trudne žene i nemoćnog lica? Šta ima teže? Hajde svi zajedno da razmišljamo o tome. Kada biste izdvojili, šta biste izdvojili teže od ovoga što sam sada navela i što mi pokušavamo da ispravimo određenim zakonskim rešenjem?

Mi ćemo ući u istoriju kao Saziv koji je otklonio jednu nepravdu nad žrtvama. Mi ne možemo da vratimo ovom odlukom njihove živote, ali ćemo uraditi nešto dobro za budućnost dece i za strahove njihovih roditelja u 21. veku kada dete puste da ode negde na ulicu i strahuju šta će se sa tim detetom desiti, a ako se desi, da li će morati tog počinioца zločina da sreću za neku jednu, dve, tri godine ponovo na ulicama Srbije i da li opasnost ponovo pretila od tog istog manijaka nekoj drugoj deci. I kada donosite odluku, razmišljajte samo o tome.

Ja nemam moralnu dilemu kakvu imaju poslanici koji nisu prihvatili poziv da uđu danas da razgovaraju ovde sa svima nama i sa javnošću Srbije iznoseći svoje stavove da li podržati inicijativu 160.000 građana Srbije koji su je potpisali. Računajte da su to milioni ljudi koji nisu imali priliku da potpišu ili ne stavljaju potpis na neakve inicijative. Milioni ljudi podržavaju ovu inicijativu, verujte mi, i nemam dilemu da li mi je to važnije ili da se bavim zaštitom ljudskih prava monstruma i manijaka koji siluju i ubijaju. Iako sam ja pravnik, ja sam advokat, ali bih moralno uvek odbila da branim nekoga ko je počinio takvo teško krivično delo.

Kažem, oni poslanici koji su razgovarali sa medijima, davali neakve izjave da imaju moralne dileme i jako su veliki zagovornici i zaštitnici konvencije ljudskih prava, a ko nije? Ne znam u čemu mi ne štitimo ljudska prava donoseći odluku da neko mora da robija doživotno zbog onoga što je počinio i možda je njihova moralna dilema što bi morali ovde u Parlamentu jasno, glasno, pred kamerama u direktnom televizijskom prenosu da kažu da imaju moralnu dilemu da li kazniti nekog monstruma doživotnim zatvorom ili braniti stavove Saveta Evrope povodom ovih pitanja. Hvala im što su se obratili javnosti i što su skriveno rekli da nisu svi oni za usvajanje ovakvog zakona, iako to nama ništa ne olakšava, ti njihovi stavovi.

Gospođa Aleksandra Jerkov je rekla da u njihovom poslaničkom klubu, dakle u Poslaničkom klubu Demokratske stranke nisu jednaki stavovi povodom usvajanja ovog predloga zakona, Tijaninog zakona i da se oni lome upravo po tom pitanju da li zaštititi ljudski život, da li zaštititi žrtve i da li preventivno delovati na kriminalce i manijake time što će znati da će moći da dobiju doživotnu kaznu za zločin koji su počinili ili, kaže, neki bi se uzdržali od glasanja ili bi glasali protiv, jer bi oni radije da štite počinioce krivičnih dela, pa da im daju neki tračak nade da mogu jednog dana da izađu iz zatvora.

I to je u redu, to razmišljanje. Važno ga je izneti javno, a ne nekom novinaru poverljivo. Ali treba razmisliti. Taj tračak nade bi oni dali monstrumu

koji je jednom ili više puta ubio, silovao dete, trudnicu, tinejdžera i nemoćno lice, ali taj tračak nade više ne postoji za onog ko je žrtva, ko je ubijen. Znači, žrtva nema taj tračak nade, pa bih ja i dalje, bez obzira na ove moralne dileme Demokratske stranke, pozvala njihove poslanike da dođu ovde i da glasaju za ovaj zakon jer ako ovako razmišljaju, moralnu dilemu više nikada neće imati.

Moralnu dilemu najlakše mogu da im otklonim time da uđu u ulogu roditelja, da uđu u ulogu roditelja koji pusti svoje dete da ode negde sa drugaricama, da se igraju ili da pričaju ili da idu u neki kafić, diskoteku, i ispratiš to svoje dete i to dete ti se više nikada ne vrati, nikada više, zato što je u tom momentu krenuo neki monstrum u susret životu tog vašeg deteta. Udario ga je kolima, silovao ga je, a onda ga je ubio i vi više nemate moralnu dilemu da li podržati Tijanin zakon ili dati tračak nade monstrumu da jednog dana može da izađe na slobodu.

(Poslanik SNS dobacuje o Sergeju Trifunoviću.)

Dobro sad, ajmo dalje. Šta kaže Sergej Trifunović, to ćemo preskočiti, jer on nije poslanik, a videćemo da li će jednog dana dobiti šansu od strane građana Srbije, tako da neću komentarisati njegove stavove.

Idemo na poslanika Boška Obradovića, bivšeg šefa Poslaničke grupe Dveri koja više ne postoji, ali je on poslanik i, šokantno nešto, neko ko je puno vremena, gradeći svoju političku karijeru, usmerio upravo ka nekakvoj zaštiti dece, porodičnih vrednosti itd. Sad Boško Obradović nama koji hoćemo da podržimo Tijanin zakon poručuje da – uz one uobičajene uvrede, mi svi ovde neke marketinške trikove sprovodimo itd., što mi je teško i da komentarišem kada je u pitanju ova izuzetno teška tema – kaže da je problematično njemu u ovom zakonu i da nije u skladu sa evropskom praksom, on sad zna i sudsku praksu evropsku, nije problem, potpuno ukidanje mogućnosti uslovnog otpusta.

Eto, Boško Obradović, lider partije za koju još ne znamo ni da li postoji više ili ne postoji, neko ko se zalagao za porodične vrednosti sad razmišlja o tome, evropski, naravno, evropske vrednosti sada, da li manijaku koji je ubio nečije dete treba omogućiti da ima institut uslovnog otpusta pred sobom i da se nada da će jednog dana izaći na slobodu. I sve ostalo je sa njegove strane politikantstvo jer sem uvreda ništa drugo smisleno o Predlogu zakona nije imao da kaže.

Nema ni hrabrosti političke da uđe ovde u salu i da pred nama ponovi to da neće podržati Tijanin zakon. Ja mislim da je dovoljno politički fer i korektno što sam ja jedini poslanik koji sada poimenično proziva i što mi je stvarno dosta te naše političke korektnosti da ne razotkrijemo ovde licemerje poslanika koji dve i po godine govore da treba da donesemo Tijanin zakon, pa su napadali Vladu Republike Srbije, napadali su mene. Bolje da ne pokazujem kakve statuse je imala i uvažena koleginica Dijana Vukomanović zašto ja šaljem Predlog

zakona Vladi Republike Srbije, uvrede na moj račun itd. A gde je sada? Gde je sada da ponovi taj svoj stav i da kaže da će glasati za Tijanin zakon?

Zato moramo da ogolimo stvar, da kažemo da oni koji su odbili da se vrate ovde u Skupštinu na jednu jedinu sednicu, da razgovaramo o Tijaninom zakonu, da pokušamo amandmanima da ga, ako treba, poboljšamo, da našim glasom pokažemo da smo jedinstveni u odbrani prava dece i prava na život u ovoj državi jednoglasno, da smo mi ti koji smo ovde u ime građana Srbije, a ne u ime ne znam ni ja kakvih nekih politikantskih interesa, onda su stavili od danas i od juče ogroman znak pitanja koliko su oni uopšte bili iskreni u tome. Koliko su oni uopšte bili iskreni u tome ili je to bio samo jedan instrument da napadaš političke protivnike i da lepiš etikete i predsedniku države, i Vladi Republike Srbije, i naravno, meni neizostavno? Ja vam tu dođem kao neko koga oni prosto ne mogu da mimoiđu ne u kritikama, nego u lepljenju etiketa i uvreda.

Naravno, poslednji koga ću citirati je svakako poslanica Tatjana Macura, koja ovde često govori o potrebi da štitimo prava žena, da štitimo prava trudnica, da štitimo prava dece, koja se zalagala, u medijima doduše, za donošenje Predloga zakona koji bi obuhvatio deo inicijative Fondacije „Tijane Jurić“. Kažem deo, jer smo jedan deo pre dve godine odmah usvojili, odmah, to da kažem nezalicama na društvenim mrežama, tim poslanicima koji ni zakone koji prođu kroz Skupštinu ne znaju. Mi smo deo Tijanine inicijative usvojili pre dve godine. Odmah. Odmah kako se pojavilo, a to je da smo skratili onaj rok za potragu za nestalim detetom i sada po prijavi MUP odmah odlazi u potragu za nestalim detetom, a ne kao ranije 24 ili 48 sati, nisam sigurna, 24 sata, i to smo usvojili. Samo da im objasnim. Ovo je drugi deo inicijative i ovim zaokružujemo čitav predlog Tijaninog zakona.

Ona kaže ovako – ako isključimo emocije. Ja ne mogu da isključim emocije. Ja zaista ne mogu da isključim emocije, jer mi roditelji dece koja su izgubila živote u ovakvim strašnim zločinima to ne dozvoljavaju. Nemam prava na isključivanje emocije kad znam da je jedan mladi ljudski život nestao u tako strašnim dešavanjima, strašnim okolnostima. Ona bi da poslušamo reč struke. Mi smo čuli naravno u javnim debatama dve i po godine, reč struke da je to pravno nepristrasno i civilizacijski korak unazad. To je korak unazad, donošenje Tijaninog zakona.

Zato, ja ću smoći snage, jer sam poslanik i prva među jednakima, predsednik Parlamenta, da ih pozovem još jednom da dođu da raspravljaju o ovom zakonu, da iznesu ove svoje stavove koje iznose izvan ove sale, da kažu ovde javno da su protiv Tijaninog zakona, da to čuju građani Srbije, da to čujemo i mi kao njihove kolege, da to čuju roditelji izgubljene dece i da to čuju roditelji koji svakoga dana brinu kada njihovo dete ode negde samo. Neka tu dođu i neka to ponove. Naravno, pozivam ih da dođu na dan kada mi budemo ovde javno glasali i da pokažu da li podržavaju Predlog Tijaninog zakona, da li

podržavaju uvođenje doživotne kazne zatvora za silovatelje, ubice i, da kažem običnim rečnikom, za monstrume koji hodaju našim ulicama. Zato pozivam i sve vas koji ste danas ovde da nemate moralnu dilemu i da glasate za. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima koleginica Studenka Kovačević.

Izvolite.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Srbije, lično verujem da većina onih koji prate prenos ove sednice i onih koji su u vestima čuli da raspravljamo o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, a da je najvažnija izmena ona koja se odnosi na propisivanje kazne doživotnog zatvora za najteža krivična dela, prihvata ovaj predlog sa odobravanjem.

Reakcije ljudi sa kojima sam razgovarala su najkraće rečeno – to je pravedno i to je pravda. Dakle, propisana je kazna doživotnog zatvora za krivična dela protiv života, krivična dela protiv polne slobode, u slučajevima kada je usled izvršenja dela nastupila smrt deteta, maloletnog lica, bremenite žene i nemoćnog lica.

Predviđeno je i da lica koja su osuđena na doživotni zatvor za određena krivična dela nemaju pravo na uslovni otpust. Kazna doživotnog zatvora treba u potpunosti da zameni postojeću kaznu zatvora u trajanju od 30 do 40 godina, a koja je propisana za teška krivična dela obuhvaćena postojećim propisima. Za ova dela postoji mogućnost traženja uslovnog otpusta nakon izdržanih 27 godina zatvora. Međutim, za krivična dela obuhvaćena inicijativom Fondacije „Tijana Jurić“ uslovnog otpusta nema. Tu spadaju najteži oblici krivičnih dela – teško ubistvo, silovanje, obljava nad nemoćnim licem i obljava nad detetom, kada su izvršena prema detetu, maloletnom licu, bremenitoj ženi i nemoćnom licu. Kazna je u potpunosti pravedna i srazmerna težini učinjenog dela i što je najvažnije, kod ovih krivičnih dela nema zastarevanja.

Statistika je jasno pokazala da je broj povratnika u izvršenju najtežih krivičnih dela, izraženo u procentima, čak 80%. Najbolja preventiva da se zaštite ljudski životi jeste upravo doživotna kazna zatvora bez mogućnosti uslovnog otpusta.

Kod krivičnih dela za koja nema uslovnog otpusta kaznu posmatram isključivo iz ugla ljudskog pijeteta prema žrtvama i ne mogu sebe da nateram da dublje razmišljam o tome da li je kazna za počinioce humana, jer smatram da za takva zverstva sasvim odgovara kazna da počinioци budu trajno lišeni slobode.

Zadržana je zabrana izricanja kazne doživotnog zatvora licima koja u vreme izvršenja krivičnog dela nisu navršila 21 godinu života. Pretpostavljam da se smatra da ta lica mogu da se resocijalizuju. Takođe se kazna doživotnog

zatvora ne izriče u slučajevima kada postoji neki od zakonskih osnova za ublažavanje ili oslobađanje od kazne, kao što je npr. prekoračenje granice nužne odbrane.

Dakle, nemam moralnu dilemu. U potpunosti podržavam ove izmene zakona kao i većina građana Srbije. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima poslanica Aleksandra Majkić.

Izvolite.

ALEKSANDRA MAJKIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovana ministarko sa saradnicima, danas je na dnevnom redu set krivičnih zakona kojima ćemo uneti izmene u dve veoma važne oblasti – u oblasti borbe protiv korupcije i u oblasti pooštavanja kaznene politike.

Kada govorimo o novom zakonu o sprečavanju korupcije, treba da se osvrnemo na to da postoji Zakon o Agenciji za sprečavanje borbe protiv korupcije. Međutim, u tom zakonu je, prilikom njegove primene, došlo do manjkavosti, pa je zbog toga potrebno uneti novine u ovaj zakon, a takođe, stari zakon je, iako odnosio samo na Agenciju za borbu protiv korupcije, regulisao i neke preventivne mere i mnogo je celishodnije u novi zakon o sprečavanju korupcije uneti te mere, nego ga regulisati prethodnim zakonom.

Kada govorimo o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku i o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela, to je na neki način samo praktično usaglašavanje sa Krivičnim zakonikom iz 2016. godine, odnosno sa Glavom koja se odnosi na krivična dela protiv privrede i to su zakoni koji dosada u raspravi, danas i juče, nisu oduzimali najviše vremena prilikom raspravljanja. Po meni je to na neki način i normalno zbog toga što Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika sa pravom treba da zaokuplja najviše pažnje narodnih poslanika.

Ovaj zakon se donosi na inicijativu Fondacije „Tijana Jurić“, koju je potpisalo preko 158.000 ljudi. To je tri puta više potpisa nego koliko je potrebno da bi se neka inicijativa našla pred narodnim poslanicima, što govori o značaju koji ova tema treba da ima za nas i prilikom raspravljanja o zakonu i o značaju ove inicijative prilikom glasanja, odnosno donošenja odluke o prihvatanju ovog zakona.

Ova inicijativa je tražila, odnosno zahtevala da najteža krivična dela kao što je silovanje, obluba nad maloletnim detetom, obluba nad nemoćnim licem i obluba zloupotrebom položaja kada za svoju posledicu ima smrt deteta, bremenite žene ili nemoćnog lica, budu kažnjena kaznom doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta. Treba napomenuti da je radna grupa koja se bavila mogućnošću uvođenja doživotnog zatvora još 2015. godine razmatrala

mogućnost uvođenja doživotnog zatvora, ali naravno da je Fondacija „Tijana Jurić“ bila presudna da bi se ovaj zakon našao na dnevnom redu danas i juče i narednih dana.

Predlagač ovog zakona ide i korak dalje, pa se za najteža krivična dela i najteže oblike teških krivičnih dela takođe predviđa kazna doživotnog zatvora, s tim da se tu dozvoljava mogućnost uslovnog otpusta. Tu se pre svega radi o krivičnom delu ubistvo predstavnika najviših državnih organa, genocid, terorizam, upotreba smrtonosne naprave i druga krivična dela.

Analizom kaznene politike u okruženju Srbije, ali i u drugim zemljama Evrope i sveta, došlo se do zaključka da Srbija ima veoma blagu kaznenu politiku, te stoga podržavam uvođenje većih kazni za krivična dela – neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga i omogućavanje uživanja opojnih droga, za ubijanje i zlostavljanje životinja, za krivično delo nasilje u porodici, za sprečavanje službenih lica u vršenju službene dužnosti, za napad na službeno lice. Podržavam i strožu kaznenu politiku za povratnike i višestruke povratnike.

U jednom delu naše javnosti, pre svega to su određeni pojedinci i nevladine organizacije, čuje se stav da je uvođenje doživotnog zatvora protivno evropskim vrednostima i protivno nekim evropskim zakonima i normama. Međutim, to su isti oni pojedinci i nevladine organizacije koje su pre nekoliko meseci govorile kako Parlament i Vlada neće da stave na dnevni red Tijanin zakon. Danas kada ga imamo na dnevnom redu, ti pojedinci i nevladine organizacije kritikuju što se ovaj zakon našao na dnevnom redu.

U odbranu ovog zakona treba napomenuti da kaznu doživotnog zatvora nije izmislila Srbija. Kaznu doživotnog zatvora imaju i Austrija, Švajcarska, Nemačka, Francuska, Finska, Italija i druge zemlje. A kaznu doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta imaju Litvanija, Malta, Belgija, Holandija, Mađarska i druge zemlje.

Iz toga se vidi licemerje onih koji kritikuju današnji dnevni red i kada govore o posledicama koje će doživotni zatvor imati na učinioce krivičnih dela, treba pre svega da razmisle o posledicama koje ova krivična dela ostavljaju kako na žrtvu, tako i na njenu porodicu, na okolinu, na prijatelje i na celokupno društvo Srbije.

Svaki čovek, a naročito mi koji se bavimo politikom treba da budemo društveno odgovorni i treba da stanemo na stranu nemoćnih i slabijih, a to su svakako deca, trudnice i nemoćna lica. Zbog toga ću u danu za glasanje podržati ovaj predlog zakona, kao i sve ostale koji se nalaze na dnevnom redu. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Andrijana Avramov.

Izvolite.

ANDRIJANA AVRAMOV: Poštovana predsednice Narodne skupštine, poštovana ministarko sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, ozbiljna i bolna tema je danas na dnevnom redu, budući da danas na dnevnom redu imamo Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, član 44a, koji glasi – za najteža krivična dela i najteže oblike krivičnih dela može se uz kaznu zatvora propisati i kazna doživotnog zatvora. Na pomenuti predlog značajno je istaći da se njime obuhvataju najteža krivična dela za koja se izmenom ovog člana propisuje i kazna doživotnog zatvora.

Na našu veliku žalost i svih građana Republike Srbije mi danas govorimo o slučaju devojčice Tijane Jurić, deteta nad kojim je izvršen monstruoan zločin. Nakon njenog stravičnog ubistva pokrenula se lavina negativnih komentara i akcije iz kojih je proistekla peticija sa preko 160.000 potpisa. Stoga mi danas imamo Predlog zakona pred poslanicima u Parlamentu.

Lično smatram da pomenuto krivično delo i ostala krivična dela počinjena na ovaj ili sličan način moraju biti sankcionisana najoštrijim kaznenim odredbama, a njihovi počinioци izvedeni pred lice pravde. O tome ko će dobiti doživotnu kaznu zatvora, svakako odlučuje sud prema podeli vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku.

Ja bih naglasila, kao majka, da je zločin poput ovog nešto zastrašujuće i da zaslužuje maksimalnu kaznu zatvora, u ovom slučaju doživotnu kaznu zatvora. Ne mogu se dovoljno rečima opisati bol i patnja roditelja, familije, prijatelja zbog tragičnog gubitka voljenog deteta i mi kao društvo smo predlogom izmena Krivičnog zakonika prepoznali bol i patnju. Našu decu ne može ništa da vrati, niti će ta deca doživeti istinsku radost življenja. Stoga verujem da ovaj zakon može uticati na potencijalne izvršioce krivičnih dela.

Osporavali su sve naše učinke i dalje osporavaju, ali smatram da treba podržati navedenu dopunu zakona i zaštitu naše dece i njihovu budućnost.

U svom izlaganju, kao narodni poslanik želim da istaknem nesebičnu podršku predsedniku Republike Srbije, gospodinu Vučiću, predsednici Vlade, Ani Brnabić, ministarki pravde, Neli Kuburović, koji su prepoznali značaj Predloga o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, koji je kao prioritet danas pred narodnim poslanicima.

Sve ovo, ali i briga o svim našim građanima, otvaranje fabrika, priliv novih investicija jesu dokaz da naš predsednik, gospodin Aleksandar Vučić nesebično brine o svakom stanovniku naše zemlje.

Svedoci smo da je danas državni budžet u značajnom suficitu otkako je Srpska napredna stranka na vlasti. Izgrađeno je i rekonstruisano više kilometara auto-puteva nego u proteklih 30 godina. Slobodno mogu reći da se ponosim brojem stranih investicija, od kojih bih istakla najznačajnije, a to su "Železara" Smederevo, RTB Bor i mnoge druge.

Poštovani građani, mi baratamo činjenicama predstavljajući vidne rezultate naše politike i politike našeg predsednika, gospodina Aleksandra Vučića. Na ovaj način nastavljamo da se borimo i radimo predano i timski, a sve u cilju bolje i uspešnije Srbije. Hvala na pažnji.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Ljiljana Malušić.

Izvolite.

LJILJANA MALUŠIĆ: Hvala, predsednice.

Uvažena gospodo ministre sa saradnicima iz Ministarstva, dame i gospodo poslanici, danas je pred nama set zakona. Međutim, ja ću govoriti o Zakonu o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika. Teška tema, bolna tema, ali ja želim da govorim o njoj.

Nažalost, pre par godina desilo se ubistvo prelepe maloletne devojčice Tijane Jurić. Devojčica je prvo silovana pa onda ubijena. Njen otac je reagovao. Svaka mu čast i želim da se sa puno poštovanja obratim pre svega tom čoveku, jer je imao snage da se izbori sa bolom, a onda da prikupi 160.000 potpisa građana Republike Srbije da bi Tijanin zakon, ili Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika danas bio pred nama.

Teško je to i ja nemam dilemu, kao i moja uvažena koleginica i predsednica Parlamenta, gospođa Maja Gojković koja kaže da monstremima, silovateljima, ubicama dece, ubicama trudnica, ubicama nemoćnih osoba nikako ne treba biti kazna 20 ili 30 godina, nego doživotna kazna. Uostalom, 2015. godine je bila polemika. Napravljena je radna grupa, znači pre ovog stravičnog događaja, međutim, javnost u Srbiji je bila podeljena. Neko je bio za uvođenje doživotne kazne, neko protiv. Ja sam za uvođenje doživotne kazne. Uvek iznosim svoj stav, svoje mišljenje. Jer neko ko siluje decu, ko siluje trudnice, ko siluje nevina, nezaštićena lica treba da završi u zatvoru dok je živ. Nisam za to da se umanji kazna i uslovni otpust za ovakve monstrume, jer sam sigurna da će neko ko uradi ovakvo krivično delo, kad izađe, uraditi isto to.

Treba reći da je radna grupa napravljena 31. decembra. Gospođa Kuburović je sazvala i napravila radnu grupu 2018. godine. U toj grupi su bili eksperti, bile su sudije, bili su tužioci, ali i ljudi sa Instituta za kriminologiju, Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova, ali i Ministarstva zdravlja, znači sve validne institucije, eksperti koji su usvojili sve predloge Fondacije „Tijana Jurić“.

Nadam se da će ovaj zakon... Imam veliko poštovanje prema ocu i pijetet prema ovom detetu, i ne samo prema njoj nego prema masi devojčica ali i dečaka koji su silovani i ubijeni, dečaka i devojčica koji su otečeni i ubijeni i nemam dilemu da ovakva vrsta kazne treba da se podrži. Uostalom, nismo mi jedini u Evropi. Mi smo ko zna koja zemlja po redu koja će da usvoji ovaj zakon,

a to su pre svega razvijene zemlje – Nemačka, Švajcarska, Austrija, Finska, Slovenija, a evo sada i Srbija.

Neke zemlje nemaju otpust, a taj otpust je značio da ukoliko neko dobije 30 ili 40 godina za najteže delo, posle 26 godina i osam meseci dobije pomilovanje. Sad je to pomeren na 27 godina, pa dobijete pomilovanje, sem u ovih pet slučajeva koje sam navela. Ali ja lično nisam za to. Nisam sigurna da onaj ko unakazi dete, ko ubije dete i izađe, nisam sigurna da to neće ponoviti.

Ne radi se ovde samo o humanosti. Radi se o empatiji. Radi se o zaštiti naše dece. Skoro je bilo istraživanje gde je svako, nažalost, peto dete, ja sam se zgrozila, na neki način zlostavljano od strane porodice, od strane komšija, od strane prijatelja i tako nešto, taj kancer društva se treba iskoreniti.

Druga novina u ovom zakonu je da je pooštrena kazna za recidive, odnosno za ljude koji su već bili u zatvoru i počinili teška krivična dela. Kazne su pooštrene i to je dobro.

Takođe treba naglasiti da smo proširili, da je širi dijapazon ovog zakona, pa se kazne odnose, odnosno kazne doživotnog zatvora odnose se na sprečavanje finansiranja terorizma odnosno teroriste, takođe na ljude koji se bave dilo vanjem droge, pogotovo deci, ali i na one koji gaje tu drogu, takođe za zlostavljanje kompletne porodice, žena, dece. Proširili smo zakon, a ono što se meni dopada jeste da zakon u izvesnim situacijama ne zastareva, a to je kad se tiče pedofila, znači nikada neće zastariti, i kada se tiče terorizma.

Srbija je jedno humano društvo bez obzira na to ko šta priča, a pričaju ovi koji sad nisu tu, a bili su vrlo izričiti da treba da se usvoji ovaj zakon. Mi danas sa ponosom raspravljamo o njemu i usvojicemo ga. Samo me čudi zašto danas nisu tu. Zašto je toliko teško da ljudi iznesu svoj stav? Moj je ovakav. Možda je nečiji drugačiji, ali ga treba izneti.

Srpska napredna stranka radi za dobrobit naše dece, za dobrobit svih ljudi u ovoj zemlji, pa je pošteno, ako ništa drugo, ako primete platu, da dođete ovde i da kažete – ja sam za ili protiv, kao što i većina naših poslanika to radi.

(Milorad Mirčić: Oni su šibicari.)

Šta god da jesu, treba imati malo empatije, malo ljudskosti i dostojanstva. Kad već primete platu, dođite i recite – mi smo za, mi smo protiv. Sve opcije su u igri. Ovo je dan kad govorimo o zaštiti naše dece, o zaštiti pravnog poretka.

Mogla bih ja mnogo o deci koja su nastradala, ali zaista više mislim da... Jedva čekam da glasam za ovaj zakon i da se ovako nešto nikada ne ponovi, a ovi zlotvori, monstrumi, koji ikada pomisle da mogu da naude deci, neka dobro razmisle ukoliko su u stanju, ako nisu teške patološke ličnosti sa teškim poremećajima, i vide šta će sa sobom. Nije lako biti u zatvoru čitavog života.

Zahvaljujem na pažnji. Srpska napredna stranka će u danu za glasanje podržati sve predloge ovih zakona. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima poslanica Dubravka Filipovski.

Izvolite.

DUBRAVKA FILIPOVSKI: Uvažena predsednice, poštovana gospođo Kuburović, kolege i kolegice narodni poslanici, mi i juče i danas raspravljamo o setu veoma važnih pravosudnih zakona. Međutim, ni juče ni danas nema opozicije. Nema kolegica sa kojima sam se 2013. godine borila za usvajanje Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju nasilja nad ženama i decom tzv. istambulske konvencije.

Da li je to poruka da je borba protiv... Zahvaljujem se delu opozicije koji je ovde. Mislila sam na kolegice koje nisu prisutne. Da li je to poruka da borba protiv nasilja nad ženama i decom više nije naš zajednički cilj ili da su one pod uticajem raznih tajkuna ili političkih moćnika u svojim strankama? To je pitanje na koje će pre ili kasnije morati da daju odgovor građanima Srbije, ali možda je i jedan drugi problem. Nisu u mogućnosti da danas stoje ovde jer su neki od njih, kao što je na primer kolega Boško Obradović, fizički napadali predsednicu Parlamenta Maju Gojković, najstrašnije su vređali premijerku Srbije Anu Brnabić. Fizičkih napada je bilo i na odbornice u Skupštini grada Beograda. Novinarke i mnoge žene su nažalost i od predstavnika opozicije ovog visokog doma pretrpele nasilje.

Želim da u ovom visokom domu podsetim da je sprečavanje nasilja nad ženama i decom obaveza i dužnost svakog od nas, da ne smemo zatvarati oči pred nasiljem. Ova tema je u SNS-u visoko rangirana, a država je smogla snage da se sa ovim problemom suoči na pravi način donošenjem i Marijinog zakona i Zojinog zakona, Tijaninog zakona, Zakona o sprečavanju nasilja u porodici, Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći koji smo usvojili u novembru prošle godine i koji treba da stupi na snagu ove godine. Veoma je važno što smo pri donošenju ovih zakona sarađivali sa mnogim nevladinim organizacijama iz ove oblasti, sa Autonomnim ženskim centrom i sa Fondacijom „Tijana Jurić“.

Izmene i dopune Krivičnog zakona predviđaju najstrožu kaznenu politiku za nasilnike koji su počinili najteža krivična dela, odnosno doživotni zatvor za ubice dece bez mogućnosti uslovnog otpusta. Kao što je više mojih kolega i kolegica reklo, 158.000 građana je potpisalo peticiju Fondacije „Tijana Jurić“ i zahtevalo primenu Krivičnog zakonika, a razloge za donošenje ovog zakona možemo da nađemo i u praksi, zbog toga što su presude koje su izricale pojedine sudije u ovoj oblasti zaista skandalozne.

Statistika je pokazala da nam je kaznena politika blaga i da se u osnovnim sudovima izriču uslovne osude, što direktno znači da onaj ko je počinio ovu vrstu nasilja, ukoliko bude uslovno otpušten, ponovo može počiniti ovakvo zlo delo.

Sa pooštavanjem kaznene politike i donošenjem seta zakona vezanih za sprečavanje nasilja nad ženama i decom postigli smo jedan veoma važan cilj.

Ohrabрили smo žene da prijave nasilje i da traže institucionalnu zaštitu od nasilnika. Veoma je važno da ovaj oblik nasilja, da svaki oblik nasilja naiđe na osudu, da u ovaj problem bude uključeno celo društvo, da shvatimo da nasilje ne poznaje niti ekonomske, niti društvene granice, da ugrožava dostojanstvo svake žene i svakog deteta i da razara porodicu.

Pored pooštavanja kazni koje smo preduzeli predlogom ovog zakona, veoma je važno da radimo konstantno na prevenciji, da stvaramo kulturu nenasilja, da brzo reagujemo i unapređujemo multisektorsku saradnju, da podižemo vaspitnu ulogu u školama, da uključimo nastavne sadržaje protiv nasilja za decu od najranijeg uzrasta. Veoma je važna uloga medija u ovoj oblasti, ne sme biti tabloidnog izveštavanja. I, naravno, konstantno podizanje svesti građana da nasilje razara porodicu i razara celo društvo. Ukoliko se svi ovi koraci o kojima smo govorili moje kolege i ja budu preduzeli u narednom periodu i ukoliko se o njima bude vodilo računa, verujem, čvrsto verujem da ćemo se kao društvo izboriti sa ovim problemom.

Kao predsedavajuća nacionalnog ogranka za borbu protiv korupcije GOPAK-a u ovom parlamentu, rekla bih nekoliko reči vezanih za novi zakon koji se tiče borbe protiv korupcije. Veoma je važno što je ovaj zakon usklađen sa GREKO-om, što mi ovim predlogom zakona nastavljamo implementaciju akcionog plana Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije koja je na snazi od 2013. do 2018. godine, verujem da ćemo u narednom periodu raspravljati u ovom visokom domu i o novoj strategiji, i što mi ovim zakonom u stvari implementiramo i Poglavlje 23.

Predlog novog zakona o sprečavanju korupcije sprečava sukob interesa, sprečava akumuliranje funkcija, precizira nadležnosti i ovlašćenja Agencije, a pre svega precizira i izbor direktora. Na osnovu tih preciznih formulacija garantuje se da direktor Agencije ni na kakav način neće imati i biti ni u kakvom odnosu sa izvršnom vlašću.

Srbija, po mom mišljenju, ima institucionalni okvir za borbu protiv korupcije. U borbi protiv korupcije nema zaštićenih. Nema prakse iz prethodnog perioda da sudski procesi zastarevaju, pa da se onda kada zastare, na neki način pokuša sa vođenjem nekog novog sudskog procesa. Nema zaštićenih partijskom knjižicom, društvenim statusom, bogatstvom. Nema čekanja da neko postane bivši rukovodilac, pa da se pokrene postupak protiv njega.

Javnost Srbije je bila zgrožena mnogim korupcionaškim aferama vezanim pre svega za Razvojnu banku Vojvodine, za Tesla banku, za Fond za razvoj. Nije bilo sudskih postupaka koji su dali epilog koji su građani očekivali za ova teška krivična dela. Verujem da će novi zakon o poreklu imovine koje vaše ministarstvo, gospođo Kuburović, priprema dati odgovor na mnoga pitanja koja javnost interesuju, pre svega kako je Dragan Đilas zaradio 500.000.000

evra ili da Vuk Jeremić objasni svoje veze sa Patrikom Hoom, koji je osuđen za korupciju.

Mislim da se u Srbiji, što je veoma važno za borbu protiv korupcije, u toj borbi pristupa sistemski, što znači da sve institucije moraju da vode računa i da se angažuju u borbi protiv korupcije. Takođe smatram da mi prednjačimo u borbi protiv korupcije i kada je u pitanju region i kada su u pitanju neke zemlje Evropske unije kao što su, na primer, Rumunija i Bugarska.

Zbog građana Srbije želim da kažem da je za godinu dana od primene Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa razmatrano deset hiljada krivičnih prijava, da je 681 lice pod optužnicom, da je doneto 448 presuda, da su 444 presude osuđujuće i da je to najbolji dokaz koliko se država i nadležne institucije bave borbom protiv korupcije. Za borbu protiv korupcije je važna transparentnost, važna je informisanost građana. Ne mogu a da ne kažem da je ovaj visoki dom najtransparentnija institucija u Srbiji, da smo zbog toga dobili mnoga priznanja.

Parlament Srbije je na prvoj liniji borbe protiv korupcije. U GOPAK-u, nacionalnom ogranku ovog parlamenta za borbu protiv korupcije, jeste 43 narodna poslanika. Jedan smo od retkih parlamenata u svetu koji ima portal za nadzor nad javnim finansijama i mislim da su to sve važni koraci za borbu protiv korupcije u Srbiji.

U danu za glasanje podržaću sve predložene zakone. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala lepo.

Reč ima Živan Đurišić.

Izvolite.

ŽIVAN ĐURIŠIĆ: Poštovana predsednice, poštovana ministarko sa saradnicima, poštovani narodni poslanici, ovo je prilika, i ja osećam potrebu da, pre nego što kažem nekoliko reči u vezi zakona koji su na dnevnom redu ove sednice, podsetim da je reforma pravosuđa započela donošenjem Nacionalne strategije reforme pravosuđa 2006. godine, Ustava novembra 2006. godine i seta pravosudnih zakona decembra 2008. godine.

Još jednom ću da podsetim kako je bivši režim, odnosno Demokratska stranka koja je tada bila na vlasti sprovodila reformu pravosuđa, tzv. reformu pravosuđa 2009, 2010. i 2011. godine. Tom reformom, bar je tako proklamovano, trebalo je dosledno regulisati vladavinu prava i nezavisnost sudske vlasti kroz doslednu podelu na tri grane – zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast. U više odredaba Ustav je predviđao da je sudska vlast nezavisna od druge dve grane vlasti. Ciljevi reforme su bili nezavisnost pravosuđa, nova mreža sudova, smanjenje troškova pravosuđa, izmene procesnih zakona u cilju efikasnosti. Nezavisnost pravosuđa je trebalo ostvariti, kako je to Ustavom garantovano, kroz nezavisnost sudske vlasti, stalnost sudijske funkcije i zaštitu položaja nosilaca pravosudnih funkcija sudija i tužilaca. Nezavisnost sudske

vlasti nije dosledno sprovedena Zakonom o Visokom savetu sudstva i Zakonom o sudijama u kojima je prelaznim i završnim odredbama predviđen opšti reizbor i izbor sudija, što je bilo u direktnoj suprotnosti sa Ustavom i načelom stalnosti sudijske funkcije.

Osnovno ustavno načelo koje garantuje nezavisnost sudija kroz načelo stalnosti sudijske funkcije je pogaženo i svako tumačenje koje je tada davano, pre svega od političara stranke koja je bila na vlasti, nije bilo u skladu sa ovim ustavnim načelom. Samo da podsetim, nezavisnost sudijske vlasti nije dosledno sprovedena Zakonom o Visokom savetu sudstva i Zakonom o sudijama. Izvršna vlast je suprotno mišljenju stručne javnosti i bez učešća pravosuđa donela odluku o opštem reizboru i izboru sudija od strane prvog saziva Visokog saveta sudstva, koga nije biralo pravosuđe već Skupština. Izbor i rad tog prvog saziva Visokog saveta sudstva pratio je niz nepravilnosti i nezakonitosti. Izvršna i zakonodavna vlast su dale posebne privilegije članovima prvog saziva Visokog saveta sudstva, jer su bile izuzete iz opšteg reizbora i obezbeđeno im je napredovanje po isteku mandata. Ovo je dovelo do protivusluge prema izvršnoj vlasti jer je izvršen izbor sudija bez ikakvih merila i procedure prema meri izvršne vlasti, što uopšte više nije sporno i postoji niz dokaza za to.

Detaljnom analizom te nove mreže sudova i efekata sveukupne te tzv. reforme pravosuđa jasno se može utvrditi da je građanima pravda postala nedostupna, da su sudski troškovi postali veći i da je celokupni sudski sistem postao skuplji i sporiji. Pored štete koja je nastala, sudski sistem je postao skuplji. Materijalnu štetu su pretrpele i neizabrane sudije, kao i nematerijalnu štetu, jer je danom objavljivanja odluke Visokog saveta sudstva 25. decembra 2009. godine o neizboru sudija i prestanku sudijske funkcije počela medijska hajka preko pisanih i drugih medija na sve neizabrane sudije i to od tadašnjeg Ministarstva pravde, Visokog saveta sudstva i članova tadašnjeg režima. Iz svih ovih razloga podneto je više stotina tužbi za naknadu materijalne i nematerijalne štete. Republika Srbija je platila milionske iznose za štetu koju je neko naneo, pravosuđe je devastirano, a dosada niko za to nije odgovarao.

Srpska napredna stranka je još u predizbornoj kampanji 2012. godine ukazala na neophodnost nastavka reforme pravosuđa i ispravke grešaka koje su učinjene, kao i da nikada neće dozvoliti da se ovako nešto ponovi, što su građani Srbije prepoznali i što ova stranka na delu čini.

Pored donošenja Nacionalne strategije reforme pravosuđa i Akcionog plana za sprovođenje ove reforme, a u skladu sa ovim strateškim dokumentima, donet je niz zakona iz oblasti pravosuđa, kao i iz drugih oblasti otkada je SNS preuzela odgovornost za vršenje vlasti.

Zakonima čije je donošenje na dnevnom redu ove sednice Narodne skupštine, i to pre svega Predlogom zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakonika o krivičnom

postupku, Predlogom zakona o sprečavanju korupcije, Predlogom zakona o izmenama i dopuni Zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela i Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, Republika Srbija zaokružuje zakonski okvir za novi efikasni pravosudni sistem.

Zadržaću se pre svega na Predlogu zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika. Najznačajnija izmena Krivičnog zakonika, i to u opštem delu, jeste uvođenje doživotnog zatvora kao nove vrste kazne. Pored uvođenja doživotnog zatvora Predlog zakona sadrži još jednu značajnu novinu, a to je propisivanje pravila za strože kažnjavanje učinilaca krivičnih dela kada su u pitanju povratnici, odnosno višestruki povratnici. U posebnom delu Krivičnog zakona izvršene su izmene i dopune koje se odnose na to da je za svako krivično delo za koje je po važećem zakonu propisana kazna zatvora od 30 do 40 godina sada propisana kazna doživotnog zatvora.

Ukazao bih na značajnu ulogu koja pripada politici koja se vodi prilikom krivičnog postupanja i primene krivičnih sankcija, a koja se naziva kaznenom politikom. Voditi kaznenu politiku znači primenjivati krivične sankcije prema izvršiocima krivičnih dela tako da se njima efikasno ostvaruje svrha krivičnih sankcija. Ostaje dilema da li je kaznena politika koju vode naši sudovi blaga ili stroga. Iako tvrđenje da se kod nas vodi blaga kaznena politika, koja polazi od činjenice da se često izriče uslovna osuda, da su izrečene kazne zatvora kod mnogih krivičnih dela u blizini posebnog minimuma, da se često koristi institut ublažavanja kazne, na prvi pogled izgleda prihvatljivo. Do ocene o strogosti ili o blagosti kaznene politike ipak ne može se tako jednostavno doći. Činjenica je da kod nas između propisanih i izricanih kazni postoji veliki raskorak, što vodi zaključku da je kaznena politika izuzetno blaga.

Najzad, samo da podsetim narodne poslanike i sve građane Srbije da je predsednik Republike Aleksandar Vučić u više navrata isticao da je završetak reforme pravosuđa jedan od bitnijih stubova za normalno funkcionisanje privrede, državne uprave i stvaranje sigurnog ambijenta za strana ulaganja. Sve to se u praksi i čini, što građani mogu videti.

Sve izmene zakona koje su donete otkada je SNS preuzela vlast dovele su do ubrzanja sudskih postupaka, smanjenja broja nerešenih predmeta, ujednačavanja sudske prakse i veće predvidljivosti sudskog sistema. Sve ovo treba da ima za rezultat vraćanje poverenja građana i privrede u sudski sistem i zaokruživanje zakonskog okvira za novi, efikasniji pravosudni sistem.

U danu za glasanje glasaću za sve ove predložene zakone. Zahvaljujem.
PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Aleksandar Marković.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Dame i gospodo narodni poslanici, izuzetno važni predlozi zakona su pred nama.

Naravno da je tzv. Tijanin zakon najviše pažnje javnosti privukao, ali i ostali predlozi zakona koji su na dnevnom redu, a koji se bave borbom protiv korupcije i kriminala. Mi smo i od vas, gospođo ministre, ali i od naše ovlašćene predstavnice Jelene Žarić Kovačević, kao i od ostalih poslanika koji su učestvovali u raspravi čuli sve one najznačajnije momente koji su predviđeni ovim aktima, ali i svu argumentaciju zbog čega bi trebalo da usvojimo ove zakone i Srpska napredna stranka snažno podržava ove predloge zakona.

Međutim, ja ne mogu a da ne primetim jednu histeriju koja se ovih dana pojavljuje i vlada kod dela opozicije i kod dela medija koji su spremni da kritikuju čak i ovo što mi danas radimo. Ne mogu da ne pitam do koje mere ide njihovo licemerje. Prvo su nas optuživali da nećemo da usvojimo Tijanin zakon, najglasniji su bili u toj optužbi, a danas kada je Tijanin zakon na dnevnom redu, danas ih nema. Nema ih ovde u Skupštini. I to nije ono što je najgore. Osim što ih nema, oni ovih dana otvoreno kritikuju ove predloge zakona – te nije u skladu sa evropskim standardima, te nije humano, čitava gomila gluposti koja može da se čuje od njih. Zašto to rade? Samo zato što ovaj predlog dolazi od Vlade Republike Srbije. Neverovatno je da šta god predložimo, oni će naći način da budu protiv toga bez obzira na to da li je to dobro za građane Srbije.

Kada je reč o antikorupcijskim zakonima koji su na dnevnom redu, meni je potpuno jasno da su oni protiv toga. Ne može Dragan Đilas da bude protiv korupcije. On je sinonim za korupciju u Srbiji. On ne može da objasni odakle mu stotine miliona evra nakon mandata. Kako on može da bude protiv korupcije? Ne može Vuk Jeremić da bude protiv korupcije. Pa kada on ne može da objasni odakle mu stotine miliona evra koje je dobio, zapravo milioni evra, da budem tačniji, koje je dobio od onog Kineza koji je osuđen u Americi, kako on da bude protiv korupcije? Ne može Boško Obradović da bude protiv korupcije kada je on puki izvršilac Đilasove volje, Đilasovih naredbi. Kako Đilas okom, Bole skokom. Kako ti ljudi da budu protiv korupcije? Kako oni da podrže antikorupcijske zakone?

Pogledajte, molim vas, samo ovu histeriju koja se poslednjih dana vodi protiv patrijarha Irineja i Srpske pravoslavne crkve. Sada im smetaju i Irinej i Srpska pravoslavna crkva i vladike. Svi im smetaju. Ima tih medija koji su u stanju da najmonstruoznije stvari ovih dana iznose protiv pojedinih vladika i patrijarha samo zato što se patrijarh sastao sa Vučićem i samo zato što je dao izjavu da se Vučić junački bori i za državu i za narod i za Kosovo. To je jedini greh patrijarha i zato je on danas njihova meta. Sa takvim ljudima mi imamo posla. Pitam se šta je sledeće. Hoće li i patrijarha da proglase za bota, za sendvičara? Da li je to sledeće što nas čeka od Saveza za Srbiju?

Želeo bih da, iz svih razloga koje sam naveo, pozovem sve narodne poslanike da podrže ove predloge zakona, zbog svega onoga što smo danas čuli ali i svih ostalih napora Vlade Srbije i predsednika da od Srbije naprave pristojnu i uređenu zemlju. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Tanja Tomašević Damjanović.

Izvolite.

TANJA TOMAŠEVIĆ DAMJANOVIĆ: Hvala, poštovana predsednice.

Poštovana gospođo ministre sa saradnicima, kolege i koleginice narodni poslanici, današnji predlozi zakona pokazuju pre svega odlučnost države da pobedi najteže oblike kriminala i korupcije.

Kada su u pitanju izmene Krivičnog zakonika, cilj izmena jeste revidiranje sankcija za najteža krivična dela. Najvažnija izmena je svakako uvođenje doživotne kazne zatvora za najteža krivična dela. Inicijativu Fondacije „Tijana Jurić“ za uvođenje doživotne kazne zatvora podržalo je svojim potpisima 158.000 građana Republike Srbije. Kazna doživotnog zatvora propisana je za krivična dela kao što su teško ubistvo, silovanje koje za posledicu ima smrt, obljava nad detetom i nemoćnim licem sa smrtnom posledicom kao i za krivično delo obljava zloupotrebom položaja sa smrtnim ishodom. Izmene se uvode zbog blage kaznene politike jer sudovi za teška krivična dela izriču i uslovne osude ili kazne na nivou zakonskog minimuma.

Još jedna značajna novina jeste i oštrija kaznena politika za povratnike. Analizom pravosnažnih presuda iz cele Srbije, gde su žrtve i silovanja i ubistava bila maloletna lica, utvrđeno je da su 80% tih izvršilaca bili povratnici, oni koji su upravo ranije već bili osuđeni i izdržali kazne za ubistvo ili silovanje. Cilj oštrije kaznene politike jeste da deluje preventivno na moguće učinioce krivičnih dela i da se za najteža krivična dela izriču odgovarajuće kazne zatvora.

Treba napomenuti da su, kada je u pitanju kazna doživotnog zatvora, predviđena i određena ograničenja u njenom propisivanju i izricanju i ta ograničenja su ostala ista kao i kod kazne zatvora od 30 do 40 godina. Ona se može propisati samo za najteža krivična dela i najteže oblike krivičnih dela i uvek alternativno uz kaznu zatvora. Zadržana je i zabrana njenog izricanja licima koja u vreme izvršenja krivičnog dela nisu navršila 21 godinu života.

Osim toga, predviđena je i zabrana izricanja kazne doživotnog zatvora u slučajevima kada postoji neki od zakonskih osnova za ublažavanje kazne ili za oslobođenje od kazne – prekoračenje granica nužne odbrane, pokušaj, bitno smanjena računljivost, dobrovoljni odustanak.

Predviđeno je da se lica osuđena na kaznu doživotnog zatvora mogu uslovno otpustiti nakon izdržanih 27 godina zatvora, osim kada su u pitanju krivična dela određena inicijativom Fondacije „Tijana Jurić“. Ovakvo rešenje

jeste u skladu sa intencijom uvođenja kazne doživotnog zatvora koja je po svojoj prirodi teža od kazne zatvora od 30 do 40 godina.

Jedan od razloga za donošenje izmena i dopuna Krivičnog zakonika jeste i rezultat potrebe za potpunim usaglašavanjem domaćeg krivičnog zakonodavstva sa preporukom međuvladinog tela koje postavlja globalne standarde u oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Predloženim izmenama i dopunama Krivičnog zakonika postigla bi se potpuna usaglašenost sa najvišim međunarodnim standardima koji se odnose na sprečavanje finansiranja terorizma, što je od nesumnjivog značaja za unapređenje položaja Republike Srbije u međunarodnim telima u toj oblasti.

Zbog svega ovog navedenog kao i zbog toga, kao što sam i na početku rekla, što ovi zakoni pokazuju spremnost države da se bori i pobedi najteže oblike kriminala i korupcije, SNS će u danu za glasanje podržati sve ove predloge zakona. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Žarko Mićin.

Izvolite.

ŽARKO MIĆIN: Zahvaljujem se, poštovana predsednice Narodne skupštine.

Poštovana gospodo ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, pre svega moram da kažem da mi je zaista žao što danas ne vidim nijednog od kolega iz opozicije. Mora da im je neko naredio da ne dođu čim nisu došli da raspravljaju o ovako važnim predlozima zakona. To je zaista nešto što ne treba da se dešava. Mislim da će ih 160.000 građana Srbije koji su podržali ove zakonske predloge sigurno kazniti. Sledeći izbori će pokazati šta misle o takvom njihovom potezu.

Kao što je i predsednik Aleksandar Vučić u januaru ove godine najavio, danas su pred nama predlozi vrlo važnih zakona koji regulišu krivičnopravnu materiju i predstavljaju jasan dokaz da se ova vlada beskompromisno bori protiv kriminala i korupcije.

Vlada Republike Srbije poslušala je glas 160.000 građana Srbije koji su putem Fondacije „Tijana Jurić“ predložili ovakav zakon i prethodnih meseci smo mogli da čujemo mnogo različitih mišljenja o opravdanosti uvođenja doživotne kazne zatvora.

Mislim da bi trebalo da uporedimo i da vidimo kako to izgleda u drugim zemljama. Pred sobom imam mapu na kojoj se jasno vidi da je, faktički, najveći deo Evrope uveo kaznu doživotnog zakona. Dakle, sve ovo što je tamno, to su zemlje Evrope koje su uvele kaznu doživotnog zakona sa izuzetkom, dakle, Srbije, Hrvatske, Bosne, Portugala, Španije, Islanda i Norveške. Zašto? Namerno sam zadnju spomenuo Norvešku, a navešću vam to kao negativan primer. U Norveškoj maksimalna kazna zatvora koja se može propisati za

najteža krivična dela je 21 godinu. Sada imamo jednu apsurdnu situaciju da je Anders Brejvik, koji je ubio 70 ljudi na ostrvu pre nekoliko godina, osuđen na maksimalnu kaznu zatvora od 21 godinu. On će izaći kao stariji čovek ali sam siguran, ne mogu da kažem da sam siguran, ali mislim da će možda ponovo izvršiti ta krivična dela. Nije pokazao ni trunku kajanja, a to smo mogli da vidimo na suđenjima na kojima je bio.

Upravo, cilj nam je da uvođenjem ovakvih rešenja u ovaj zakon sprečimo takve stvari. Kakav mi predlog imamo u ovom zakonu? Predlog je da uvedemo kaznu doživotnog zatvora umesto kazne od 40 godina zatvora za sva najteža krivična dela za koja je ona trenutno propisana, s tim da postoji mogućnost uslovnog otpusta nakon izdržanih 27 godina kazne zatvora i to je vrlo slično sadašnjem zakonskom rešenju zato što sada, iako je neko osuđen na 40 godina zatvora, po sadašnjem zakonskom rešenju on bi mogao tražiti uslovni otpust nakon 26 godina i osam meseci. Ono što je važno jeste da uslovni otpust može tražiti samo onaj osuđenik koji se dobro vladao u toku izdržavanja kazne i nije imao izrečene više od dve disciplinski mere.

Najvažnija novina koju uvodimo u ovaj zakon je izricanje kazne doživotnog zatvora počiniocima najtežih krivičnih dela bez mogućnosti uslovnog otpusta i ovo je na inicijativu Fondacije „Tijana Jurić“. Dakle, ovakva kazna će se izricati učiniocima najtežih krivičnih dela kao što su ubistvo, silovanje, obljudba nad detetom i nemoćnim licem sa smrtnim ishodom. Svakako pozdravljam uvođenje ovakve sankcije jer će ona potpuno ovakve ljude odstraniti iz društva i onemogućiti im da ikada više učine takva grozna krivična dela.

Važno je što u Predlogu stoji da krivična dela za koje se propisuje doživotna kazna zatvora ne mogu da zastare. Dakle, niko neće moći da izbegne krivičnu odgovornost za ova najteža krivična dela time što će mu, faktički, nastupiti zastarelost.

Važno je i što uvodimo zaštitni mehanizam provere deset godina u periodu uslovnog otpusta i ukoliko neko ponovo učini krivično delo za koje se može propisati kazna zatvora iznad jedne godine, dakle, taj će biti vraćen na ponovno izdržavanje kazne doživotnog zatvora i više nikada neće moći da učini novo krivično delo.

Ono što moram da istaknem jeste da kazna doživotnog zatvora nije dovoljna da preventivno deluje na one koji bi da učine krivično delo. Praksa je pokazala da efikasno otkrivanje i sprečavanje kriminaliteta od strane policije i strane službi bezbednosti najbolje deluje na potencijalne kriminalce da odustanu od vršenja krivičnih dela. Zato pozdravljam činjenicu da je otpočetak godine samo u jednoj akciji, u jednom danu uhapšeno preko 150 lica iz kriminalnog miljea i da smo pokazali jasno da ni partijska knjižica vladajuće stranke ne može da zaštiti onoga koji je učinio krivično delo.

Ono što ja kao advokat pozdravljam kao značajnu novinu u Predlogu izmena Krivičnog zakonika jeste uvođenje krivičnog dela – napad na advokata. Nažalost, svedoci smo da se zadnjih 10 godina desilo preko 50 napada na advokate. Moje kolege su tukli, na moje kolege su sipali kiselinu, moje kolege su nažalost i ubijali. I ne samo to. Uništavali su im imovinu.

Hvala bogu, ovo je dobar početak da tome stanemo na put i kada usvojimo ove izmene zakona, onaj ko napadne advokata ili člana njegove porodice biće osuđen na kaznu, odnosno može biti osuđen na kaznu zatvora. Ukoliko mu nanese laku ili tešku telesnu povredu, dakle, sve će se strože kažnjavati takva dela. Ono što je vrlo važno, ukoliko advokatu ošteti i imovinu, isto tako mu može biti određena kazna zatvora.

Važno je da je ovim predlogom definisano da ovo krivično delo postoji samo ako je učinjeno u odnosu na advokata u vršenju njegovog advokatskog posla i time ćemo izbeći moguće zloupotrebe. Dakle, pozdravljam ove izmene i uvođenje krivičnog dela napad na advokata, ali to je samo početak borbe.

Najvažnije je da policija i tužilaštvo budu što efikasniji u procesuiranju ovakvih krivičnih dela i naravno, da pronađemo sve one napadače koji su dosada napadali advokate, jer samo tako možemo poslati jasnu poruku da napadi na advokata ne smeju proći nekažnjeno.

Pozivam vas da svi podržimo ove predloge zakona jer su izuzetno važni za budućnost naše dece. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima Aleksandra Maletić.

Izvolite.

ALEKSANDRA MALETIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Uvažena gospođo Kuburović, kolege poslanici, zaista mi je veliko zadovoljstvo da imamo prilike da u Parlamentu raspravljamo o predloženim izmenama zakona i novim zakonima koji su uvedeni ovim setom pravosudnih zakona.

Na početku moram zaista da istaknem, i nekoliko mojih kolega je to napomenulo u prethodnom obraćanju, da je pomalo poražavajuća činjenica da jedan deo opozicije, poslanici bivšeg režima danas ne učestvuju u raspravi ove veoma bitne teme, a i teme koju su oni zapravo i podržavali i potpisivali različite inicijative. Kao što je i gospođa Kuburović rekla, sad se susrećemo sa situacijom da se predlažu amandmani koji poništavaju na neki način inicijativu koju su već potpisali ranije.

Zato je veoma nekolegijalno, da bude ovako fino rečeno, da pojedini poslanici opozicije prozivaju poslanike koji učestvuju u diskusiji juče i danas, da koriste temu izmena Krivičnog zakonika, pogotovo aludirajući na deo koji se odnosi na takozvani Tijanin zakon, da se koristi u svrhe promocije... To nije istina jer mi smo svedoci, upravo ovi poslanici koji danas sede u Parlamentu, da

smo juče i danas i poslanici pozicije i dela opozicije koji učestvuju u radu Parlamenta diskutovali, imali različita mišljenja možda po pitanju nekih zakonskih predloga koji se nalaze pred nama, ali zaista niko nije koristio, pogotovo ne deo Krivičnog zakonika, u promociju svojih političkih stranaka ili bilo čega drugog.

Ovde smo mogli da čujemo i neka lična zapažanja zašto poslanici podržavaju uvođenje doživotne kazne bez mogućnosti uslovnog otpusta. Imali smo poslanike koji su protiv ovakvih mera koje se predlažu, ali svi imaju neke argumente zašto jesu za i protiv.

Moram da napomenem odmah na početku da ću ja podržati predložen set pravosudnih zakona i da meru doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta podržavam kada imamo u vidu da se, pre svega u ovom zakonskom rešenju, misli na veoma teška krivična dela. Znači, ova mera se ne odnosi na sva dela, već na najteža krivična dela za koja zaista, neki možda mogu da imaju dileme, ja nemam dilemu. Zaista podržavam ovakav predlog koji se nalazi pred nama.

Kada govorimo o ljudskim pravima, to je zaista tema koja može da bude osetljiva i jeste osetljiva, sama tematika je osetljiva i pitanje granice gde počinju i gde se završavaju ljudska prava kada govorimo o najtežim krivičnim delima, ali mi ne treba da imamo ovde dilemu, jer posao svake države i društva pre svega jeste da omogući svakom građaninu da živi dostojanstveno i da ima pravo na život.

Upravo će ovim zakonskim rešenjem biti omogućeno da deca, trudnice i osobe kojima je ta zaštita veoma neophodna i koje su najosetljiviji deo društva zapravo dobiju ne samo podršku države, već čitavog društva i to je naša obaveza kao građanina, poslanika koji ovde predstavljamo građanima, da podržimo jedno takvo zakonsko rešenje.

Da li je doživotna kazna bez uslovnog otpusta opravdana ili ne? Već sam napomenula da po meni ona jeste opravdana i da postoji razlog zašto ona treba da bude uvedena. Ona je prava mera spram težine zločina na koji se odnosi u ovom zakonu.

Ono što je još veoma važno i što možemo da kažemo jeste da ne treba da se površno pozivamo u svojim raspravama na ljudska prava. Naravno da se našim ustavom garantuju ustavna prava građanima Srbije i to niko ne spori, ali ovde govorimo zaista o jednom teškom krivičnom delu za koje mora da postoji neka proporcionalna mera kazne.

Naravno da se za roditelje koji su izgubili svoju decu i koji su pokretači ovakve inicijative postavlja pitanje da li postoji prava kazna koja može njima da nadomesti ono što su oni pružili u svom životu. Ova kazna treba da omogući da neko drugo dete ne bude napadnuto ili, ne daj bože, ubijeno na način na koji su to pojedina deca i doživela.

Ja ću u danu za glasanje podržati ovaj zakon i mislim da svi poslanici treba da podrže ove izmene zakona i da je to naša pre svega ljudska obaveza. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Đukanović.

Izvolite.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Ovako – da je sreće da ne moramo nikada da donosimo ovakav zakon, da uvodimo doživotnu robiju, ali očigledno su okolnosti takve da je to nešto što mora da se uvede kako bi se preventivno dalo do znanja svakom ko pomisli da siluje, brutalno ubija ili već šta mu sve padne na pamet, da to slučajno ne radi. Mada, najčešće se radi o ljudima koji su psihički oboleli, ali ima i recimo ovih, poput ovoga u situaciji vezanoj za Tijanu Jurić, gde smo imali čoveka koji je to uradio iz potpuno nerazumljivih razloga. Takvi ljudi zaista zaslužuju da odu na doživotnu robiju. Pooštrio bih to posebno prema pedofilima, ali kako god, to je već na Ministarstvu pravde ili uopšte na zakonodavstvu da o tome odluči.

U svakom slučaju, glasaću za tako nešto. Meni je samo neshvatljivo zato što smo imali kolege sa druge strane koje ovo zasedanje bojkotuju. Oni su nama krv popili ovde da uvedemo ovaj zakon, čak su nas optuživali da podržavamo silovatelje. Sećam se nekakvih izjava gde su govorili kako vladajuća većina podržava silovatelje zato što ne želi da uvede ovaj zakon, odnosno ne želi da usvoji predloge koje je otac Tijane Jurić davao.

Bilo je strašno tu kampanju trpeti. Svi smo se ovde osećali, poslanici vladajuće većine, čak i posramljeno zato što nas neko na takav način kritikuje, a samo je bio cilj da se to nekako uvede u zakonske okvire, da bude u skladu sa Ustavom, kako bi tako nešto moglo da se usvoji i sada kada je došlo to na dnevni red, njih nema ovde. To je nečuveno. Pa da li sada svi mi ovde treba da kažemo – čekajte, vi podržavate silovatelje, ne želite da glasate za ovaj zakon? Pa to bi bilo licemerno sa naše strane. Oni su zloupotrebljavali na taj način jednu zaista strašnu situaciju, pa čak i emocije oca Tijane Jurić, da dolaze do političkih poena, jer to je očigledno grupacija ljudi koja koristi apsolutno sve što im padne pod ruku samo da bi se borili protiv Aleksandra Vučića i kada vi to negde onda prihvatite i ispravite, onda oni neće čak da glasaju ni za to za šta su bili. Ne razumem takvo ponašanje.

Međutim, ono na šta bih se posebno osvrnuo – podržavam ovo što ćete uvesti krivično delo napad na advokate i slažem se sa svojim kolegom Žarkom Mićinom da su na advokate vršeni strašni napadi čak i sa smrtnim ishodom i moraju, naravno, advokati da se zaštite. Moje kolege su neretko izložene neverovatnim scenama, napadima, jer, znate, valjda ovde mnogi očekuju kada unajme advokata, da će on sigurno da im reši problem, iako to nikada niko ne

može da obeća, a onda posle ljudi doživljavaju svašta. Bacana im je kiselina u oči, paljene su im kancelarije, ubijani su i dobro je da se ovako nešto uvodi.

Međutim, ovaj zakon vezan za sprečavanje korupcije, mislim da naslov njegov, bar po meni, moram da istaknem kritiku, nije adekvatan, jer ako govorimo o sprečavanju korupcije, onda je trebalo da naglasimo da se ovde govori samo o javnim funkcionerima i da piše – sprečavanje korupcije javnih funkcionera.

Znate, lekar takođe može da bude podložan korupciji, a recimo, ovde se ne navodi. Navode se samo javni funkcioneri. Ili, recimo, može i šalterski radnik u opštini takođe da bude podložan korupciji, da mu neko da, na primer, 100 evra da mu izvuče neki dokument veoma važan u opštini, a to se, recimo, ovde ne navodi, jer se sve odnosi samo na javne funkcionere, tako da mislim da bi to trebalo precizirati. Iz kog razloga? Zato što kada mi ovde govorimo o javnim funkcionerima, u društvu je stvorena takva atmosfera i to je ono što meni strašno smeta, ovde je stvorena takva atmosfera da je javni funkcioner pod obavezno lopuža i da bi njega u startu trebalo da sprečimo da ne sme nigde ništa da ukrade, jer se smatra da je on lopov čim je javni funkcioner i mi tako odbijamo ljude suštinski da se bave politikom. Mi o tome zaista moramo da razmislimo.

Pogledajte u našem društvu za šta slovi narodni poslanik. Nekada je to bilo institucija gde su se svi ljudi bezmalo ponosili. Bila im je čast da budu narodni poslanici. Danas je, što medijski, kako god hoćete, od narodnog poslanika stvoren čovek gde bi bilo najprirodnije, otprilike, da ga neko na ulici prebije zato što je on lopov. Čim je narodni poslanik, on je lopov i on ko zna šta radi, krade, jede džaba u Parlamentu, namešta sebi poslove i slično.

Mi moramo, ljudi, u ovom društvu konačno da prekinemo sa tom praksom zato što narodni poslanik nije lopov. On je predstavnik naroda i on, jednostavno, zastupa taj narod ovde u Skupštini. A šta mi radimo? Inače, podržavam, da se razumemo, da svako mora da prijavi imovinu i mora čak to da se pooštri, mora da se kontroliše, ali šta mi ovde imamo od starta? Ne, ne, ti si prevarant, primaš tamo neku platu, ko zna kako ti nameštaš svoje poslove, sram te bilo, barabo jedna, i onda kada se još dodatno pojača sa ovakvim zakonima, da se dodatno pooštrava nešto prema poslanicima, onda narod kaže – da, jeste, to je zato što su oni lopovi pa mora nekako dodatno da im se to pooštri. Vidite, to mora jednom da se suzbije. To jednom mora da se suzbije i da se kaže da je biti javni funkcioner čast, a ne da si ti tu došao da svoje kombinacije praviš i da sebi uvećavaš kapital.

Ja izuzetno podržavam ovu akciju države posebno prema ovim funkcionerima u lokalnim samoupravama da se, naravno, što češće vrše kontrole, pa i da se hapse. Pa što da se lažemo? Postoje brojni funkcioneri u lokalnim samoupravama, postoje i u mnogim državnim institucijama, sramota vas je da popijete kafu sa njim. Sramota je, zaista, zato što rade to što rade i

kada odete negde u neku sredinu, pa kada počnu ljudi da vam pričaju sve šta je taj uradio, to naravno ne dopire nekada dovde, do ljudi u Beogradu, onda se vi zapitate – pa kako je moguće da je taj uopšte došao u tu situaciju da bude na vlasti?

Naravno, neretko ima i gluposti. Recimo, ja sam slušao za razne lokalne funkcionere, predsednike opština. To kada dođe neko da vam ispriča, to je od zla oca i gore majke otprilike čovek, međutim taj čovek izađe na izbore i pobedi sa jedno 70% naspram 30%, koliko svi ostali osvoje. Pa ne može baš da bude lopov ako je, ne znam, 70% njih glasalo za njega. Pa to je licemerno i van pameti.

U svakom slučaju, podržavam ovaj zakon. Neka se pooštri, s tim što moram da vam kažem, čuo sam razne zahteve i, bogu hvala, nije to uvedeno ovde u zakon, ali sam čuo razne zahteve, da sada treba da prijavljuješ imovinu i brata, i tetke, i tašte, i strine. Čekajte, ljudi! Kako vi možete da obavežete nekog? Recimo, hipotetički, možda neko ne govori sa rođenim bratom. Pa što bi se njegov rođeni brat prihvatao da prijavljuje tu imovinu? Odakle vam pravo da mu to tražite? Možda čovek neće to da uradi. Kako onda? Ko je sada tu u prekršaju? Mi smo, recimo, imali takvih situacija gde se kaže – sram ga bilo, preneo je tamo na taštu, na ovog, onog. Možda nije to uradio, ali se odmah od starta sumnja zato što je stvorena takva atmosfera. Ako si ti javni funkcioner, ti si kriminalac.

Zato vas molim da, pored ovakvih zakona kojima se ovo pooštrava i koje potpuno podržavam i glasaću, ali da negde i učinite, s druge strane, da medijski ne budu javni funkcioneri od starta izloženi tome da su lopovi zato što to nije istina i da se negde o tome malo više govori.

Pogledajte sva istraživanja šta pokazuju. Nažalost, naše institucije imaju strahovito malu podršku građana zato što je takva atmosfera stvorena i negde ljudi na pravdi boga budu okrivljeni od starta da su lopovi, a nisu. Nadam se da će se ovim zakonom, između ostalog, tako nešto poboljšati i popraviti, jer kada ljudi pročitaju ovaj zakon koji ćemo usvojiti, samo kažem da mi se naslov njegov ne dopada mnogo, kada ljudi budu zaista to pročitali, shvatiće da ne postoji nikakva šansa da kao javni funkcioner utajiš negde nešto i da negde prevariš državu, jer to je nemoguće. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Zahvaljujem, kolega Đukanoviću.

Reč ima narodni poslanik Milimir Vujadinović.

Izvolite.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovane kolege i kolegice, uvaženi članovi Vlade, poštovani građani Republike Srbije, siguran sam da ne postoji nikakav pravni akt, pravilo, zakon, bilo kakva pravna norma ili bilo kakav list papira koji će nadoknaditi i ukinuti

bol porodici koja je ostala bez svojih najmilijih, naročito ako je u pitanju dete. Tada je ta bol mnogo veća. Takođe, ta bol je mnogo veća ukoliko je dete izgubilo život zbog nečije obesti, svireposti itd.

Druga stvar u koju sam definitivno siguran jeste to da ljudi koji su učinili takve monstruozne zločine više nikada ne mogu postati ravnopravni članovi društva u kome važe nekakva moralna i zakonska pravila i norme. Da je to tačno i da je ova moja tvrdnja istinita potvrđuje i broj 160.000 potpisa građana koji su u stvari pokrenuli ovu narodnu inicijativu koju mi danas zvanično zovemo Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, a narod u Srbiji ga zove Tijanin zakon.

Bez obzira na to kako mi danas nazivali ovaj zakonski predlog, činjenica je da se njime pokušava uticati upravo na ove dve stvari o kojima sam govorio. S jedne strane pružiti kakvu-takvu satisfakciju za živote dece i nemoćnih koji su nastradali i koji su bili žrtve ovih monstruma, a s druge strane zaštititi društvo i imati nekakvu prevenciju da ti monstumi ta svoja dela, odnosno nedela ne počine u budućnosti. Nažalost, dosta dobro sam upoznat sa situacijom oko tragedije nastradale Tijane Jurić iz Subotice i siguran sam da je ovo satisfakcija i za dobar deo građana Republike Srbije koji su u tim danima očekivali i tražili najgoru kaznu za zločinca koji je učinio jedno takvo nedelo.

Mislim da je ovim objašnjenjem svima jasno šta je u stvari cilj ovog zakona, ali ono što nikome od nas u ovoj sali i nikome u Srbiji normalnom nije jasno jeste to što danas, kada pričamo o ovom pitanju, nema nikoga iz opozicije u sali. Niko od njih nema nameru ni da učestvuje u raspravi, ni da glasa kada je u pitanju ovaj zakonski predlog, koji, činjenica je, prevazilazi sve naše dnevno-političke sukobe i dnevno-politička neslaganja. Ono što je najgore u svemu tome jeste to što većina njih danas boravi u beogradskim kafićima, a jedan broj njih se nalazi i stotinak metara odavde u nekakvim šatorima gde radi bog zna šta. I mi samo možemo da slutimo šta je to što je njih navelo na takav jedan postupak da odbiju i raspravu i glasanje kada je u pitanju ovaj zakon.

I sam pretpostavljam da je to jedna zaslepljujuća mržnja, pre svega prema predsedniku države, SNS-u, zaslepljujuća mržnja prema državi i sopstvenom narodu. Dobro je da država i da Srbija danas vidi šta jedna, šta ljudska mržnja i zaslepljenost može da uradi i kakve posledice mogu da budu i po sve građane i koje bi to bile posledice kada bi takvi ljudi preuzeli upravljanje Srbijom.

I isto kao što nam nije jasno zašto ih nema kada je u pitanju Tijanin zakon, s druge strane, kristalno nam je jasno zašto ih nema kada je u pitanju zakon o sprečavanju korupcije. Prema predlogu koji je danas pred nama, zakon predviđa prijavu imovine, prihoda, mogućnosti provere računa funkcionera i to su stvari koje ne odgovaraju njihovim političkim gazdama. Ne odgovaraju onim ljudima koji su više od decenije, skoro deceniju i po, i nešto više u Vojvodini,

te račune i tu imovinu povećavali na štetu naroda u Srbiji. Svoje račune su punili narodnim novcem i mislim da je potpuno jasno zašto danas nisu tu kada govorimo o zakonu kojim će se takvi postupci u budućnosti sprečiti. I to su danas opet uglavnom ljudi koji su u ono doba vodili Demokratsku stranku, tzv. DOS koji danas nosi naziv Savez za Srbiju, a iza njega stoje opet isti ljudi i nekakvi njihovi pratioci.

U svakom slučaju, nas iz SNS-a i poslanika SNS-a zajedno sa našim partnerima će biti sasvim dovoljno da u danu za glasanje izglasamo i Tijanin zakon i zakon o sprečavanju korupcije, ali i sve druge zakonske predloge koji su danas pred nama. Biće nas sasvim dovoljan broj i ostaje nada da će se neko od poslanika iz opozicije otrgnuti sa lanca svojih političkih gazdi i pojaviti se barem u danu za glasanje sa minimumom ljudskog dostojanstva da podrži pre svega Tijanin zakon, a zašto ne i zakon o sprečavanju korupcije. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Zvonimir Đokić.

Izvolite.

ZVONIMIR ĐOKIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovana ministarsko sa saradnicima, poštovani narodni poslanici, pred nama imamo Tijanin zakon. Ovako se zove, a mogao se zvati i po imenima mnoge druge dece koja su, nažalost, doživela sličnu sudbinu.

Želim pre svega da se, poštovana ministarsko, zahvalim vama na rezultatima koje postižete u zaštiti nezavisnosti sudstva, bez obzira na to sa koje strane pritisci dolaze i istrajte u tome. Sa druge strane, želim da vam se zahvalim što ste ovu jednu narodnu inicijativu za donošenje ovakvog zakona proveli kroz jednu potpuno pravilnu proceduru, što je sprovedena javna rasprava upravo kakva je i trebalo da bude i što mi danas imamo pred nama zakon koji ćemo svakako usvojiti i koji je veoma značajan i koji nam je nedostajao dosada.

Cilj tog zakona svakako je da se kazne počinioci, tj. da kazne za počinioce budu srazmerne učinjenim delima i da budu pravedne. Znamo i svesni smo da ne postoje idealni zakoni, da ne postoje ni idealne presude. Međutim, značaj ovih zakona koji su danas pred nama, uključujući i Tijanin zakon jeste, a pre svega Tijanin zakon, to da ga je inicirao narod. Prošli su najširu javnu raspravu.

Dakle, narod smatra da se najteži oblici krivičnih dela kao što su teško ubistvo, silovanje, obljuba nad nemoćnim licem, obljuba nad detetom, a kada su izvršena prema detetu, maloletnom licu, bremenitoj ženi i nemoćnom licu krivično sankcionišu kaznom doživotnog zatvora, a da sud ne može uslovno otpustiti osuđenog za ta krivična dela.

Značajno je i to da je obuhvat ovog zakona, tj. ove kazne, posledično proširen i na druga krivična dela za koje je dosada bio propisan zatvor od 30 do 40 godina. Dakle, ako smo odlučili da nemamo smrtnu kaznu i da smo za najteža

krivična dela predvideli kaznu zatvora od 30 do 40 godina, onda je potpuno pravilno to što ste predložili da se ove kazne prošire i za sledeća krivična dela – ubistvo predstavnika najviših državnih organa, imali smo i takav slučaj, nažalost, u svojoj istoriji, teška dela protiv ustavnog uređenja i bezbednosti Srbije, udruživanje radi vršenja krivičnih dela, genocid, zločin protiv čovečnosti, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, upotreba nedozvoljenih sredstava borbe, protivpravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja, agresivni rat, upotreba smrtonosne naprave, terorizam, uništavanje i oštećenje nuklearnog objekta i ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom. Nisu se dosada možda ni dogodila krivična dela iz ovog domena, ali ovaj zakon će preventivno delovati da se i ne dogode.

Ovde dok raspravljamo o setu zakona iz ove oblasti, vidimo, prazne su klupe, nažalost, koje pripadaju delu opozicije, jer njih ovi zakoni i ne interesuju. Međutim, čini mi se da previše pažnje pridajemo njima, jednoj beznačajnoj manjini koja za cilj, za svoj cilj ima upravo kočenje svakog napretka koji postižemo, svakog napretka, pa i na ovom pravnom polju.

Kada raspravljamo o ovim zakonima, normalno je da ih nema. Pa na koga će se drugog odnositi na primer Predlog zakona o sprečavanju korupcije, Predlog zakona o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnog dela? Ja sam lično ubeđen, to je moje mišljenje, da ima veliki broj ljudi koji su protiv donošenja ovakvih zakona, ne želim sada da ih imenujem pojedinačno, i normalno je da ih nema. Oni ne žele ovakve zakone. Oni ne žele zakone kojima će se uvesti red u ovoj državi. Zato žele na nelegalan, nelegitiman način da dođu ponovo na vlast i da spreče svaki napredak Srbije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Đokiću.

Reč ima narodna poslanica Milanka Jevtović Vukojičić.

Izvolite.

MILANKA JEVTIĆ VUKOJIČIĆ: Zahvaljujem.

Uvaženi predsedavajući, poštovana ministarko sa saradnicima, kolege poslanici i poslanice, poštovani građani Srbije, pred nama se već drugi dan na javnoj raspravi nalazi set pravosudnih zakona koji su od izuzetnog značaja za unapređenje zakonodavnog okvira i naravno, za veću i bolju zaštitu svakog građanina Republike Srbije.

Pitanje života, pitanje bezbednosti i sigurnosti svakog građanina Republike Srbije, a posebno pitanje zaštite života najranjivijih i najosetljivijih društvenih grupa je pitanje broj jedan za SNS, odnosno, to je pitanje koje mora i treba da uživa punu zaštitu u svim mogućim oblastima, a pre svega u zakonodavnoj oblasti.

Iz tog razloga smatram da su Izmene i dopune Krivičnog zakona, koje predviđaju novu kaznu zatvora, a to je doživotna kazna zatvora, i te kako značajne upravo sa aspekta zaštite života najosetljivijih i najranjivijih, a to su

deca, trudnice, nemoćni, ostareli i, naravno, zaštita svih onih koji su izloženi najgnusnijem i najmonstruoznijem činu, a to je silovanje od strane počinilaca ovog krivičnog dela.

Izmene i dopune ovog krivičnog zakona svakako će imati istorijski karakter, jer se prvi put, a naravno, u skladu sa uporednopravnim rešenjima najrazvijenijih evropskih zemalja i najrazvijenijih demokratija, kao što je Švajcarska, kao što je Nemačka, kao što je Francuska, kao što je Velika Britanija, uvodi kazna doživotnog zatvora.

Pitanje zaštite života, odnosno pravo na život je osnovno ljudsko pravo i država je u obavezi da preduzme sve mere kako bi svaki građanin Republike Srbije ostvario to osnovno ljudsko pravo, pravo na život. Niko nema pravo da liši drugo lice prava na život. Taj koji se usudi da nekoga liši života je monstrum. To je neko ko je svirepo izvršio ubistvo i on naravno da zaslužuje doživotnu kaznu zatvora. Doživotna kazna zatvora predviđena je za najsvirepija ubistva, upravo za ubistva dece, maloletnih lica, trudnica, starih i nemoćnih. Tu nema i ne može biti uslovnog otpusta.

Naravno da kazna doživotnog zatvora u nekim drugim slučajevima poznaje i uslovni otpust. On može da se desi posle 27 godina izdržane kazne zatvora, ali naravno, tome prethodi i sudska odluka i mnogo drugih okolnosti koje mogu dovesti ili ne moraju da dovedu do uslovnog otpusta.

Vrlo je značajno i to što postoji opoziv uslovnog otpusta u vremenskom trajanju od 10 godina, tako da onaj koji ga ponovi, ponovo ide na izdržavanje kazne zatvora.

Ono što želim posebno da istaknem jeste da je ovaj zakon prvi put podržalo 160.000 građana preko inicijative Fondacije „Tijana Jurić“, odnosno oca pokojne devojčice koja je tragično izgubila život upravo od jednog silovatelja, mučitelja i monstruma.

Takođe želim da istaknem da je Ministarstvo pravde još 2015. godine formiralo radnu grupu i razmatralo je uvođenje doživotne kazne zatvora, a takođe želim da pohvalim da je u izradi izmena i dopuna Krivičnog zakona Ministarstvo pravde timski radilo zajedno sa MUP-om i sa Ministarstvom zdravlja, tako da i neka pitanja koja se tiču otežavajuće okolnosti prilikom izricanja zatvorske kazne od strane suda moraju biti cenjena kada su u pitanju povratnici i to na jedan način kada su u pitanju prvi put, a na drugi način, odnosno strože zakonske sankcije se moraju izreći kada su u pitanju povratnici drugi ili treći put.

Srpska napredna stranka nema dilemu. Ona glasa za život, a ovaj zakon svakako jeste u korist života svih naših građana. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Pre nego što dam reč kolegi Veljkoviću, samo jedna informacija. S obzirom na to da na listi prijavljenih narodnih poslanika imamo samo

predstavnik Poslaničke grupe SNS, preostalo vreme, kada je reč o ovom zajedničkom načelnom i jedinstvenom pretresu, jeste sedam minuta.

Kolega Veljkoviću, izvolite.

DRAGAN VELJKOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama se, pored ostalih, nalazi i jedan izuzetno važan predlog, a to je Predlog zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, koji predstavlja promenu sistemskog zakona, kome se pristupilo sa velikom ozbiljnošću, uz maksimalno učešće stručne javnosti i kroz redovnu zakonsku proceduru započetu još 2015. godine formiranjem stalne radne grupe Ministarstva pravde.

Nakon preciznih analiza krivičnog pravnog okvira u našoj zemlji, odnosno statističkih pokazatelja u vezi sa izvršenjem pojedinih krivičnih dela, kao i ishoda sudskih postupaka, može se nedvosmisleno konstatovati da Srbija ima prilično blagu kaznenu politiku koja se manifestuje ne toliko u propisanim kaznama, već u njihovom sprovođenju, odnosno presudama koje se izriču, što nameće potrebu za preispitivanjem efikasnosti takvog kažnjavanja.

Dve glavne svrhe kažnjavanja su odmazda i prevencija. Odmazda kao vekovni cilj kazne je u savremenom krivičnom pravu odbačena kao neprihvatljiva. Naš današnji krivični zakonik predviđa da je svrha propisivanja i izricanja krivičnih sankcija specijalna i generalna prevencija, kao i vaspitna funkcija koja se ogleda kroz izražavanje društvene osude za krivično delo, jačanje morala i učvršćivanje obaveze poštovanja zakona.

Svim pravnicima je poznato da upravo generalna prevencija treba da buduće učinioce krivičnih dela spreči da ne čine neko krivično delo. Međutim, aktuelni zakonodavni okvir, stanje u pravosudnom sistemu gde procesi predugo traju, a sudije previše cene olakšavajuće okolnosti za okrivljene, uslovilo je porast najtežih krivičnih dela i otežalo realizaciju svrhe kažnjavanja. To su neki od razloga koji su uslovili izmenu i dopunu Krivičnog zakonika, a čija je suština uvođenje doživotne kazne zatvora za najteža krivična dela.

Osim toga, uvođenje doživotnog zatvora, predlog sadrži još jednu bitnu novinu – propisivanje pravila za strože kažnjavanje učinilaca krivičnih dela kada je reč o povratnicima, odnosno višestrukim povratnicima koji inače predstavljaju jedan od najvećih bezbednosnih problema u svakom društvu, pa i u našem.

Predviđa se i uvođenje novog krivičnog dela – napad na advokate i reguliša sankcionisanje pripremanja ubistva.

Predložene izmene, a naročito uvođenje doživotnog zatvora bez prava na uslovni otpust za pojedina krivična dela i dalje pooštrevanje kaznene politike uzburkalo je širu i stručnu javnost, navelo na razmišljanje, razgovore i mnogobrojne dileme.

Opređeljujući se za propisivanje određene kazne, mi se kao društvo opredeljujemo prema određenoj društvenoj pojavi. U tom kontekstu ukazujem da teški i svirepi zločini, posebno prema deci, iziskuju posebnu pažnju društva i treba ih na svaki način osuditi i maksimalno sankcionisati.

Mogućnost da se počinioци takvih svirepih dela za života ponovo mogu naći na slobodi, što sadašnja zakonska rešenja omogućavaju, i eventualno ponoviti isto ili slično delo, što je u svakom slučaju zastrašujuće, pogotovo za porodice koje su doživele užasne gubitke dece, nameće potrebu za uvođenjem doživotnog zatvora kao rezolutan odgovor i stav društva prema društvenom ponašanju, prema ljudima koji siluju decu, ubijaju decu ili na najgori način zlostavljaju decu.

Predlog ovog zakona je adekvatan odgovor našeg društva.

Nažalost, kao i u svakom procesu, i ovde se pojavljuju organizacije za navodnu zaštitu ljudskih prava i neki pojedinci koji smatraju da predložene izmene i dopune Krivičnog zakonika, pogotovo u pogledu uvođenja doživotnog zatvora bez prava na uslovni otpust, predstavljaju presedan nezabeležen u zakonodavstvu koji će nas dovesti do udaljavanja od Evropske unije i problema sa Evropskim sudom za ljudska prava.

Takođe, potencira se da se predviđena kazna doživotnog zatvora bez prava na uslovni otpust može podvesti pod pojmom nehumane kazne koja je izričito zabranjena Poveljom i koja ne daje bilo kakve šanse osuđenom licu da se njegova situacija može promeniti. Naravno, ovakve konstatacije nisu do kraja utemeljene, s obzirom na činjenicu da se kazna doživotnog zatvora može izreći u 183 od ukupno 216 država u svetu, a od 49 članica Saveta Evrope samo devet zemalja nema kaznu doživotnog zatvora, a to su pored Španije, Norveške, Portugalije, Andore, San Marina i države nastale na teritoriji Jugoslavije, osim Slovenije. Isto tako, pet država članica Saveta Evrope predviđa ovu kaznu bez prava na uslovni otpust.

Inače, potenciram činjenicu da je koncept doživotnog zatvora uveden devedesetih godina 20. veka, nakon ratifikacije Protokola 6 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kojom je ukinuta smrtna kazna i ista se izriče sve češće, sa tendencijom daljeg rasta. U tom kontekstu ukazujem da je u poslednje tri decenije utrostručen broj onih koji su osuđeni na doživotni zatvor. Dok je 2000. godine 261.000 osuđenika kažnjena na doživotni zatvor, već 2014. godine ovaj broj je iznosio 479.000, što je rast od 84%.

Kada je u pitanju primedba koja se odnosi na prava učinilaca brutalnih krivičnih dela, postavlja se logično pitanje – šta je sa pravima žrtava, maloletne Anđeline, Tijane, Ivane i njihovih porodica? Dakle, imamo situaciju borbe prava deteta koje nema ni 18 godina i na drugoj strani prava ubice dece. Ako treba da gledamo i vagamo ta dva, onda smatram da nijednog trenutka ne treba da imamo bilo kakvu dilemu. Pogotovo ako pođemo od činjenice da su naša

deca najveće blago i budućnost ove zemlje, onda smo u obavezi da preduzmemo sve raspoložive mere i aktivnosti koje će omogućiti da više nijedno dete ne strada od takvih monstruma, a predlogom ovog zakona šaljemo jasnu i nedvosmislenu poruku da Srbija prema takvim najgnusnijim zločincima neće imati ni trunke tolerancije.

Na kraju želim da izrazim zadovoljstvo što je prihvaćen predlog Advokatske komore Srbije da se u zakoniku propiše novo krivično delo – napad na advokate. Propisivanjem ovog krivičnog dela stvaraju se osnovne pretpostavke za efikasnije postupanje nadležnih organa, pre svega policije i tužilaštva, kako bi brzim otkrivanjem, hapšenjem i procesuiranjem, te izricanjem zaprećene kazne od strane sudova poslali jasnu poruku da pravni sistem funkcioniše.

Uzimajući u obzir pozitivne efekte koje će proizvoditi primena Krivičnog zakonika, sa zadovoljstvom će Poslanička grupa SNS glasati o ovom i ostalim predlozima zakona u danu za glasanje, uz žaljenje što to ranije nije urađeno. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: S obzirom na to da Poslanička grupa SNS nema više vremena kada je reč o ovom zajedničkom načelnom i jedinstvenom pretresu, pre zaključivanja zajedničkog načelnog i jedinstvenog pretresa pitam – da li žele reč predsednici, odnosno predstavnici poslaničkih grupa ili još neko ko nije iskoristio svoje pravo iz člana 96. Poslovnika?

Reč ima narodni poslanik Marijan Ristićević.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, vi koji se sećate Zojinog zakona, pogledajte one klupe desno. Zojin zakon je predložio Dušan Milisavljević. Mi smo to prepustili njima. On je bio ovlašćeni predlagač. Pustili smo da bude predlagač zakona. Kada smo glasali za taj zakon, Dušan Milisavljević, ovo je dosta tugaljiva tema, obilato je to koristio. Mi smo glasali za taj zakon. Prepustili smo njima da poentiraju, ako se na tome poentirati može. Ja verujem i dalje da je to bilo poentiranje, i to političko, sa njihove strane. Od 175, čini mi se, glasova, 160 je pripadalo vladajućoj većini. Samo 14 pripadnika opozicionih stranaka od pedesetak glasalo je za taj zakon. Predlagač Dušan Milisavljević, moralna gromada, danas nije ovde. Sličan zakon je na dnevnom redu. Toliko o njihovoj humanosti, o njihovoj želji za humanije društvo, za društvo gde će vladati sila zakona, a ne zakon sile. Danas ih nema ovde. Nema ni njega. Mi smo glasali za taj zakon, a od, čini mi se, 15 pripadnika Demokratske stranke, glasalo je samo njih četvoro.

Navešću neke poznate koji tada nisu glasali, a koji su bili glasni. Oni su izuzetno glasni, ali kada treba glasati za te zakone, onda ih nema. Recimo, Dragoljub Mićunović nije želeo da glasa za taj zakon čiji predlagač je bio Dušan Milisavljević, Aleksandra Jerkov, Dragan Šutanovac, gospođa Vučković, Balša

Božović. To su poslanici koji tada, bez obzira na to što su oni predložili zakon, a mi glasali za njega, nisu želeli da glasaju za takav zakon. Danas ih nema ponovo.

Ja mogu svima da oprostim sem Dušanu Milisavljeviću zato što smo mi dopustili, zbog humanosti, da nas tada iskoristi. Znali smo, ćutali smo, glasali smo. Oprostili smo i to što oni nisu želeli da glasaju tada svi. Ono što oni nisu hteli, mi smo učinili. Ja ću svakako glasati za Tijanin zakon i za druge zakone, a posebno za onaj o korupciji.

Šta je korupcija? Korupcija je lični porez javnog funkcionera ili službenika koji nije zadovoljan time što iz poreza i taksi prima lične dohotke i uvodi svoj lični porez na neku uslugu koju po funkciji treba da učini. Postoji više vrsta korupcije, bela i crna. Ja ću pričati o najcrnijoj pa da vidimo.

U korupciji obično javni funkcioner svoju funkciju prilagodi svom privatnom biznisu. To je ona najcrnija. Dakle, ima prijateljska usluga, ima nepotizam itd., ali ja ću pričati o ovima koji nisu želeli danas da dođu da komentarišu ove zakone, koji nisu glasali ni za Zojin zakon. Dakle, najcrnija korupcija je, recimo, Jeremić. Vama se ne čini, ali zamislite javnog funkcionera Republike Srbije koga pošaljemo u Ujedinjene nacije, čiju funkciju – da li je tako, gospodine Martinoviću? – mi finansiramo kao država, kao poreski obveznici, koji tu svoju najvišu funkciju koja može da se desi u UN, predsednik Skupštine koga finansira država koja ga tamo predloži, a to smo bili mi, prilagodi i spoji sa privatnim poslovima sa Patrikom Hoom koji je već osuđen. Kada su ih uhvatili, Amerikanci su takvi, dogovorili se sa Vukom Jeremićem i on je svedočio protiv svog tata-novčanika, svedočio je protiv čoveka koji mu je dao novac.

Šta reći još o Đilasu, koji je spojio svoje javne poslove sa privatnim firmama i prihodovao 500.000.000 evra? Dragi moji gledaoci, dragi građani, vi koji mislite, eventualno mislite da će vas u bolje sutra odvesti Đilas i Jeremić koji su vas opljačkali juče, morate da se obratite lekaru i farmaceutu ako verujete u to. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Reč ima ovlašćeni predstavnik Poslaničke grupe Srpske napredne stranke, narodna poslanica Jelena Žarić Kovačević.

Izvolite.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvažena gospođo ministre, dame i gospodo narodni poslanici, na kraju načelne rasprave o vrlo važnim predlozima želim najpre da se zahvalim kolegama koje su učestvovala u ovoj raspravi. Čuli smo različita mišljenja, različite stavove, različite poglede na materiju koju će ovi zakoni regulisati. Mi koji smo učestvovali, učinili smo ovu raspravu konstruktivnijom.

Naravno, videli smo iz dostavljenih predloga Ministarstva pravde da je uspostavljen normativni okvir, uspostavljen je institucionalni okvir. Sve institucije obavezane su na borbu protiv kriminala i korupcije. Oni će svi zajedno činiti jedinstven sistem u toj borbi. Ne samo u regionu, već ako budemo uporedili Srbiju sa zemljama članicama EU, videćemo da prednjačimo u konstantnoj borbi protiv kriminala i korupcije.

Ovakve izmene i dopune unaprediće naše krivično zakonodavstvo i tu borbu će učiniti snažnijom. Iz uporedne prakse mogli smo da vidimo kakve kazne su predviđene za teška dela u zemljama EU. Zašto bi se onda kritikovali predlozi za naše krivično zakonodavstvo? Zašto bi se kritikovala naša težnja da u kaznenu politiku uvedemo kazne koje će biti adekvatnije za počinjena krivična dela?

Ovakvim predlozima država zaista šalje pravu poruku – da je istrajna u borbi protiv kriminala, da neće tolerisati krivična dela, a da će štititi decu, žene, nemoćna lica, porodicu.

Prihvatanje predloga iz inicijative Fondacije „Tijana Jurić“ znači ne samo uspeh te fondacije, ne samo uspeh Ministarstva pravde, već uspeh svih nas. Ali znači i dug na koji su nas obavezala izvršenja samih tih krivičnih dela, zato što o tome odlučujemo. Znači i korak napred u pravnom sistemu, koji treba da pruži pravnu sigurnost svim građanima Srbije.

To, izgleda, ne razumeju ili ne žele da prihvate samo pristalice Saveza za Srbiju, oni poslanici koji nisu učestvovali u ovoj raspravi a daju sebi za pravo da kritikuju predložena rešenja. Prvo nije bilo dobro što odmah nije usvojen taj zakon, sada nije dobro što će Tijanin zakon biti usvojen.

Meni je žao što poslanici koji podržavaju Savez za Srbiju nisu učestvovali ni u ovoj raspravi. Oni su mnogo puta i dosada pokazali da su izneverili građane koji su za njih glasali jer ih nema u Parlamentu da o ovako važnim pitanjima raspravljaju. Ne daju svoj doprinos u raspravi o ovako važnim pitanjima iz čisto političkih razloga, o pitanjima koja se tiču monstruoznih krivičnih dela izvršenih nad decom i upravo je to pokazalo koliko su oni zapravo nezainteresovani za zdravu i normalnu Srbiju.

Izjave pristalica Saveza za Srbiju koje smo imali prilike da čujemo su vrhunac licemerja i usmerene su isključivo na prikupljanje jeftinih političkih poena. Ne daje se baš doprinos raspravi iz hola ili još manje se daje doprinos raspravi iz šatora. Čak je Boško Obradović otišao tako daleko da je rekao – nije to taj zakon. To se u šatorima raspravlja o zakonima? To ulica daje svoje mišljenje iz parka?

Dakle, radi se o promociji Saveza za Srbiju, pri čemu na beskrupulozan način koriste najstrašnije stvari učinjene deci koja su silovana i na svirep način ubijena. Zar ljudi koji šetaju i koji kampuju sa predstavnicima Saveza za Srbiju ne podržavaju 160.000 ljudi koji su svojim potpisima pokrenuli čitav ovaj

proces raspravljanja o kazni doživotnog zatvora? Da li su oni zaista ovlastili Boška Obradovića da kritikuje strože kažnjavanje silovatelja i ubica dece?

Želim da se zahvalim na kraju Fondaciji „Tijana Jurić“ na predlozima i inicijativi. Žao mi je što je povod za to gubitak života na svirep i monstruoan način.

Želim da se zahvalim i vama, gospodo ministre, i vašem timu na ozbiljnom i posvećenom radu koji nam je omogućio da o ovim predlozima govorimo.

Potpuno je jasna namera države da se obračuna sa kriminalom i korupcijom, da uredi krivično zakonodavstvo do detalja, a pre svega da pooštri kaznenu politiku i da da šansu građanima da veruju u naš pravosudni sistem koji će im pružiti apsolutnu sigurnost. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice.

Saglasno članu 98. stav 4. Poslovnika zaključujem zajednički načelni i jedinstveni pretres o predlozima akata iz tačaka 1, 2, 3, 4, 5, 14. i 15. dnevnog reda.

Takođe, koristim priliku da se zahvalim ministarki Neli Kuburović i njenim saradnicima na jednoj konstruktivnoj i kvalitetnoj raspravi i ubeđen sam da ćemo u istom tonu nastaviti i tokom rasprave o pojedinostima.

Sada određujem pauzu. Sa radom nastavljamo u 15.00 časova.

Zahvaljujem.

(Posle pauze – 15.00)

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Prelazimo na tačke 6–13. dnevnog reda (zajednički jedinstveni pretres):

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O ZAJMU ZA KREDIT ZA POVLAŠĆENOG KUPCA ZA PROJEKAT MODERNIZACIJE I REKONSTRUKCIJE MAĐARSKO-SRPSKE ŽELEZNIČKE VEZE NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE, ZA DEONICU NOVI SAD – SUBOTICA – DRŽAVNA GRANICA (KELEBIJA), IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE, KOJU PREDSTAVLJA MINISTARSTVO FINANSIJA, KAO ZAJMOPRIMCA, I KINESKE *EXPORT-IMPORT* BANKE KAO ZAJMODAVCA;
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O ZAJMU ZA KREDIT ZA POVLAŠĆENOG KUPCA ZA PROJEKAT IZGRADNJE AUTO-PUTA E-763, DEONICA PRELJINA–POŽEGA, IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE, KOJU PREDSTAVLJA MINISTARSTVO FINANSIJA, KAO ZAJMOPRIMCA, I KINESKE *EXPORT-IMPORT* BANKE KAO ZAJMODAVCA;

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU FINANSIJSKOG UGOVORA PARTNERSTVO ZA LOKALNI RAZVOJ IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE INVESTICIONE BANKE;
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU FINANSIJSKOG UGOVORA – OKVIR ZA JAČANJE OTPORNOSTI LOKALNE INFRASTRUKTURE, IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE INVESTICIONE BANKE;
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ZAJMU (PROJEKAT MODERNIZACIJE PORESKE ADMINISTRACIJE) IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ;
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ZAJMU (PROJEKAT UNAPREĐENJA TRGOVINE I SAOBRAĆAJA ZAPADNOG BALKANA UZ PRIMENU VIŠEFAZNOG PROGRAMSKOG PRISTUPA) IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ;
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O ZAJMU (PROJEKAT UNAPREĐENJA USLUGA ELEKTRONSKE UPRAVE) IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ;
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA O ZAJMU LD 1981 (2018) IZMEĐU BANKE ZA RAZVOJ SAVETA EVROPE I REPUBLIKE SRBIJE ZA FINANSIRANJE JAVNOG SEKTORA – UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE U OBLASTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U SRBIJI.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su pozvani da sednici prisustvuju Zoran Đorđević, ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, i Jelena Tanasković, državni sekretar u Ministarstvu finansija.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to već nisu učinile, da odmah podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika, u skladu sa članom 96. stav 4. Poslovnika.

Saglasno članu 170, a shodno članu 157. stav 2. Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički jedinstveni pretres o:

– Predlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije, za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca,

- Predlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat izgradnje auto-puta E-763, deonica Preljina–Požega, između Vlade Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca,
- Predlogu zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke,
- Predlogu zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora – Okvir za jačanje otpornosti lokalne infrastrukture, između Republike Srbije i Evropske investicione banke,
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat modernizacije poreske administracije) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj,
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja trgovine i saobraćaja Zapadnog Balkana uz primenu višefaznog programskog pristupa) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj,
- Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja usluga elektronske uprave) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj,
- Predlogu zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma o zajmu LD 1981 (2018) između Banke za razvoj Saveta Evrope i Republike Srbije za finansiranje javnog sektora – unapređenje infrastrukture u oblasti zdravstvene zaštite u Srbiji.

Da li predstavnici predlagača žele reč, u ovom slučaju ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja gospodin Zoran Đorđević?

Izvolite, gospodine ministre, i dobro došli u Narodnu skupštinu.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Poštovani poslanici, dame i gospodo, pred vama se nalazi predlog seta zakona o potvrđivanju ugovora o zajmu.

Prvi je Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije, za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca, i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca.

Na osnovu Sporazuma o ekonomskoj i tehničkoj saradnji u oblasti infrastrukture između Vlade Republike Srbije i Vlade Narodne Republike Kine zaključenog 20. avgusta 2009. godine otpočela je realizacija nekoliko značajnih projekata u našoj zemlji koji se finansiraju iz povoljnih kredita kineske *Export-Import* banke, kao ovlašćene institucije Vlade Narodne Republike Kine.

Saradnja po osnovu potpisanih ugovora sa kineskim kompanijama kao izvođačima radova u projektima važne transportne infrastrukture u Republici Srbiji kao što su putevi i železnica je intenzivirana i može se oceniti kao veoma zadovoljavajuća.

Iz dosada odobrenih kreditnih sredstava realizovani su projekat nabavke skenera za potrebe Uprave carina, projekat izgradnje mosta Zemun–Borča sa pristupnim saobraćajnicama, prva faza paket projekta TE Kostolac B, dok su druga faza paket projekta TE Kostolac B, Obrenovac–Ljig, projekat izgradnje auto-puta E-763 deonice Surčin–Obrenovac, projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije, deonice Beograd Centar – Stara Pazova i projekat izgradnje obilaznice oko Beograda na auto-putu E-75, deonice most preko reke Save kod Ostružnice – Bujanj potok, sektori 4, 5 i 6 u toku.

Projekat modernizacije, rekonstrukcije pruge Beograd–Budimpešta kao deo globalnog projekta „Jedan pojas, jedan put“ jedan je od najvažnijih infrastrukturnih projekata Republike Srbije, čija je zajednička realizacija dogovorena na nivou predsednika Vlade Republike Srbije i Narodne Republike Kine i Mađarske. Navedeni projekat ima dvostruki značaj za privredu Republike Srbije, sa jedne strane kao tranzitni koridor između Evroazije i zemalja Centralne i Zapadne Evrope, odnosno kao deo tzv. trećeg pomorskog kraka „novog puta svile“ i Evroazijske ekspresne železničke veze.

Drugi aspekt je da će modernizacijom navedene pruge i uključivanjem u Transevropsku transportnu mrežu osnovnih koridora biti stvoreni uslovi za modernizaciju železnice i njeno uključivanje u tranzitne vode i putničke tokove Evrope.

Za deonicu pruge Beograd Centar – Stara Pazova Republici Srbiji je ista banka već odobrila jedan zajam u iznosu od 297.638.159 američkih dolara. Na Sedmom samitu šefova vlada Narodne Republike Kine i 16 zemalja centralne i istočne Evrope u Sofiji, dana 7. jula 2018. godine je zaključen komercijalni Ugovor o modernizaciji i rekonstrukciji mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji Republike Srbije za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije, Akcionarskog društva za upravljanje javnom železničkom infrastrukturuom „Infrastruktura železnice Srbije“ i kineskog konzorcijuma *China Railway International* i *China Communication Construction Company Ltd.* na iznos od 1.162.810.000 američkih dolara.

Komercijalni ugovor obuhvata usluge nabavke, izgradnje i isporuke i ugradnje svih neophodnih elemenata za rekonstrukciju ove deonice dužine 108,1 kilometar, kako bi se uspostavila dvokolosečna pruga za mešoviti saobraćaj, za brzine do 200 kilometara na čas, koja ispunjava uslove osnovnog koridora Transevropske transportne mreže TEN-T. Usluge obuhvataju

aktivnosti na pripremi projekta i izradu projekta za izvođenje radova za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), uključujući projekat organizacije gradilišta sa pristupnim saobraćajnicama i projekat upravljanja saobraćajem tokom izgradnje.

Izvođenje radova uključuje rekonstrukciju i izgradnju železničke pruge i železničkih stanica, signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih postrojenja, elektropostrojenja i postrojenja za snabdevanje energijom, inženjerskih objekata sa građevinskim i drugim materijalom neophodnim za realizaciju projekata, kao i dostavljanje na uvid svih atesta, sertifikata i ispitivanja neophodnih za postupak tehničkog pregleda radi pribavljanja upotrebne dozvole i sertifikata o verifikaciji koje izdaje prijavljeno telo u skladu sa Zakonom o bezbednosti i interoperabilnosti železnice.

Ugovorom o zajmu između Vlade Republike Srbije koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke, kao zajmodavca, koji je potpisan 25. aprila u Pekingu, odobren je kredit u iznosu 988.388.500 američkih dolara, iz kojeg će se finansirati 85% vrednosti projekta po komercijalnom ugovoru, dok će se preostalih 15%, tj. 174.421.500 američkih dolara obezbeđivati iz budžetskih sredstava.

Finansijski uslovi kredita su – rok dospeća kredita 20 godina, uključujući i period početka od pet godina, dok je period otplate glavnice 15 godina u 30 polugodišnjih rata koje dospevaju 15. maja i 15. novembra svake godine; period raspoloživosti kredita je pet godina, uz mogućnost da se dodatno produži ukoliko bude potrebno; godišnja kamatna stopa je fiksna od 2% godišnje. Zajmoprimac je Vlada Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija. Investitor je Akcionarsko društvo za upravljanje javnom železničkom infrastrukturuom „Infrastruktura železnice Srbije“ Beograd. Izvođač radova je *China Railway International* i *China Communication Construction Company Ltd*. Troškovi obrade kredita po stopi od 0,25% na ukupan iznos kredita plaća se jednokratno. Provizija na nepovučena sredstva je po stopi od 0,25% godišnje.

Sledeći na dnevnom redu je Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat izgradnje auto-puta E-763, deonica Preljina–Požega, između Vlade Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca, i kineske *Export-Import* banke kao zajmodavca.

Tokom održavanja foruma „Pojas i put“ od 14. do 15. maja 2017. godine u Pekingu potpisan je Memorandum o razumevanju između Republike Srbije i preduzeća *China Communications Construction Company Ltd*. o saradnji na projektu Beograd – Južni Jadran, deonice Preljina–Požega i Požega–Boljare. Memorandumom su strane iskazale nameru o međusobnoj saradnji u cilju realizovanja ovog prioritarnog infrastrukturnog koridora za Republiku Srbiju. Auto-put E-763 Beograd – Južni Jadran je u različitim fazama realizacije. Po

deonicama: Surčin–Obrenovac, dužina 17,6 kilometara, radovi su počeli 1. marta 2017. godine; Obrenovac–Ub, dužina 26,2 kilometra, radovi su u toku; Ub–Lajkovac, dužina 12 kilometara, radovi su završeni; Lajkovac–Ljig, dužina 24 kilometra, radovi su u toku; Ljig–Preljina, dužina 40,3 kilometra, radovi su završeni.

Kako bi se završio kompletan auto-put ukupne dužine 258 kilometara do granice sa Crnom Gorom, dogovorena je saradnja sa kineskom kompanijom *China Communications Construction Company Ltd.* na izgradnji deonice Preljina–Požega dužine 30,9 kilometara po osnovu komercijalnog ugovora potpisanog 27. novembra 2017. godine na iznos od 523.530.000 američkih dolara. Projekat obuhvata izradu projektno-tehničke dokumentacije i radove na izgradnji auto-puta u punom profilu sa pripadajućim inženjerskim objektima, petljama, tunelima i mostovima.

Karakteristično za ovu deonicu je što prolazi kroz veoma težak geografski teren, zbog čega će morati da se izgrade brojni tuneli i mostovi, a to je skoro jedna trećina trase koju će činiti upravo mostovi i tuneli. Ugovorom o zajmu između Vlade Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, kao zajmoprimca i kineske *Export-Import* banke kao zajmodavca, koji je potpisan 25. aprila u Pekingu, odobren je kredit u iznosu od 445.000.000 američkih dolara iz kojih će se finansirati 85% vrednosti projekata po komercijalnom ugovoru, dok će se preostalih 15% obezbeđivati iz budžetskih sredstava.

Finansijski uslovi kredita su: rok dospeća kredita 20 godina, uključujući period početka od pet godina, dok je period otplate glavnice 15 godina u jednakim polugodišnjim ratama; fiksna kamatna stopa od 3% godišnje; provizija za angažovanje sredstava 0,5% na ukupan iznos kredita koji se plaća jednokratno u roku od 30 dana od datuma stupanja na snagu predmetnog ugovora o zajmu; provizija na nepovučena sredstva je 0,5%. Zajmoprimac je Vlada Republike Srbije, koju predstavlja Ministarstvo finansija, a korisnik zajma je Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture ili JP „Putevi Srbije“, u skladu sa komercijalnim ugovorom.

Zatim, na dnevnom redu je Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke.

Zaključivanjem Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj sa Evropskom investicionom bankom, koji je potpisan 15. aprila 2019. godine u Beogradu, Republici Srbiji je odobren zajam u iznosu od 22.000.000 evra za finansijsku podršku investicijama u preko 40 jedinica lokalne samouprave, koje su u prethodnom periodu bile pogođene poplavama, migrantskom krizom, imaju nizak indeks razvijenosti i koje su postigle dobre učinke tokom reforme javne uprave.

Infrastrukturni radovi koji će biti realizovani u narednom periodu imaju veliki značaj za jedinice lokalnih samouprava i stvorice bolje uslove za život njihovih građana. Realizacija projekta čija je pripremna faza započela 2018. godine biće sprovedena do kraja 2022. godine i obuhvata rekonstrukciju opštinskih zgrada, izgradnju zelenih pijaca, kompletno renoviranje tj. adaptaciju i izgradnju led rasvete, obnovu vrtića i bioskopa, izgradnju video-nadzora.

Savet za koordinaciju projekta, formiran od strane Vlade i programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Republici Srbiji, koji ima ulogu implementacionog partnera, na sednici od 20. decembra 2017. godine odobrio je projektni dokument Partnerstvo za lokalni razvoj, a razvijen je u cilju realizacije dogovorenog projekta koji će se zatim delom finansirati iz kreditnih sredstava EIB-a.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je 18. aprila 2018. godine sa UNDP-om zaključilo Sporazum o finansiranju prema kojem se budžetska sredstva u iznosu od 1.570.172 američka dolara stavljaju na raspolaganje UNDP-u za sprovođenje planiranih aktivnosti, dok će UNDP paralelno finansirati 160.000 američkih dolara iz sopstvenih sredstava.

U sprovođenje projekta uključeno je Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave kao promoter projekta, dok će UNDP pružati administrativno-tehničku podršku u vezi sa angažovanjem i nadzorom nad radom jedinice za implementaciju projekta za čiji rad će se koristiti sredstva iz budžeta Ministarstva državne uprave, a u skladu sa Sporazumom između UNDP i Ministarstva državne uprave.

Jedinica za implementaciju će biti odgovorna za sprovođenje projektnih aktivnosti u skladu sa politikom i pravilima banke za finansiranje investicionih projekata. Potrebna sredstva za pokriće troškova projekta, procenjene vrednosti oko 30.000.000 evra, biće obezbeđena iz zajma EIB-a, uz pomoć u iznosu od 22.000.000 evra, što predstavlja 75% vrednosti projekta, dok će jedinice lokalne samouprave iz sopstvenih sredstava finansirati najmanje 15% vrednosti investicije.

Na osnovu zaključenog finansijskog ugovora obezbeđuju se kreditna sredstva po sledećim uslovima: Direktno zaduživanje Republike Srbije do 22.000.000 evra, promoter Ministarstvo državne uprave uz podršku UNDP-a kao implementacionog partnera; period otplate kredita će biti 25 godina, uključujući period početka od pet godina; kamatna stopa se određuje prilikom povlačenja svake tranše, posebno uz mogućnost izbora fiksne ili varijabilne kamatne stope. Fiksna kamatna stopa označava godišnju kamatnu stopu određenu od strane banke u skladu sa principima koje povremeno utvrđuju upravna tela banke za kredite izražene u valuti evro. Varijabilna kamatna stopa označava kamatnu stopu na godišnjem nivou koja je jednaka šestomesečnom

euriboru, plus određeni raspon koji banka određuje za svaki referentni period, a raspon se utvrđuje za ceo period otplate tranše.

Prilikom povlačenja tranše zajmoprimac ima mogućnost izbora između godišnje, polugodišnje i kvartalne otplate glavnice bez plaćanja banci pristupne naknade i provizije na nepovučena sredstva. Tranša sa fiksnom kamatnom stopom otplaćuje se u anuitetima ili ratama sa jednakim udelom glavnice. Kredit se realizuje u najviše deset tranši sa minimalnim iznosom tranše od dva miliona evra, s tim da prva tranša ne može da premaši iznos od 2,2 miliona evra. Period raspoloživosti zajma je najmanje četiri godine od datuma zaključivanja finansijskog ugovora koliko je potrebno za realizaciju projekta. Povlačenje tranši koje slede nakon isplate prve tranše biće moguće kada od ukupnog iznosa svih prethodno povučenih tranši bude ugovoreno 80% i plaćeno 50% vrednosti ugovorenih radova izvođačima.

Predviđena je mogućnost prevremene otplate svih tranši ili dela bilo koje tranše, ukoliko se proceni da je to povoljnije sa stanovišta upravljanja javnim dugom, uz plaćanje svih dospelih obaveza po osnovu kamate i drugih troškova banke.

Naredni je Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora – Okvir za jačanje otpornosti lokalne infrastrukture, između Republike Srbije i Evropske investicione banke. Finansijski ugovor – Okvir za jačanje otpornosti lokalne infrastrukture između Republike Srbije i Evropske investicione banke je potpisan u Luksemburgu 29. aprila 2019. godine i u Beogradu 7. maja 2019. godine, u iznosu od 40.000.000 evra.

Projekat koji se finansira obuhvata rekonstrukciju, modernizaciju i proširenje sistema vodovodne infrastrukture i sistema kanalizacione infrastrukture. S obzirom na stanje vodoprivrede, vodovodne i kanalizacione infrastrukture i činjenicu da komunalna preduzeća i jedinice lokalne samouprave ne poseduju dovoljno sredstava za njihovu sveobuhvatnu rekonstrukciju, modernizaciju i proširenje, implementacija projekta u celini kroz investiciona ulaganja na lokalnom nivou omogućiće smanjenje gubitka vode u sistemima, a samim tim i troškova komunalnih preduzeća, ublažavanje ekoloških problema, neprečišćavanje otpadnih voda i njihovog direktnog ispuštanja u vodotokove i stvoriti bolje uslove za život građana.

Duži niz godina cena komunalne usluge vodosnabdevanja i odvođenja otpadnih voda ne omogućava pokriće operativnih troškova postojećeg sistema, te u tom sistemu ne može biti izvor za velike investicione cikluse i razvoj komunalne privrede. Nedovoljno ulaganje u odgovarajući tretman otpadnih voda kroz izgradnju kanalizacione mreže, kolektora i prečišćivača zagađenih vodotokova, podzemnih voda i zemljišta poprimilo je nepovoljne razmere, što je dovelo do lošeg stanja komunalne infrastrukture u Republici Srbiji. Naša zemlja prema izgrađenosti kanalizacione infrastrukture spada u grupu srednje

razvijenih zemalja, dok je u pogledu tretmana otpadnih voda na samom začelju. U rekonstrukciju i izgradnju vodovodne infrastrukture je dosada ulagano u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima, pri čemu su prioritet bile hitne intervencije te se retko ili uopšte nije pristupalo njenoj sveobuhvatnoj rekonstrukciji.

Cilj kome se teži je povećanje stepena obuhvaćenosti javnim vodovodnim sistemima, ali i postavljanje novih prioriteta usmerenih ka upravljanju potrošnjom, tako što će se umesto stalnog širenja ka novim izvoristima preduzimati mere i aktivnosti na svim nivoima za rehabilitaciju starih vodovodnih sistema, smanjenje gubitka vode, povećanje ekonomske efikasnosti i podizanje svesti potrošača o vrednosti vode.

Realizacija napred navedenog projekta, procenjene vrednosti od oko 80.000.000 evra u saradnji sa Evropskom investicionom bankom, značajan je korak u tom pravcu. Pored kreditnih sredstava u iznosu od 40.000.000 evra koje obezbeđuje Evropska investiciona banka, preostalih 50% vrednosti projekta će se kofinansirati iz bespovratnih sredstava Evropske unije, budžeta Republike Srbije i doprinosa lokalne samouprave.

Za sprovođenje projekta kojim se podržava rekonstrukcija ili izgradnja sistema za vodosnabdevanje i kanalizaciju u opštinama pogođenim migrantskom krizom, poplavama i posledicama drugih elementarnih nepogoda koje su zadesile Republiku Srbiju proteklih godina zadužena je Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima koja će imati ulogu promotera i uspostaviti jedinicu za implementaciju projekata.

Zajam se odobrava po sledećim finansijskim uslovima – zaduženje Republike Srbije je 40.000.000 evra; promoter je Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima; period otplate kredita je 30 godina, uključujući i period početka od pet godina; kamatna stopa se određuje prilikom povlačenja svake tranše, posebno uz mogućnost izbora fiksne ili varijabilne kamatne stope. Fiksna kamatna stopa označava godišnju kamatnu stopu određenu od strane banke, u skladu sa principima koje povremeno utvrđuju upravna tela banke za kredite izražene u evro valuti. Varijabilna kamatna stopa označava kamatnu stopu na godišnjem nivou koja je jednaka šestomesečnom euriboru. U slučaju da euribor ima negativnu vrednost, određuje se kao nula, plus određeni raspon koji banka određuje za svaki referentni period. Raspon se utvrđuje za ceo period otplate tranše.

Prilikom povlačenja tranši zajmoprimac ima mogućnost izbora između godišnje, polugodišnje i tromesečne otplate kredita, bez plaćanja banci pristupne naknade i provizije na nepovučena sredstva. Tranša sa fiksnom kamatnom stopom otplaćuje se u anuitetima ili ratama sa jednakim udelom glavnice. Kredit se realizuje u najviše 20 tranši sa minimalnim iznosom tranše od milion evra, dok će iznos prve tranše biti u maksimalnom iznosu od

12.000.000 evra. Neće biti isplaćivano više od jedne tranše mesečno. Period raspoloživosti zajma je pet godina od datuma zaključivanja Finansijskog ugovora, uz mogućnost produžetka. Predviđena je mogućnost prevremene otplate svih tranši ili dela bilo koje tranše ukoliko se proceni da je to povoljnije sa stanovišta upravljanja javnim dugom, uz plaćanje svih dospelih obaveza po osnovu kamate i drugih troškova banke.

Sledeća tačka na dnevnom redu jeste Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj.

Projekat modernizacije poreske administracije ima za cilj unapređenje delotvornosti naplate poreza i smanjenje troškova u ispunjavanju poreskih obaveza. Sporazum o zajmu između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj potpisan je 7. maja 2019. godine u Beogradu u ukupnom iznosu od 45.300.000 evra.

Projekat obuhvata četiri komponente.

Prva komponenta je pravni okvir. Ova komponenta za cilj ima otklanjanje velikog broja ograničenja u pogledu šireg pravnog okvira i okruženja javnih poreskih politika u kojima posluje Poreska uprava, što će doprineti tome da se domaće zakonodavstvo uskladi sa standardima EU, omogućiti sveobuhvatni pristup upravljanju zasnovanom na proceni mogućih rizika i unapredi ispunjavanje poreskih obaveza.

Druga komponenta je organizacija i rad Poreske uprave. Aktivnosti će biti sprovedene u okviru ove komponente i dovešće do unapređenja različitih funkcionalnih oblasti u kojima su u okviru dijagnostičke procene poreske administracije utvrđeni nedostaci, a odnose se na registraciju poreskih obveznika, upravljanje rizikom, dobrovoljno ispunjenje poreskih obaveza, poresku kontrolu, odlučivanje po žalbama u poreskom postupku i delotvornost rada Poreske uprave u širem smislu.

Treća komponenta je modernizacija informaciono-komunikacione tehnologije sistema i upravljanje evidencijama. Aktivnosti u okviru ove komponente treba da doprinesu unapređenju kvaliteta i povećanju obuhvata usluga koje pruža IKT sistem i rešavanju značajnih izazova sa kojima se Poreska uprava suočava na polju upravljanja evidencijama, uključujući i rešavanje značajnog broja akumuliranih papirnih dokumenata o poreskim obveznicima.

Četvrta komponenta je upravljanje projektom i upravljanje promenama. Rezultati koji budu postignuti u okviru ove četvrte komponente projekta doprineće ostvarivanju vizije Poreske uprave za budućnost, da postave organizaciju koju karakteriše elektronsko poslovanje i organ uprave okrenut potrebama poreskih obveznika koji pruža najkvalitetnije usluge i opremljen je efikasnim mehanizmima za obezbeđenje poštovanja propisa zasnovanih na

procenama mogućih rizika uz primenu IKT rešenja kojima se omogućava da Poreska uprava svoje ograničene resurse iskoristi na delotvoran način u cilju optimizacije naplate javnih prihoda u korist Republike Srbije.

Finansijski uslovi zajma su: iznos zaduženja je 45.300.000 evra; iznos zajma izražen je u evro protivvrednosti tako da je primenjen kurs evra prema američkom dolaru 1,149:1 evro na dan 31. januar 2019. godine. Povlačenje zajma sprovodiće se u skladu sa odredbama Sporazuma o zajmu. Rok dospeća je 15 godina, sa uključenim periodom početka od pet godina, tako da je period otplate glavnice zajma 10 godina, a glavnica će se otplaćivati u jednakim polugodišnjim ratama, od kojih prva rata dospeva 15. maja 2024. godine, a poslednja 15. novembra 2033. godine. Rok raspoloživosti zajma je do 31. oktobra 2024. godine. Pristupna naknada od 0,25% na ukupan iznos zajma, tj. 113.250 evra naplatiće se jednokratno iz sredstava zajma. Naknada za nepovučena sredstva je 0,25% na godišnjem nivou za nepovučeni iznos glavnice. Kamatna stopa – zajmoprimac plaća kamatu polugodišnje, 15. maja i 15. novembra svake godine, za svaki kamatni period po referentnoj stopi za valutu zajma. Šestomesečni euribor uvećan je za fiksnu maržu od 0,70%. Predviđena je i mogućnost da zajmoprimac u svakom momentu može da zatraži konverziju kamatne stope ili marže iz fiksne u varijabilnu i obrnuto.

Sporazum o zajmu predviđa korišćenje mehanizma retroaktivnog finansiranja koje podrazumeva refundaciju troškova iz sredstava zajma Svetske banke u maksimalnom iznosu od 500.000 evra za potrebe pokretanja nabavke, za usluge angažovanja zaposlenih u okviru jedinice za implementaciju projekta konsultantskih usluga, za analizu upravljanja dokumentacijom i arhiviranje i konsultantske usluge za analizu opcija fiskalizacije pre ratifikacije Sporazuma o zajmu, odnosno naknadu za sva plaćanja po unapred navedenom osnovu izvršenja pre datuma potpisivanja Sporazuma o zajmu, a počevši od 7. februara 2019. godine, uključujući i taj datum.

Sledeći na dnevnom redu je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu (Projekat unapređenja trgovine i saobraćaja Zapadnog Balkana uz primenu višefaznog programskog pristupa) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj. Potpisan je 7. maja 2019. godine u Beogradu u ukupnom iznosu od 335.000.000 evra.

Operativni cilj zajma jeste produblјivanje trgovinskih integracija za Zapadni Balkan 6 kao deo strategije rasta zasnovane na povećanju produktivnosti, a ovaj cilj biće sproveden kroz višefazni programski pristup koji predstavlja novi modalitet finansiranja banke, koji odgovara dugoročnim, velikim ili kompleksnim angažmanima, kao skup manjih povezanih operacija, faza u okviru jednog programa.

Program se sprovodi u dve faze, koje će biti implementirane u periodu od pet godina po svakoj fazi.

Zemlje obuhvaćene prvom fazom programa su Albanija, Severna Makedonija i Srbija.

Ovaj projekat za Republiku Srbiju predstavlja pre svega regionalni projekat, sa ciljem smanjenja troškova trgovine i povećanja efikasnosti transporta na Zapadnom Balkanu.

Projekat obuhvata četiri komponente.

Prva komponenta su olakšice za prekogranično kretanje roba i biće realizovana kroz dve potkomponente. Prva potkomponenta je usvajanje implementacije sistema nacionalnog jedinstvenog šaltera. Projekat će pružiti podršku za kreiranje, razvoj i sprovođenje rešenja nacionalnog jednošalterskog sistema i sa tim povezane reforme i modernizaciju carinskih službi i drugih organa koji upravljaju granicom u cilju unapređenja transparentnosti integriteta, smanjenja transakcionih troškova trgovine, unapređenja i koordinacije između državnih organa i smanjenja vremena potrebnog za carinjenje robe. Druga potkomponenta je razvoj sistema za elektronsku razmenu dokumenta na sedam ključnih železničkih graničnih prelaza.

Druga komponenta je jačanje efikasnosti i predvidljivosti saobraćaja kroz pružanje podrške za izradu pametnog saobraćajnog sistema putem nabavke i instalacije opreme poput sistema za prikupljanje podataka o toku saobraćaja posredstvom indukcionih kalema ugrađenih u kolovoz i sistema za vaganje u pokretu, elemenata za kontrolu visine vozila koja koriste auto-puteve, sistema za prikupljanje podataka o vremenskim uslovima duž auto-puteva i sistema za otkrivanje prevoza opasnog tereta. Takođe obuhvata i pružanje podrške za unapređenje određenih pružnih prelaza na železničkoj mreži u cilju poboljšanja bezbednosti i efikasnosti, signalizacije i interoperabilnosti, kao i razvoj sistema za obezbeđenje pouzdanosti, dostupnosti, održivosti i bezbednosti radi kvalitetnijeg održavanja i veće bezbednosti železničke infrastrukture.

Treća komponenta je unapređenje pristupa tržištu za trgovinu uslugama i investicije sredstava za realizaciju ove komponente obezbeđena su iz sredstava Evropske unije.

Četvrta komponenta je podrška projektu implementacije. Rezultati koji budu postignuti u okviru ove četiri komponente projekta doprineće unapređenju tokova trgovine robom, uslugama i investicijama unutar Zapadnog Balkana 6 i sa EU, a posledično i povećanju integracija i ekonomskog rasta.

Finansijski uslovi zajma su: iznos zaduženja je 35.000.000 evra; iznos zajma je izražen u evro protivvrednosti tako što je primenjen kurs evra prema američkom dolaru 1,145 prema jednom evru na dan 31. decembar 2018. godine; povlačenje zajma sprovodiće se u skladu sa odredbama sporazuma o zajmu; rok dospeća je 12 godina, sa uključenim periodom početka od tri godine, tako da je period otplate glavnice zajma devet godina, a glavnica će se otplaćivati u jednakim polugodišnjim ratama, od kojih prva rata dospeva 15. maja 2022.

godine, a poslednja 15. novembra 2030. godine; rok raspoloživosti zajma je 15. decembar 2025. godine. Pristupna naknada je 0,25% na ukupan iznos zajma, iznosi 87.500 evra i platiće se jednokratno iz sredstava zajma.

Obračun provizija na nepovučena sredstva počinje nakon isteka perioda od 60 dana nakon dana potpisivanja sporazuma o zajmu. Naknada za nepovučena sredstva je 0,25% na godišnjem nivou na nepovučeni iznos glavnice. Kamatna stopa – zajmoprimac će plaćati kamatnu stopu polugodišnje, 15. maja i 15. novembra svake godine za svaki kamatni period po referentnoj stopi za valutu zajma, šestomesečni euribor uvećan za fiksnu maržu od 0,5%. Predviđena je mogućnost da zajmoprimac u svakom momentu može zatražiti konverziju kamatne stope ili marže iz fiksne u varijabilnu i obrnuto.

Sledeći pred vama je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o zajmu između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj. Sporazum o zajmu (Projekat unapređenja usluga elektronske uprave) između Republike Srbije i Međunarodne banke za obnovu i razvoj potpisan je 7. maja 2019. godine u Beogradu u iznosu od 43.800.000 evra. Projekat unapređenja elektronske uprave ima za cilj unapređenje pristupa kvaliteta i efikasnosti izabranih administrativnih usluga elektronske uprave. Osnovni cilj koji treba ostvariti realizacijom projekta jeste porast nivoa kvaliteta usluga upotrebom informaciono-komunikacionih tehnologija i znatna ušteda eliminisanjem paralelnih procesa ponavljanja postupka i gubitka usled dugotrajnih postupaka, što će doprineti većem poverenju u upravu i zadovoljstvu krajnjih korisnika javnih usluga, smanjiti teret administracije za privredne subjekte i građane i stvoriti efikasniju javnu upravu. Takođe, razvoj eUprave predstavlja jedan od najsnažnijih alata u borbi protiv korupcije i sive ekonomije, imajući u vidu da se uvođenjem eUprave poslovni procesi informatizuju i značajno smanjuju uticaj ljudskog faktora na realizaciju kompletne usluge.

Projekat omogućava tri komponente. Prva komponenta – osnove za pružanje digitalnih usluga sa ciljem da se uspostavi neophodna osnova za podršku korišćenju informaciono-komunikacionih tehnologija i pružanju javnih usluga građanima i preduzećima, uključujući i standarde, procedure i digitalnu infrastrukturu.

Druga komponenta je transformacija usluga za građane, privredu i Vladu. Cilj ove komponente je unapređenje procesa internog poslovanja radi smanjenja administrativnog opterećenja i povećanje efikasnosti pružanja usluga.

Treća komponenta je razvoj digitalnih veština, jačanje institucija i upravljanje promenama.

Pored sredstava zajma koji obezbeđuje Međunarodna banka za obnovu i razvoj za pokriće 95% troškova projekta, preostale troškove sufinansiraće Republika Srbija u iznosu od pet miliona američkih dolara ekvivalentno 4,38

miliona evra. Finansijski uslovi zajma su –iznos zaduženja 43.800.000 evra; iznos zajma izražen je u protivvrednosti u evrima tako što je primenjen kurs evra prema američkom dolaru 1,142 prema 1 evru na dan 28. februar 2019. godine; povlačenje zajma sprovodiće se u skladu sa odredbama sporazuma o zajmu; minimalni iznos tranše za povlačenje je 500.000 evra, a maksimalni 4.000.000 evra; rok dospeća je 15 godina sa uključenim periodom početka od pet godina tako da je period otplate glavnice zajma deset godina, a glavnica će se otplaćivati u jednakim polugodišnjim ratama od kojih prva dospeva 15. maja 2024. godine, a poslednja 15. novembra 2033. godine. Rok raspoloživosti zajma je 30. jun 2024. godine. Pristupna naknada je 0,25% na ukupan iznos zajma, tj. 109.500 evra i otplatiće se jednokratno iz sredstava zajma. Naknada za nepovučena sredstava je 0,25% na godišnjem nivou na nepovučeni iznos glavnice. Kamatna stopa – zajmoprimac plaća kamatnu stopu polugodišnje 15. maja i 15. novembra svake godine za svaki kamatni period po referentnoj stopi za valutu zajma, šestomesečni euribor uvećan za fiksnu maržu za 0,70%. Predviđena je i mogućnost da zajmoprimac u svakom momentu može zatražiti konverziju kamatne stope ili marže iz fiksne u varijabilnu i obrnuto.

Sporazumom o zajmu predviđena je mogućnost korišćenja mehanizma retroaktivnog finansiranja što podrazumeva refundaciju troškova iz sredstava zajma u maksimalnom iznosu od četiri miliona evra koji nastanu u periodu od 11. marta 2019. godine do datuma kada sporazum o zajmu postane efektivan.

Zatim, na dnevnom redu je Predlog zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma o zajmu LD 1981 (2018) između Banke za razvoj Saveta Evrope i Republike Srbije za finansiranje javnog sektora – unapređenje infrastrukture u oblasti zdravstvene zaštite u Srbiji.

Okvirnim sporazumom o zajmu, koji je potpisan sa Bankom za razvoj Saveta Evrope u Beogradu 4. aprila 2019. godine i u Parizu 15. aprila 2019. godine, Republici Srbiji odobren je zajam za finansiranje zdravstvene infrastrukture i bolničke opreme u odabranim zdravstvenim institucijama širom Srbije u ukupnom iznosu od 200.000.000 evra.

Projekat predviđa investiranje u izgradnju, proširenje i rehabilitaciju oko 18 zdravstvenih ustanova širom Republike Srbije, pokrivajući sekundarne i tercijarne zdravstvene centre. Projektom će biti obuhvaćeni zdravstveni centri u sledećim gradovima: Aranđelovac, Valjevo, Vranje, Gornji Milanovac, Zaječar, Kladovo, Kraljevo, Leskovac, Loznica, Majdanpek, Paraćin, Pirot, Prokuplje, Smederevo, Smederevska Palanka, Sremska Mitrovica, Subotica i Čuprija.

Sredstva budućeg zajma planirana su kao podrška već postojećim investicijama državnog budžeta u zdravstveni sektor, čime bi se dopunila trenutno nedovoljna izdvajanja za zdravstvenu infrastrukturu na svim nivoima finansiranja. Na ovaj način bi se pokrilo oko 30% investicionih potreba za infrastrukturno održavanje tokom trogodišnjeg perioda, sa fokusom na

poboljšanje infrastrukture na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite kroz ulaganja u modernizaciju malih, srednjih i većih bolničkih ustanova specijalističke zaštite.

Upravljanje sistemom zdravstvene zaštite u Republici Srbiji vrši Ministarstvo zdravlja, koje utvrđuje zdravstvenu politiku, standarde i mehanizme kontrole, ali vrši i kontrolu kvaliteta. Institut za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“, koji prikuplja i analizira podatke o zdravstvenom sistemu, predlaže mere za unapređenje zdravstvenog sistema, predlaže godišnji plan rada zdravstvenih ustanova i Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, koji vrši finansiranje javnog zdravstva.

Procenjena vrednost projekta je minimalno 350.000.000 evra, od kojih će Banka u skladu sa svojom poslovnom politikom finansirati do 60% vrednosti projekta, tako da će sredstva odobrenog zajma biti iskorišćena za budžetske alokacije za kvalifikovane potprojekte. Kvalifikovani troškovi za ovu vrstu zajma su investicije koje se upravo sprovode kao i troškovi ugovora za održavanje, a izuzetno to mogu biti i troškovi potrebni za održivo pružanje javnih usluga. Nije moguće putem ove vrste zajma finansirati isplatu plata i sličnih naknada, kao ni finansijske troškove kao što su razne vrste taksi, naknada itd.

Za sprovođenje projekta zadužena je Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima kao telo za sprovođenje projekta. Navedenim okvirnim sporazumom Republici Srbiji se stavljaju na raspolaganje kreditna sredstva po sledećim uslovima – iznos kredita je 200.000.000 evra; zajmoprimac ima mogućnost izbora fiksne i varijabilne kamatne stope prilikom povlačenja tranše. Fiksna kamatna stopa označava godišnju kamatnu stopu određenu od strane banke u skladu sa kriterijumima koje periodično definišu upravna tela banke za zajmove izražene u evrima, koja će biti određena prilikom povlačenja svake kreditne tranše i važiće u ukupnom periodu otplate te tranše. Trenutna kamatna stopa kod zajmova ove banke je ispod 0,5% godišnje.

Varijabilna kamatna stopa je jednaka tromesečnom ili šestomesečnom euriboru uvećana ili umanjena za određeni procentni raspon koji banka određuje prilikom povlačenja tranše. Kredit se realizuje u najmanje dve tranše. Iznos prve tranše ne sme prekoračiti 50% iznosa zajma. Zajmoprimac prilikom povlačenja tranše može da izabere da li će otplatu kredita vršiti u godišnjim, polugodišnjim ratama, a pristupne naknade i provizija na nepovućena sredstva se ne plaćaju.

Za svaku povućenu tranšu zajmoprimac ima mogućnost izbora perioda otplate u rasponu od 15 do 20 godina uključujući i period početka od pet godina. Zajmoprimac mora podneti zahtev za isplatu prve tranše u roku od 12 meseci od datuma stupanja na snagu navedenog okvirnog sporazuma o zajmu. Za upućivanje svakog navedenog zahteva za povlačenje tranši zajma ne sme proći

više od 18 meseci. Krajnji datum raspoloživosti kreditnih sredstava je 30. jun 2023. godine.

Predlažem Narodnoj skupštini da u danu za glasanje daju glasove za izglasavanje ovih zakona koji će svakako doprineti razvoju Republike Srbije. Zahvaljujem se na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine ministre.

Prelazimo dalje i nastavljamo sa radom.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč? (Ne.)

Da li predsednici, odnosno predstavnici poslaničkih grupa žele reč?

Da li neko želi da se prijavi? (Da.)

Reč ima gospodin Milorad Mirčić.

Izvolite, kolega Mirčiću.

MILORAD MIRČIĆ: Dame i gospodo, pred nama su predlozi ugovora koje Vlada Srbije, sa jedne strane, potpisuje sa različitim zajmoprimcima.

Ja se izvinjavam, ima neka smetnja oko mikrofona.

PREDSEDAVAJUĆI: Čujem. Evo sada će se zameniti mikrofoni. Izvinjavam se.

MILORAD MIRČIĆ: Valjda će sada biti sve u redu. Pretpostavljam.

Kada pogledamo sve ove ugovore, otprilike to je vrednost neke dve milijarde evra, možda je nekih stotinu hiljada više ili manje, ali dve milijarde evra je značajna svota, odnosno značajna cifra, imajući u vidu da je ukupan dug Republike Srbije 23 milijarde evra. Zašto ovo mi iz Srpske radikalne stranke naglašavamo? Iz prostog razloga, da bismo skrenuli pažnju javnosti, a i Vladi Srbije, da mora ubuduće da vodi računa kakve ugovore i sa kim te ugovore potpisuje, odnosno pod kakvim uslovima potpisuje takve ugovore.

Mi ovde imamo predlog dva ugovora koji su veoma bitni kada je u pitanju infrastrukturni sistem Srbije. To su pre svega ovi ugovori sa Eksim bankom iz Kine, *Export-Import* banka pa je skraćeno Eksim banka, koji su u vrednosti od 1.500.000.000 dolara. Milijarda dolara je kineski kredit, jer je ta banka predstavnik, zastupnik kineske vlade. To je kredit koji treba iskoristiti za modernizaciju pruge, deonice Novi Sad – Kelebija, odnosno granica.

Ta pruga je veoma značajna i bitna, kao što je bitna i deonica auto-puta na Koridoru 11 Preljina–Požega i svakom je jasno da je od višestrukog značaja i interesa da se završi i ova deonica pruge, odnosno kompletna rekonstrukcija pruge Beograd – granica sa Mađarskom do Kelebije, kao i ovaj koridor 11 koji povezuje Srbiju sa lukom Bar.

Zašto? Zato što je luka Bar, što bi se reklo, od životnog interesa i značaja za Republiku Srbiju. Bez obzira na to što sadašnji, trenutni kriminalni režim Mila Đukanovića nastoji da se što više politički distancira od Srbije, to je nemoguće infrastruktorno, jer vidimo da je i Crna Gora počela sa izgradnjom i modernizacijom puteva koji vode prema Srbiji.

Nama je ovde veoma bitno da dinamika radova koji se izvode, a samim tim i dinamika povlačenja sredstava iz ove kreditne linije bude usaglašena i da bude sinhronizovana. Zašto? Zato što, da li to Vlada zna ili ne zna, pretpostavljam da resorni ministar finansija i te kako dobro zna, ali javnost nije upoznata, Srbija plaća nemala sredstva na ime penala za sredstva koja su za kredite koji su odobreni, a nisu upotrebljena ili još nisu u upotrebi. Ta visina tih sredstava koja se plaćaju na ime nepovučених sredstava je sada blizu dva miliona, odnosno preko dva miliona evra.

Istine radi, ranije je to bilo mnogo više. Ranije je to bilo u jednom trenutku i 7.000.000 evra, ali to je bilo, kako to rado kažu ovi iz vladajuće koalicije, za vreme bivšeg režima. Sada je napravljena neka dinamika. Ova dva miliona se plaćaju zato što ili nema pripremljenih projekata ili nisu regulisani pravno-imovinski odnosi, pa se ne mogu realizovati ta sredstva iz kredita koja su odobrena Srbiji ali Srbija još nije u situaciji da ih realizuje.

Ne govori to samo o ovom iznosu od dva miliona koje plaćamo na ime penala, nego govori o nemarnosti, o nečemu što se zove provizorijum kada je u pitanju rad i ozbiljno bavljenje politikom, odnosno izvršna vlast shvata tako da bi mogla da radi na odloženo, da ima dosta vremena, međutim, sve se to plaća, pogotovo kada su u pitanju ovakvi međunarodni ugovori.

Ono što je veoma značajno i bitno, na čemu je SRS uvek insistirala, to je da se konačno počne tražiti alternativa za kreditne linije, da to ne bude samo u zapadnoevropskim zemljama i da to ne bude u onim bankama koje su pod direktnom kontrolom MMF-a, odnosno Svetske banke.

U ovom slučaju vidimo da je saradnja sa Kinom i te kako značajna i uspešna ne samo zato što postoje raspoloživa sredstva i dovoljno sredstava za infrastrukturne projekte, nego postoji i jedna dinamika i poštovanje dinamike izvođenja radova, odnosno završetka projekta.

To su najbolje pokazale prethodne investicije koje je i ministar nabrojao, gde su se kineski izvođači, odnosno investitori pokazali kao korektni partneri. Korektni su u onom delu gde su njihovi interesi zastupljeni, a pogotovo nama u Srbiji znači što nema nekih kaznenih poena ili nečeg što bi koštalo dodatna sredstva državu Srbiju.

Mi iz SRS i dalje insistiramo da se traži što bolja i veća saradnja sa Ruskom Federacijom. Naravno, imamo mi i kada je u pitanju rekonstrukcija pruge Stara Pazova – Novi Sad jednu kreditnu liniju i kada je u pitanju rekonstrukcija pruge Beograd–Pančevo kreditnu liniju koju smo uzeli od Ruske Federacije. Tu imamo jako loša iskustva. Ta kreditna linija datira još iz perioda kada je DS bila neprikosnovena kao što je sada SNS neprikosnovena kada je u pitanju Vlada i funkcionisanje vlasti. Tada su povukli sredstva u visini od milijardu američkih dolara od Ruske Federacije. Međutim, 200.000.000 su tražili da tad u to vreme pokriju deficit budžetski koji je bio i te kako kritičan

kada je u pitanju dalje funkcionisanje budžeta, odnosno kada je u pitanju funkcionisanje države Srbije.

Ostalo je tih 800.000.000 dolara. Od tih 800.000.000 bilo je najavljivano da će se rekonstrukcija deonice pruge Stara Pazova – Novi Sad završiti do 2018. godine. Evo, mi smo već u 2019. godini, a od toga nema ništa. Zašto ovo naglašavamo? Iz prostog razloga, što smo bili u situaciji da za nepovučena, nerealizovana sredstva na ime tog kredita plaćamo određene kaznene poene.

Mi smo bili u situaciji da se 2016. godine traži prolongiranje korišćenja tog kredita, odnosno plaćanja anuiteta, jer nismo bili spremni za radove koji su bili potrebni na rekonstrukciji deonice pruge Stara Pazova – Novi Sad. To je državu Srbiju koštalo 37.000.000 evra. To nimalo nije beznačajna cifra, čak je to nešto što je upozoravajuće.

Naravno, Ruska Federacija je tolerantna kada su u pitanju ovakve vrste obaveza pa je na neki način imala razumevanja, odložila, prolongirala i sada ruske kompanije, odnosno ruska državna železnica, koja je osposobljena i specijalizovana za izgradnju pruga i rekonstrukciju pruga, uveliko je već u poslu oko rekonstrukcije ove deonice Stara Pazova – Novi Sad.

Bitno je to napomenuti zato što je od tih 800.000.000 povučeno svega 435.000.000 na ime tog tzv. ruskog kredita. Treba razmišljati o tome da što pre dođe do povlačenja svih sredstava kako ponovo ne bismo ušli ili došli u situaciju da plaćamo nepotrebno tu zateznu kamatu.

Svi ti krediti koji su uzeti i od Kine i od Rusije imaju jednu veliku prednost, a to je da im je fiksna kamatna stopa. Postoji jedan standard koji reguliše to kada je u pitanju povlačenje sredstava ili, tačnije rečeno, plaćanje nepovučenih sredstava. To je nekih 0,75% i to se ne razlikuje nigde u svetu, ali ono što je velika prednost, niti kineske banke, odnosno kineska vlada, niti ruski finansijeri insistiraju na plaćanju tih tzv. zateznih kamata, tako da je to još jedna prednost u odnosima i poslovnim aranžmanima sa Kinom i Rusijom.

Mi ovde imamo primer u ovim predlozima ugovora gde nam Evropska investiciona banka i Međunarodna banka za obnovu i razvoj nude na prvi pogled jednu kreditnu pomoć za razvoj lokalne samouprave, za razvoj zdravstva i za podršku nerazvijenim opštinama.

Kada pogledate ove ugovore, videćete da iza te dobronamerne pomoći leži nešto što se zove interes onoga ko nudi takvu pomoć i to interes u smislu da sa što manje angažovanih sredstava, a što više savetodavnih uloga i njihovih projekata Srbiju zaduži dodatno za nemala sredstva. Ta sredstva su, kada se gleda ukupno, po pitanju Međunarodne banke za obnovu i razvoj već premašila dve i po milijarde evra. Kada je u pitanju Evropska investiciona banka, to je već preko milijardu i trista miliona evra. To su veoma, veoma značajna sredstva.

Imajući u vidu da Srbija, emitujući tzv. evroobveznice, ima po tom osnovu tri milijarde i dvesta miliona evra obaveza, nisu to mala sredstva o

kojima treba voditi računa. Naime, kada sve to imamo u vidu, i ovde se pokazuje da je uvek bolje, ako je moguće, naći saradnju sa kineskim ili ruskim bankama ili investitorima nego što je to dobronamernost, kako to kažu, evropskih banaka za razvoj i za investicije. Oni gledaju razvoj investicije tamo gde je njihov politički interes, tamo gde mogu da dovedu, ako je to moguće, u dužnički odnos onoga kome daju pare, u ovom slučaju Srbiju.

Da je to potpuno tačno, imamo situaciju koja je vezana za nedavne pregovore oko eventualne izgradnje deonice auto-puta od Preljine do Pojata. Imamo predlog i inicijativu oko izgradnje auto-puta Niš–Merdare–Priština. To je taj „put mira“. Ko mu dade takvo ime, to nikom pametnom ne može da bude razumljivo, ali šta da radimo. Imate vi te nazive i te kako poučne, dobre, realne, realistične u životu. Stvarno je „put mira“ taj koji veže Niš, Merdare i Prištinu. U Prištini su sve dobre namere i svi insistiraju na miru sa Srbijom, odnosno povezane su sa Nišom, da su čak uveli i ove carinske takse, ali ajde da se sada ne bavimo time. Uslovno rečeno, nije u prvom planu. Ono što najavljuju to je i povezivanje auto-putem Beograda i Sarajeva.

Zašto su ova tri projekta interesantna? Zato što je jedan te isti izvođač. Izvođač je američka kompanija „Behtel“. Kako znamo da je izvođač? Pa to je već opštepoznato, obelodanjeno. Vlada je izašla sa zvaničnim stavom, resorni ministar na nama volšeban način je već obavio razgovore kada je u pitanju ovaj auto-put od Preljine do Pojata.

Čak je u Londonu resorni ministar ili ministarka, kako vam je volja, obavila taj istorijski, kako kažu, susret. Zašto istorijski sa predstavnicima američke kompanije? Zato što su nas ubeđivali odmah nakon tog sastanka da nije u pitanju samo investicija koja je vezana za ovu infrastrukturu, nego da je to od posebnog značaja za Srbiju. Zamislite kakav je to značaj kad naglašavaju – poseban značaj je dolazak američke kompanije, pogotovo izgradnja auto-puta. Samo ko je iole bio zainteresovan, mogao je po pitanju kompanije „Behtel“ da dođe do osnovnih podataka.

„Behtel“ je u stvari nešto što funkcioniše i radi pod okriljem američke obaveštajne službe. „Behtel“ je prisutan u mnogim svetskim zemljama, ali najprisutniji je tamo gde Amerikanci, putem investicija ili preko investicija koje realizuje „Behtel“, pripremaju teren za državni udar, za dominantnost njihove politike itd.

Sami Amerikanci kažu da je mrtva trka između „Koka-kole“ i „Behtela“. Tamo gde je „Koka-kola“, tu je politika američka. Tamo gde je „Behtel“, tu je isto politika američka. I to je od posebnog značaja. Šta to znači za Srbiju? Konkretno, u ovom projektu koji se odnosi na auto-put Preljina–Pojate to znači 300.000.000 dodatnih sredstava koje treba da izdvoji Srbija kako bi zadovoljila Amerikance, odnosno američku kompaniju „Behtel“. Zašto 300.000.000? Zato što ponuda koju je dala kineska kompanija iznosi 500.000.000 za izgradnju

ovog auto-puta. Ali ministar resorni, Zorana Mihajlović je našla za shodno da je bolje uzeti „Behtel“ kompaniju američku i dati joj 800.000.000, trista miliona više nego što to traže Kinezi da bi oni završili ovaj auto-put.

Kako se to objašnjava? Objašnjava se tako što se navodi da je „Behtel“ kompanija koja je mešovita u stvari kompanija sa jednom turskom kompanijom, zajedno izvide radove, a oni su se inače dokazali na izgradnji auto-puta Priština–Morina, gde je turska vlada investirala milijardu dolara. Zamislite kakva nesuvisla argumentacija kada je u pitanju Srbija, kada su u pitanju investicije u Srbiji. Pa šta nas boli briga što je turska vlada izdvojila milijardu da počasti i jedan deo svoje kompanije i najvećim delom i američku kompaniju? Mogu oni da bacaju sredstva koliko god hoće jer su njihova i mi se ne mešamo u to, ali 300 dodatnih miliona da se Srbija zadužuje na ime kredita, to je van pameti.

To svugde u normalnim sistemima, u normalnim uslovima najmanje što bi tražili odgovorni, a u ovom slučaju predsednik Vlade i predsednik države, jeste da resorni ministar ponudi ostavku. Ne verujem da bi bilo ko u vladajućoj partiji bio protiv te ostavke, ne samo zbog ovih projekata nego zbog svega u proteklom periodu što je resorni ministar radio ili radila, već se popeo na vrh glave svima i u vladajućoj koaliciji i u njenoj sopstvenoj stranci, mada joj je to enta stranka po redu. Ali da ne bi bilo da smo mi radikali hrabri kad nema resornog ministra, nešto što je nedopustivo jeste da se tako postupa sa budžetskim sredstvima ili sredstvima građana Srbije. Trista miliona je i te kako značajna suma i to ne sme da se dozvoli.

Za izgradnju svakog auto-puta treba raspisivati tendere, treba videti ko daje najpovoljnije uslove, ko je najjeftiniji a ima kvalitet kada je u pitanju izgradnja i zato SRS insistira da se ova pozitivna praksa nastavi sa kineskim investitorima, odnosno izvođačima i da se u narednom periodu, kada su u pitanju ovakvi kapitalni projekti po pitanju infrastrukture, što više domaćih proizvoda i domaćih izvođača uključuje u rad, jer to što će investitor ugrađivati svoju opremu, kao što je ovde pruga na deonici Stara Pazova – Novi Sada kada je u pitanju elektrifikacija, kada su u pitanju pomoćni objekti, nije za pohvaliti se.

Mi moramo da insistiramo i da koristimo dobru volju i pozitivnu naklonjenost Ruske Federacije da uključimo i svoje proizvođače i svoje izvođače radova i zbog toga SRS ne može da glasa za sve ove ugovore zato što ti ugovori iz Evropske investicione banke, Razvojne banke, najviše sadrže tih savetodavnih delova i tih delova koji se odnose na papirologiju, a ne na nešto od čega Srbija može da ima krajnju korist.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Mirčiću.

Reč ima ministar Zoran Đorđević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Zahvaljujem.

Zahvaljujem se na konstruktivnom dijalogu i svesni smo činjenice da u nekom ranijem periodu krediti nisu baš bili po meri naše države i bili su ja mislim i skriveni od javnosti i mislim da u nekom ranijem periodu nikada niste imali prilike da čujete sve ovako detaljno i da vam Vlada Republike Srbije kaže na jedan transparentan način kako želimo i zašto želimo da neki kredit uzmemo i za šta će biti potrošen i pod kojim uslovima.

Ta loša politika koja je bila pre 2012. godine upravo je dovela do toga da imamo javni dug koji je preko 70% BDP-a. On danas, zahvaljujući domaćinskom upravljanju finansijama, na današnji dan iznosi 51% i ovo zaduženje koje je danas pred vama i za šta vi treba da date svoj glas jeste da mi nećemo biti odjednom zaduženi za dve milijarde i to neće povećati naš javni dug, već će, svakako, samo ono što bude povučeno po tranšama uticati na javni dug.

Verujem da ćemo našom odgovornom politikom u narednom periodu još neke loše kredite koje imamo uspeti da vratimo i da tako još više smanjimo naš javni dug. Ono što je takođe bitno za građane Srbije jeste da treba da znaju da ova vlada nije kriva za neke kredite koji su povučeni u nekom ranijem periodu, koji su povlačeni bez toga da su imali jasne projekte i da ovo što ste vi danas rekli jeste ceh koji mi zajedno danas plaćamo, a to je bila odgovornost upravo onih kojih danas nema, koji ne žele da raspravljaju o ovome i da preuzmu odgovornost upravo za to što mi svi danas, i građani Srbije, plaćamo.

Ne možemo te kredite da preusmerimo i da promenimo namenu, ali svakako možemo da radimo na tome da izgradimo projekte kako bismo bar mogli te kredite da povučemo za ono za šta oni jesu namenjeni, a jesu za građane Srbije i da doprinesu razvijenosti naše zemlje. Mi ćemo se truditi u narednom periodu, kad god imamo mogućnost i kad god postoji mogućnost sa druge strane, da svi krediti koji su loše povučeni u nekom ranijem periodu budu otplaćeni. Verujem da ćemo time stvoriti još prostora da bude još nekih važnih projekata kao što su ovi projekti koji su danas pred vama. Mislim da imamo velikog potencijala da izgradimo našu infrastrukturu jer kao što znate, razvijenost jedne infrastrukture govori o razvijenosti jedne zemlje, govori o tome koliko ste sposobni da privučete investicije.

Na ovom današnjem nivou imamo, mislim, sasvim zadovoljavajući broj investicija. Postoji prostor da njih bude još više. Verujem da će u godinama koje su ispred nas zajedno sa ovim investicijama Srbija postati konkurentna i biti daleko ispred zemalja u regionu i postati lider u regionu i možda i šire. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Pravo na repliku ima Milorad Mirčić.

Izvolite.

MILORAD MIRČIĆ: Upravo o tome se radi, ministre, da i sami kažete da je povećanje javnog duga nešto što je i te kako upozoravajuće za Srbiju. Povećanje javnog duga se desilo 2015. godine. Ako pratite dinamiku zaduživanja, onda ćete videti nagli skok po pitanju zaduživanja Srbije 2015. godine.

Od 15 milijardi, koliko je iznosio ukupni javni dug Srbije, došli smo do 23 milijarde i o tome mi srpski radikali govorimo.

Kada saberete sve investicije koje se u Srbiji sprovode od 2015. godine i ukupno zaduženje Srbije u periodu od 2015. godine, jako velika je razlika između onoga što je realizovano kroz investicije, kroz ugovore ovakve ili slične od onoga što je ukupan dug u tom periodu. Nas interesuje gde je ta razlika. Gde je razlika od tih osam milijardi? Vi imate ukupno pokriveno pet milijardi?

(Marijan Ristićević: Kamate.)

Fali negde tri milijarde. Znae, tri milijarde, ne može da bude to, to je onako za prvi ili drugi razred osnovne škole, kao što neko dobacuje ovde iz sale a to ne čuju građani, da su to kamate. Nemoguće je. Negde to fali. Ili se pokrio deficit, postojeći deficit koji je zatečen 2015. godine ili se negde nenamenski upravlja tim sredstvima.

Mi ovde vidimo, i naveli smo taj primer i navodićemo uvek taj primer, nenamensko trošenje i raskalašno ponašanje kada su u pitanju budžetska sredstva u angažovanju američke kompanije. Nije to samo američka kompanija. Boga pitaj koliko je tu kompanija.

Slažemo se i mi sa vama. Treba sve izneti pred javnost. Treba javnost da zna sa kojim razlogom je zaduživana Srbija od 2015. godine do dana današnjeg. Koji je razlog? Kada vidimo investicije, investicije u infrastrukturu, u železnice, u puteve, ona je uvek opravdana. Nas samo interesuje gde su ostale investicije. Da li su realizovane ili da li će se realizovati? Mi nemamo nigde tog traga i o tome mi pričamo i to želimo da javnost sazna, da zna gde su tolika sredstva, gde je razlika u tim sredstvima.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Mirčiću.

Reč ima ministar Zoran Đorđević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Slažem se i ja sa vama da svako zaduživanje povećava zaduživanje zemlje. Svako zaduživanje povećava taj odnos javnog duga prema BDP-u, ali nije svejedno da li vam je bruto domaći proizvod ili bruto društveni proizvod na jednom nivou ili je veći. Mi naravno, razvijajući našu zemlju, povećavamo bruto domaći proizvod i naravno da onda stvaramo sebi mogućnost da se i više zadužujemo.

Kao što ste videli ovde kada sam ja čitao, ja kažem kada se povlači prva tranša, kada poslednja tranša, pod kojim uslovima. U ranijem periodu, u periodu od 2000. do 2012. godine vi niste imali jasan plan zaduživanja i naravno da kada

hoćete da zloupotrebite nešto, vi možete da kažete da je najveći bio u tom zaduživanju ili najveći javni dug 2015. godine, kako vi kažete.

Da, ali to je zato što se neko zadužio deset godina pre toga, zato što se nije planski zadužio, zato što nije imao projekte i zato što je došlo na naplatu te 2015. godine. To je pravi razlog. Ako vi hoćete da sprovedite javne finansije na jedan transparentan način, da preuzmete odgovornost za to, onda morate raditi ovako. Onda morate da izađete pred građane Srbije, da pročitate, koliko god to bilo komplikovano ili teško da pročitate, jedan veliki ovakav tekst, ali to je najmanje što možete da uradite za građane Srbije, da im kažete za šta ste se zadužili, kako će da izgleda taj kredit, kada će da se otplati taj kredit i pod kojim uslovima i da preuzmete odgovornost za taj kredit. To radi ova vlada.

Znači, mi kao Vlada Republike Srbije nismo nijedan kredit povukli da nije imalo opravdanosti ili da se ne koristi ili da imamo da negde stoji da plaćamo penale za to. Znači, infrastrukturni projekti u Republici Srbiji se danas vide, danas se rade i danas se sprovode.

Uostalom, vidite i ovde. Tačno se vidi ko će da ih sprovodi i ko je odgovoran za to itd. I vi ste najbolji primer dali i za kinesku kompaniju koja će da sprovede i za kinesku banku koja će da da. Znači, odgovornost jeste u tome da ćemo da jasno pratimo dinamiku sprovođenja tog projekta i dinamiku trošenja novca. U takvim okolnostima vrlo teško, ili samo u nekim nepredviđenim okolnostima može da dođe do nekog kašnjenja, ali verujem da se to neće desiti jer upravo sa najboljom namerom i sa najboljim planom ulazimo u sve ovo. To je razlika između ove vlade i Vlade koja je bila do 2012. godine.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima Milorad Mirčić.

Izvolite.

MILORAD MIRČIĆ: Suština je u sledećem – zašto mi insistiramo da znamo za svaki dinar, odnosno za svaki evro koji se angažuje od strane Vlade Srbije, odnosno države Srbije na ime kredita koji su uzeti? Iz prostog razloga što vidimo i na ovim primerima da se ministar resorni rastrčao da što više projekata obezbedi američkoj kompaniji, a nije na bazi ovih pozitivnih iskustava, gospodine Đorđeviću, o kojima govorite i vi i mi srpski radikali. Kada je u pitanju kineska kompanija, nemamo ni jednu jedinu informaciju šta je sa početkom radova na auto-putu Novi Sad – Ruma – Šabac. To je od nacionalnog ekonomskog interesa za državu Srbiju, kao što je Koridor 11 i od ekonomskog i od nacionalnog interesa.

Koridor 10 je od interesa i države Srbije, a i Evropske unije. I Evropska unija će to u svakom slučaju nastojati da završi, ali nama je ovo od nacionalnog interesa zato što ovaj auto-put povezuje Srbiju sa Republikom Srpskom. Da li je nešto urađeno za ovu razliku, kao što sam rekao, otprilike, odokativno tri

milijarde evra? Da li je to možda potencijalna mogućnost da se počne sa ovim radovima ili je mogućnost da sličan ugovor, kao što imamo put Preljina–Požega, potpišemo sa kineskom ili sa ruskom kompanijom ili sa bilo kojom drugom kompanijom čija zemlja daje povoljnije uslove za početak radova na auto-putu Novi Sad – Ruma – Šabac? Toliko smo slušali marketinških najava i od same ministarke. Samo što nisu počeli radovi. Nema više prepreka.

Mi smo usvojili ovde zakon koji je iznuđen, na neki način iznuđen zbog „Behtela“, dolaska „Behtela“, da kada je u pitanju vlasništvo nad zemljištem, tu nema nikakvih problema. Nema više problema u Srbiji da se čeka sa tim radovima, nema čak problema ovde ni kada je u pitanju projekat. Ovde je pitanje samo gde su ta sredstva. Ta razlika sredstava između onoga što je na ime kredita od 2015. do 2019. godine uzeto od strane Srbije od 15 milijardi do 23 milijarde. To je sedam-osam milijardi ukupne investicije. Kada pogledate, kada saberete, tu je negde oko pet milijardi. Tri milijarde fali. Da li je to u nekim projektima koji još nisu realizovani, koji treba da se realizuju? Moramo da znamo. Ako jesu na ime tih projekata, onda plaćamo te penale. Plaćamo tu zateznu kamatu.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Mirčiću.

Za reč se javio narodni poslanik Branimir Jovanović.

Izvolite, kolega Jovanoviću.

BRANIMIR JOVANOVIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, poštovani ministre, kolegice i kolege, govoriću najpre o značajnim infrastrukturnim projektima koji se finansiraju na osnovu kredita kineske *Export-Import* banke kao ovlašćene institucije Vlade Narodne Republike Kine. To su izgradnja auto-puta E-763 na deonici Preljina–Požega i modernizacija i rekonstrukcija železnice na deonici Novi Sad – Subotica. Realizacija ovih ugovora je u stvari pokazatelj dobre saradnje između naše države i Kine i sprovodi se na osnovu sporazuma o ekonomskoj i tehničkoj saradnji dve zemlje.

Navešću nekoliko uspešnih primera koji su realizovani u prošlosti, odnosno nekih koji se realizuju. To je, prvo, projekat izgradnje mosta Zemun–Borča sa pristupnim saobraćajnicama, zatim izgradnja obilaznice oko Beograda, kao i projekat modernizacije i rekonstrukcije železničke mreže na deonici Beograd – Stara Pazova. Ugovorom o zajmu za izgradnju auto-puta na Koridoru 11 od Preljine do Požege biće obezbeđeno 445.000.000 dolara i to je onaj deo od 85% koji se finansira iz kredita, a ostalih 15% finansiraće se iz budžeta Republike Srbije.

Očekujem da uskoro krene izgradnja ove deonice, s obzirom na to da su izvršene sve pripremne radnje, tačnije one koje se odnose na izdavanje građevinskih dozvola i one koje se odnose na eksproprijaciju zemljišta. Ovo je jedna od najtežih deonica koja se gradi na Koridoru 11, pre svega zbog činjenice da trećinu deonice od Preljine do Požege čine mostovi i tuneli.

Ali ovaj deo auto-puta je od velike važnosti jer kada on bude završen, kada dođe auto-put do Požege, odatle dalje kreću dva kraka – jedan krak prema Crnoj Gori, i samim tim biće kompletirana jedna trasa od Beograda do Boljara u dužini od 258 km, to je ta veza Južni Jadran –Beograd, a drugi krak će ići od Požege do Kotromana i on će biti deo budućeg auto-puta Beograd–Sarajevo.

Podsetiću da se uskoro očekuje i završetak na deonici Koridora 11 od Obrenovca do Ljiga, a s obzirom na to da je već u funkciji deonica od Ljiga do Preljine, sada ćemo imati jednu trasu od 102 km auto-puta na ovom koridoru i to je od velike važnosti za građane Kolubarskog i Moravičkog okruga, ali i za građane Raškog i dela Rasinskog okruga.

Namerno sam istakao građane Raškog i deo Rasinskog okruga jer ja dolazim iz Raškog okruga, iz Kraljeva i plan je da se Koridor 10 i Koridor 11 spoje moravskim koridorom od Preljine do Pojata. Na ovaj način biće kompletirana mreža auto-puteva u Srbiji.

Moravski koridor vredan je 800.000.000 evra i biće dugačak 110 km. Taj koridor praktično spaja centralnu Srbiju, počevši od Čačka, preko Kraljeva, Trstenika, Vrnjačke Banje, Kruševca, pa do Čićevca. Samo u ovom delu Srbije živi oko pola miliona stanovnika i ne moram da istaknem koliki je to značaj ne samo za razvoj privrede ovog kraja, jer u ovom području posluje 30.000 malih i srednjih preduzeća, takođe je značajno za razvoj turizma jer će se lakše dolaziti do planinskih i banjskih destinacija. Prema proceni Svetske trgovinske organizacije novac koji je uložen u infrastrukturu koja dovodi do turističkih centara, vraća se četvorostruko. To može biti još jedan benefit, osim toga što će na izgradnji auto-puta biti angažovani novi radnici i građevinska operativa.

Napraviću jednu digresiju, ali ona se svakako odnosi na ovu tačku dnevnog reda, jer pored razvoja drumskog saobraćaja, kompletnu infrastrukturu centralne Srbije upotpuniće i otvaranje Aerodroma „Morava“ u Lađevcima kod Kraljeva. U toku su radovi na proširenju i produženju ove staze i očekujem da već krajem juna mogu da sleću i da poleću civilni avioni sa Aerodroma „Morava“. Tako će ovaj deo Srbije, odnosno građani Raškog, Moravičkog, Zlatiborskog i Šumadijskog okruga, a to je oko 800.000 ljudi, moći da računaju na bolje uslove za razvoj privrede, a podsetiću da je samo u Kraljevu nedavno otvorena fabrika „Eurotaj“, ali i fabrika „Leoni“, što je dobar signal za investitore iz ovog kraja.

U cilju realizacije Projekta modernizacije mađarsko-srpske železnice koja povezuje dva glavna grada, Mađarske i Srbije, Budimpeštu i Beograd, važno je da usvojimo ugovor o pozajmici, a sredstva iz tog kredita biće uložena u modernizaciju i rekonstrukciju železničke pruge na relaciji Novi Sad – Subotica, tačnije Kelebija. I ovde će, kao i u prethodnom slučaju, 85% da se finansira iz kredita, a 15% iz budžeta Republike Srbije. Brza pruga Beograd–Budimpešta jedan je od najvrednijih i najvažnijih infrastrukturnih projekata u

regionu. Ovaj projekat je značajan ne samo za našu zemlju, već je značajan i u kontekstu regionalne saradnje, regionalnog povezivanja, povezivanja sa državama članicama Evropske unije, ali ono što je možda i najznačajnije, to je jedna veza područja srednje Evrope sa lukom Pirej i realizacija i sprovođenje u delo ideje „Jedan pojas, jedan put“. Modernizacija pruge na ovom železničkom koridoru unaprediće teretni saobraćaj, ali će naša železnička infrastruktura biti u skladu sa evropskim standardima.

Na dnevnom redu je i Predlog zakona o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke. On se odnosi na finansiranje oko 40 gradova i opština u Republici Srbiji, ali i ovde postoje određena ograničenja, odnosno određeni uslovi, a to je da su ti gradovi i opštine, odnosno lokalne samouprave bile pogođene poplavama, migrantskom krizom, da imaju nizak stepen razvijenosti, ali da su ostvarili dobre rezultate u reformi javne uprave. Novac će biti uložen u obnovu vrtića, u uličnu led rasvetu, u izgradnju zelenih pijaca i u rekonstrukciju zgrada lokalne samouprave. Veoma je važno da ojačamo lokalne samouprave, da one budu funkcionalne, da organi lokalne samouprave budu efikasni i što je najvažnije, da budu u funkciji zadovoljenja potreba građana Srbije.

Poslanici SDPS-a u danu za glasanje podržaće predložene ugovore i sporazume. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li se još neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa javlja za reč?

Reč ima narodni poslanik Marijan Ristićević.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, dug je rđav drug. Mi to najbolje znamo. Naš problem 2013. godine, krajem 2012. i početkom 2013. godine nije bila samo visina duga, već i to što nije napravljen izvor za vraćanje duga, novca koji je zadužen, a ne radi se o 15 milijardi, nego je bila suma 17 koma nešto milijardi na kraju 2012. godine. Na tu sumu dodajte obaveze koje su morale da se servisiraju zbog Agrobanke i Metals banke, koje su bile više stotina miliona evra. Na te sume dodajte kamate.

Samo, čini mi se, prethodne godine smo platili na te njihove obaveze 133 milijarde – to gospodin Arsić zna bolje nego ja – 133 milijarde dinara kamate, što je 1,1 milijardu evra. Svake godine na te dugove, a njihove kamatne stope su bile u njihovo vreme i po 5%–6%, za razliku od ovih niskih kamatnih stopa, svake godine je izdvajano najmanje po 500.000.000–600.000.000 evra za kamate. Bilo je i rekordnih 1,1 milijardu. Ako to uzmete kao podatak, lako ćete izračunati da smo za prethodnih sedam godina platili preko pet milijardi evra kamata na kredite koji su podignuti, a da tim kreditima nije napravljen izvor kako da se taj dug servisira.

U to vreme su od domaćih banaka dizani krediti za isplatu penzija. Naši unutrašnji dugovi prema tim bankama, koje su strane banke koje su došle u vreme... To bi Boško Obradović vrlo dobro znao, sad šeta sa onima koji su doveli strane banke, strane trgovinske lance itd. Dug prema domaćim stranim bankama, da ih tako nazovem, bio je takođe veliki. Ti unutrašnji dugovi su bili spoljni, jer banke konvertuju dinare u evre i to prebacuju u svoje matične banke, tako da ih nazovem. Tako da nisu oni ostavili dug 15 zarez nešto ili 17 zarez nešto milijardi, već sa svim ovim što sam opisao, taj dug je bio 25 milijardi.

Ali svi zaboravljate donatorsku podršku. Ona je iznosila preko četiri milijarde evra, koje su takođe potrošene u nekom periodu do 2013. godine. Svi zaboravljate još jedan izvor, sem donatorske podrške, a to su prihodi od privatizacija. Oni su iznosili 6,7 milijardi i oni su to vrlo brzo potrošili a da ništa izgradili nisu. Zemlja je bila potpuno napuštena i zapuštena, bez ikakvih šansi za sadašnje i buduće generacije. Ne znam koliko kilometara auto-puta su napravili, ali mislim da ono što je napravljeno, većina je napravljena u prvom delu do 2003–2004. godine. To je ona deonica prema Novom Sadu.

Ništa oni od toga nisu napravili i mi možemo to da podelimo ovako. Mi se sad bavimo gradnjom, izgradnjom države. Država je složen i dugo pravljen proizvod. Država se ne da napraviti na brzinu. Ona se mora dizati postepeno, s obzirom na to da je gotovo bila bačena u prašinu, blato, odnosno da je bila kuća golih zidova. Prihodi od privatizacije su potrošeni i većinom je kapital prodat budzašto, ceo društveni kapital, sav društveni kapital, a novac je iznesen napolje. Prema proceni „Fajnenšl integritija“, međunarodne organizacije, izneto je preko 50 milijardi dolara u prvih 11 godina, do 2011. godine.

Svi zaboravljate još jedan prihod koji su oni potrošili. To je bio oproštaj Pariskog i Londonskog kluba, koji je bio blizu pet milijardi. Dakle, naš dug bi bio daleko veći da nam Pariski i Londonski klub, zbog građana Republike Srbije i sankcija koje smo pretrpeli, nije oprostio tih gotovo pet milijardi.

Kad uzmete koliko su potrošili novca, prethodni, bivši režim, koji ja zovem „udruženi zločinački poduhvat“, on nije potrošio samo onaj dug od 17,3 milijarde. To je bilo tridesetak milijardi. Svi zaboravljate kamate koje ćemo još uvek plaćati, čak plaćamo i rate Titovih kredita.

Za razliku od njih, ovde se nešto izgradilo. Mi se bavimo izgradnjom. Da opišem plastično, Đilas i Jeremić su se bavili ugradnjom. Znači, dok se mi bavimo izgradnjom, oni su se bavili ugradnjom. Čini mi se da se Boškić Ljotić i Bastać sada bave razgradnjom.

Dakle, svakako ste videli koliko napora ulaže stranka bivšeg režima, savez prevaranata, lopuža i ljotićevaca da dokaže kako nam zbog Kalemegdanske tvrđave, recimo, žičara ili gondola nisu potrebne.

Ovde imam fotografije Dubrovačke tvrđave, tvrđave u Dubrovniku. Tvrđava u Dubrovniku, verovali ili ne, ima žičaru, i to mislim od sedamdesetih

godina, koja je možda nešto renovirana poslednjih godina. Ali ne razumem, posebno ove iz saveza lopuža, prevaranata i ljotićevaca, da mrze svoju državu toliko. Njihovo srce, izgleda, kuca na crvene kvadratiće. Izgleda da su prisegnuli pogrešnoj državi, a ne svojoj.

Dakle, ukoliko je nešto dobro za Dubrovnik, ne razumem zašto nije dobro za Beograd. Prihodi od žičare u Dubrovniku su desetak miliona evra godišnje. Cenim da bi u Srbiji bili višestruko veći. Dakle, samo neko ko mrzi svoju državu, može da bude protiv toga da se nešto izgradi i da nešto donosi prihode glavnom gradu, a time i Republici Srbiji.

Dakle, ogromne napore Bastać, Boško Ljotić i ostali ulažu da prekinu gradnju, da se ne izgradi ništa. Oni su protiv auto-puteva, oni su protiv gondola, oni su protiv „Beograda na vodi“, oni su protiv svega što se gradi, čak i protiv onoga za šta su se i sami zalagali, fontane itd., pa kad nisu uradili, kad je to neko drugi uradio, onda su oni protiv toga. Dakle, nisu bili za izgradnju, bili su za ugradnju, a sad su za razgradnju. Svakako građani to treba da znaju.

Što se auto-puteva i železnica tiče, svi znamo šta su ostavili. Brzina pruga je bila prosečna brzina jedne dilažanse i svakako se sa tim nije moglo ući ni u 20. vek a kamoli u 21. i sad se ulažu ogromna sredstva i ogromni naponi da se napravi infrastruktura.

Verujem da njima putevi i infrastruktura nisu ni trebali. Putevima i prugama se prevoze roba i putnici. Proizvodnja u njihovo vreme gotovo da nije ni postojala. Izvoz se uglavnom ograničavao na izvoz našeg novca otetog od sirotinje raje.

Dakle, oni su, po meni, bogati siromasi. Gospodin Đilas i gospodin Jeremić su bogati siromasi. Sem bogatstva, sem novca oni ništa drugo nemaju. Niti su bogati duhom, niti su bogati moralom. Oni bi trebalo da znaju, a i oni koji se razumeju, da je u državi Srbiji raj bogatih napravljen na paklu siromašnih, otpuštenih i slabo plaćenih, onih 400.000 ljudi koje su oni otpustili.

Dakle, nije bilo potrebe da imaju pruge sa zadovoljavajućom brzinom, da imaju vagone, da imaju železnicu, jer radnici kod njih gotovo da su svi bili otpušteni, da nisu ni morali putovati na posao. Lišili su ih posla, plate, dostojanstva, tako da su ih lišili pruga kojima bi trebalo da idu na posao i da se vraćaju s posla. Lišili su ih auto-puteva jer su mislili da ljudi bez posla ne moraju ni da putuju. Mi moramo da gradimo i pruge i puteve.

Imajući u vidu da, sem uvoza robe za potrošnju u stranim trgovinskim lancima mi moramo da se bavimo i izvozom, male zemlje, kao što je Srbija, koje troše stranu robu itd., koje imaju dugove koje treba servisirati, te zemlje mogu da se razvijaju samo ukoliko imaju veliki izvoz, ukoliko imaju investitore koji će obezbediti proizvodnju robe, a proizvodnja robe je proizvodnja novca. Verujem da stranka bivšeg režima nije o tome razmišljala jer je njihov glavni

proizvod bio dug i nisu znali kako se novac zarađuje, već samo kako se troši. Gledali su samo kako da ga između sebe preraspodele.

Ja sam već opisivao Vuka Jeremića, čiji je glavni investitor, koga on čak nije ni doveo u zemlju, bio Patrik Ho, da je uzeo sedam miliona dolara, i to mu je bila glavna stvar – da javnu funkciju posveti svom privatnom biznisu, veoma sumnjivom biznisu zbog čega su njegovi partneri bili osuđeni.

Dragan Đilas je gradio Most na Adi. Ovde je govoreno da nešto košta više, da radi neka američka firma i da to košta više. Ja u to ne bih ulazio, nisam stručnjak za izgradnju, ali je trebalo takođe reći – Most na Adi, cena koja je trebalo da bude plaćena je bila negde oko stotinu miliona evra. Cena koja je isplaćena je nadmašila četiri puta tu cenu. Dragan Đilas je Mostom na Adi, po meni, preveo žedne preko vode. Spojio je dve mesne zajednice. Tim mostom je mogao napraviti pet. Cenom tog mosta je mogao napraviti najmanje pet funkcionalnih mostova na Savi. Gotovo svaku beogradsku ulicu, svedoci ste kolapsa u saobraćaju u Beogradu, sa jedne i druge strane je za taj novac, a suma je negde oko 500.000.000 evra dosada, a još za pristupne saobraćajnice i tunele treba dva puta toliko, svaki beogradski sokak sa jedne strane starog Beograda i Novog Beograda mogao se spojiti. Njemu nije bio cilj, njemu je bio cilj...

Dok današnja vlast gleda da ima neku viziju razvoja, da ima viziju, šta će njemu vizija? Njemu je bila glavna provizija. Šta će njemu izgradnja? Njemu je izgradnja poslužila samo za ugradnju i zato je taj most koštao četiri-pet puta više nego što je bila projektovana vrednost. Njegovi privatni poslovi su se razvijali. Njegovo bogatstvo se gomilalo.

Bil Gejts, za koga svi znamo kako je zaradio novac, 95% svog bogatstva je poklonio siromašnima. Dragan Đilas je svojih 500.000.000 evra oteo od siromašnih, i to odgovorno tvrdim. Ne 95%, već gotovo 100% je oteo.

U državi koju smo zatekli, siromašnoj, obezglavljennoj, politički uništenoj, ekonomski devastiranoj, vojno nemoćnoj, biti bogat i imati 500.000.000 evra prihoda je sramota za svakoga sem za Dragana Đilasa. Od njegovog obraza možete praviti pancire. To je pendžetirani obraz. Od njegovog obraza možete praviti đonove za vojničke cokule. Dok je bio gradonačelnik Beograda i ministar za Nacionalni investicioni plan, šef Narodne kancelarije, prihodovao je 500.000.000 evra.

Dok je bio na javnoj funkciji u Beogradu, Grad se zadužio, gospodine Orliću, 1,2 milijarde su bili dugovi, obaveze Grada Beograda i preduzeća iz grada Beograda. Mnoge gradske ustanove i preduzeća su koristili usluge njegovih firmi. Dok je bio uspešan kao privatnik, bio je neuspešan kao gradonačelnik.

Nije teško ni našim gledaocima da zaključe da se radilo o očiglednom prelivanju i danas on hoće da kaže da je on perspektiva zajedno sa Boškom Ljotićem, zajedno sa Vukom Potomkom, Vukom Jeremićem koji je opljačkao

čak i Kineze, protiv kojih je kasnije i svedočio. Boško Ljotić, Vuk Jeremić, Dragan Đilas i onaj prodavac NIS-a, koji je prodao sem rafinerija i nalazišta nafte i gasa koja se cene na pet milijardi, koji je propisao vrlo malu rentu, a zbog koje danas ne možemo da utičemo na cenu benzina. Taj čovek se zove Borko Stefanović. To je onaj što iznosi neku košulju da pokazuje kako je, maltene, kao što su snajke nekada, zbog snajki prikazivani neki krvavi komadi odeće, tako i on danas maše time pokušavajući da se povрати, ali mi više NIS-ova nemamo. Mi nemamo više za prodaju nijedan NIS, nijednu rafineriju, nijednu benzinsku pumpu, jer je Borko Stefanović to već prodao.

Dragan Đilas je kupio poslanički klub. Kupio je šefa poslaničkog kluba. Kupio je Mariniku. Kupio je partiju. Jedinu partiju koju je on realno osnovao bila je politička stranka koja sebe zove „Srpske Dveri“. Davno su „Srpske Dveri“ prestale da budu srpske. To je jedna od Đilasovih privatnih firmi na čijem je čelu postavljena desna ili leva ruka sad Dragana Đilasa, Boško Ljotić. Sve su prodali. Prodali su ideje. Prodali su imovinu. Ništa izgradili nisu, i danas slušamo kako su oni, što god se gradi oni su protiv gradnje, oni imaju, navodno, neku drugu ideju. Sem blokada raskrsnica, sem blokade određenih gradilišta ništa drugo nisu ponudili niti mogu da ponude građanima.

Dakle, potpuno podržavam izgradnju železnica, izgradnju puteva, jer nama infrastruktura donosi investitore. Investitori donose ne samo nova radna mesta, investitori donose i nove tehnologije na kojima naši učenici, naši studenti mogu nešto da nauče, a mogu i da unaprede te tehnologije, mogu da postanu odgovarajući stručnjaci. Osim što smo izgubili mnogo godina, izgubili smo i u tim novim tehnologijama. Izgubili smo u načinu na koji se robe proizvode. Mnogo toga smo izgubili, ali vreme je da svi zajedno, da ta nevolja koju su nam oni ostavili bude razlog zbog čega smo se okupili, bez obzira na nacionalnu opredeljenost, versku itd., da podignemo ovu državu, da podignemo svoju glavu i da podignemo svoju zastavu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Reč ima koleginica Snežana Paunović.

Izvolite.

SNEŽANA PAUNOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, uvažene kolege, građani i građanke Srbije, pred nama je predlog više ugovora o zajmu za kredit i kako to obično biva kada su u pitanju ugovori o zajmu, onda su puna usta kritike bez da se sagleda pozitivna strana ovakvih ugovora. Probaću da objasnim zbog čega će poslanici SPS-a u danu za glasanje apsolutno podržati sve navedene predloge.

Naime, prvi među ugovorima, zapravo, jeste Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za kredit za povlašćenog kupca za Projekat modernizacije i rekonstrukcije mađarsko-srpske železničke veze na teritoriji

Republike Srbije za deonicu Novi Sad – Subotica – državna granica (Kelebija), između Vlade Republike Srbije i kineske *Export-Import* banke.

Ono što je posebno važno naglasiti jeste saradnja države Srbije i Kine kao ne samo najmnogoljudnije zemlje, već i zemlje koja je u samom vrhu po svom i finansijskom i ekonomskom uspehu i kao što reko, ne samo po broju. Druga važna stvar jeste da je ova deonica zapravo sastavni deo nečega što se zove „Pojas i put“, beskrajno važnog za državu Srbiju. Izvanredni odnosi sa Kinom omogućili su državi Srbiji da bude značajna tačka na turi „Pojas i put“ i uključena pre svega u veliki broj infrastrukturnih projekata.

Za nas je važno da kažemo da strateško partnerstvo i intenzivni politički dijalog trenutno su na najvišem nivou u istoriji kada su u pitanju odnosi Srbije i Republike Kine.

Put svile za 21. vek će Srbiju, iako kontinentalnu zemlju, povezati sa Kinom preko Indijskog okeana i Egejskog mora od luke Pirej projektom ekspresne pomorsko-kopnene linije preko Grčke i Makedonije i preko brze pruge na relaciji Beograd–Budimpešta za čiju izgradnju se koristi zapravo ovaj zajam o kome se danas govori. Zašto je to važno? Pre svega je važno naglasiti da to partnerstvo sa Kinom ima svoju tradiciju, da su Kinezi učestvovali u izgradnji Mosta „Mihajlo Pupin“, da se tada pokazalo da Kina ima i tehnički i apsolutni stručni kapacitet za realizaciju ovakvih projekata, ali i da je od tog momenta ta saradnja unapređena, pre svega zato što je Vlada Republike Srbije prepoznala važnost saradnje sa državom kakva je Republika Kina.

Nedvosmisleno očekujem da će u realizaciji ovakvog projekta učestvovati i naša preduzeća, naravno ona koja imaju mogućnost da isprate kapacitet kineskih kompanija. To će biti jako važno pre svega i za dalji rad takvih preduzeća i van granica Srbije, jer u onom trenutku u kom pokažete da možete biti partner kineskih kompanija, onda definitivno nemate limitirano tržište.

Ono što je takođe važno reći jeste da, kada govorimo o ovoj deonici, možemo slobodno reći da će to biti prva brza pruga u istočnoj Evropi. Dakle, na temu izgradnje ove pruge, odnosno realizacije projekta „Pojas i put“, Srbija predstavlja lidera u regionu i važnog, da ne kažem najvažnijeg, strateškog partnera Republike Kine. Zato je važno podržati jedan ovakav ugovor o zajmu za koji, napominjem, čak i kreditna stopa je toliko mala da je apsolutno opravdano zadužiti se na ovaj način.

Drugo na šta ću staviti akcenat jeste program Vlade Republike Srbije koji se tiče programa partnerstva za program lokalnog razvoja. Ovo su ugovori sa Evropskom investicionom bankom i tiču se unapređenja i razvoja lokalne samouprave, zapravo, pre svega 40 opština koje su u niskom procentu razvijenosti u odnosu na prosek u Srbiji.

Važno je naglasiti da se 70% vrednosti ovog programa finansira iz kredita Evropske investicione banke, i to u iznosu od 22.000.000 evra. Dvadeset i pet posto potrebnih sredstava biće obezbeđeno iz budžeta Republike Srbije, donatorskih sredstava, sredstava UNDP-a, ali i sredstava jedinica lokalne samouprave, za koje se predviđa zakonom da moraju imati učešće od najmanje 15%.

Lokalne samouprave koje su, nažalost, bile pogođene čak i vremenskim nepogodama, poplavama i u tom smislu pretrpele veliku štetu, sada, zahvaljujući ovom projektu imaju mogućnost da unaprede i poprave sve ono što se dogodilo u proteklom periodu. Precizno su određeni kriterijumi po kojima će te opštine biti odabrane. Sredstva koja su obezbeđena pokrivaju otprilike 40 lokalnih samouprava.

Ono što je važno reći jeste da se pre svega ovaj projekat odnosi na popravku i revitalizaciju postojeće infrastrukture, što je jako važno za male lokalne samouprave u Srbiji, jer dobra infrastruktura otvara mogućnost da se u ovom naporu koji ulaže Vlada Republike Srbije za dovođenje investitora prosto obezbedi prostor da i te neke manje lokalne samouprave budu potencijalni teren u kome će se pojaviti neko od investitora i obezbediti nova radna mesta za naše građane.

Ono što je takođe važno jeste da će se iz ovog projekta finansirati i popravke, odnosno rekonstrukcije objekata opštinske uprave, javnih komunalnih preduzeća, ali i zadružnih domova. Kada to kažemo, pre svega se misli na energetske efikasnost. Takođe je važno reći da je u planu izgradnja lokalnih tržnica, što će u svakom smislu podsticati ekonomski rast na lokalnom nivou, pre svega prodaju lokalnih proizvoda, ali i oni higijenski uslovi i kvalitet trgovine će biti povećan, a samim tim i broj zaposlenih.

Kada su u pitanju lokalne samouprave, postoji u obrazloženju Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu akcenat koji je stavljen pre svega na zelene i stočne pijace. Mislim da je važno naglasiti da se radi i o podršci lokalnoj samoupravi u tom smislu.

Najveći broj poljoprivrednika, po proceni, odnosno po, pretpostavljam, projektu koji je Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu uradilo da bi moglo da se opredeli o kojih se 40 lokalnih samouprava zapravo radi, najveći broj poljoprivrednika i farmera na tržištu uzgaja u krugu od 30 kilometara od pijace.

To znači da su uglavnom te farme izvor lokalnih poslova i da će verovatno taj novac koji zarađuju na svojim proizvodima potrošiti u lokalnoj ekonomiji. Dakle, beskrajno je važno obezbediti tim ljudima koji su proizvođači pre svega da imaju prostor na kome će to po standardima i po svim pravilima moći i da prodaju i da od toga profitiraju, a možda i da prošire svoje poslove i na taj način angažuju dodatnu radnu snagu i smanje broj nezaposlenih.

Takođe će se akcenat staviti i na led rasvetu i video-nadzor. I jedno i drugo je beskrajno korisno jer se govori pre svega o tome da sprovođenje ovakvih projekata donosi i svoje benefite, pa na koncu, i u onom delu koji se tiče ekologije.

Dakle, osim ako ne postoji jedna zla namera, ako ne postoji potreba da se maliciozno pristupi svemu onome što Vlada Republike Srbije čini i ulaže kao napor da poboljša život i standard građana Srbije, pred nama se nalaze predlozi zakona o ugovorima o zajmu koji zaista zaslužuju apsolutnu podršku, jer gde god se radi o zajmovima koji pre svega utiču na infrastrukturnu mrežu, oni nisu nikakav uzalud potrošen novac, već su novac koji je uložen u razvoj i u boljitak Srbije i stanovnika Srbije u celini.

Iz svega navedenog, ponavljam i podvlačim još jednom, SPS će apsolutno podržati svaki predlog zakona koji se nalazi pred nama, a u raspravi u pojedinostima ćemo se i detaljnije osvrnuti na sve predloge ugovora o kojima razgovaramo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima kolegistica Aleksandra Tomić.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi predsedavajući, poštovani ministri, kolege poslanici, danas na dnevnom redu u ovom setu zakona imamo predlog ratifikacija sporazuma koji se odnose na kreditna zaduživanja, i to dva u odnosu na kinesku *Export-Import* banku, dva sporazuma Evropske investicione banke, tri koja se odnose na Evropsku banku za obnovu i razvoj i jedan koji se odnosi na Banku za razvoj Saveta Evrope.

Važno je reći da svako ko je zajmodavac, odnosno daje kredite, naravno da ima određene interese. Ti interesi, kada posmatramo političku situaciju u Srbiji danas 2019. godine i onu koja je bila 2010, 2011. i 2012. godine, u velikoj su suprotnosti, zato što se krediti i sporazumi o kojima govorimo danas isključivo odnose na infrastrukturne projekte, što jednostavno pokazuje jednu ozbiljnu, odgovornu politiku vođenu od strane Vlade Republike Srbije još od 2012. godine, kada je SNS na čelu sa gospodinom Vučićem preuzela odgovornost za vođenje države, pa do danas kada je na poziciji predsednika države i takva politika ima svoj kontinuitet.

Ona pokazuje suštinski da mi danas govorimo da u Srbiji postoje i ruski i kineski krediti i evropski krediti, azerbejdžanski krediti i krediti koji se odnose na turske investitore i da, zahvaljujući takvom vođenju odgovorne politike i sa Istokom i sa Zapadom, Srbija danas postaje razvijenija država, što je upravo razlika između toga kada država podiže infrastrukturne kredite, odnosno kredite za infrastrukturu i kada podiže za prostu potrošnju, za povećanje plata i penzija.

To govori o tome koliko ste odgovorni kao državnici i koliko ste odgovorni i zaista sposobni da vodite Srbiju u bolje sutra.

Reći ću vam da su do 2012. godine krediti o kojima je govorio moj kolega Marijan Rističević pokazali da javni dug Srbije o kome se toliko govorilo – oni koji danas ne žele da uđu ovde u salu – bili su zadužili Srbiju za 15 milijardi evra i to govori o tome da su krili koliko su u stvari napravili duga za sve ove sledeće godine, jer smo mi svaku sledeću 2013, 2014, 2015. godinu, pet godina imali samo kamate da otplaćujemo u vrednosti od 1,1 milijardi do 1,4 milijardi evra. Tako da je za pet godina skoro pet milijardi evra otplaćeno samo na kamate. Nemojte da zaboravite da su dugovi javnih preduzeća vođeni kod poslovnih banaka koji, takođe, nisu ulazili u stvari u javni dug, nego su skrivani na posebnim računima, a nemojte da zaboravite da smo imali famoznih 38 firmi u restrukturiranju, odnosno onih koje su privatizovali, pa koje su se nisu pokazale kao dobre, pa je vraćeno, praktično, da 100.000 ljudi prima neke mizerne plate za firme koje ne rade, u vrednosti koje su koštale budžet Republike Srbije 750.000.000 evra godišnje, što za četiri godine iznosi tri milijarde evra.

Prema tome, to je sve ono što je sačekalo vladu Aleksandra Vučića i SNS zajedno sa svojim koalicionim partnerima, da te probleme rešavaju i onda, kada je podizala određene kredite od strane ruskih fondova koji je trebalo da nadomeste određena plaćanja za plate i penzije i kada je trebalo izaći pred građane Srbije i reći da para za isplatu plata i penzija nema, da moramo da sprovedemo ekonomske reforme, fiskalnu konsolidaciju.

Danas mi imamo toliko dobre sporazume i ugovore koji su potpisani još kao neki tehnički sporazumi 2009. godine, kada pričamo o Narodnoj Republici Kini. Govorimo o kineskoj *Export-Import* banci koja je osnovana još 1994. godine, u državnom je vlasništvu pod direktnom upravom državnog saveta i finansirana je od strane države. Podrška kineskoj spoljnoj politici, trgovini i investicijama i međunarodnoj ekonomskoj saradnji pokazuje da kineska strana tek kada ima na drugoj strani sa kojom pregovara oko puštanja određenih kreditnih linija za infrastrukturu, tek kada ima zaista odgovornu drugu stranu koja je pripremila projekte koji su isključivo iz oblasti infrastrukture, jer su se oni tu pokazali kao najodgovorniji i najbolji, tek onda je spremna da izađe sa jednim ovakvim sporazumom i potpiše sporazume sa određenim državama.

Srbija se očito pokazala sposobnom za tako nešto da je prošle godine zaista potpisala gotovo u vrednosti od tri milijarde evra projektno finansiranje i kao takva ide fazno, po sekcijama. Danas mi imamo na dnevnom redu onaj deo koji se odnosi na povlašćenog kupca za projekat izgradnje auto-puta E-765, znači deonice Preljina–Požega, koji govori o 445.000.000 dolara, gde je to oko 85% same investicije projekta i govorimo o ugovoru o kreditu koji se odnosi na projekat modernizacije graničnog prelaza mađarsko-srpske železnice, pogotovo

granice Kelebija, koja je u stvari nastavak ovog projekta koji treba da zaživi, putna, odnosno železnička infrastruktura u pravcu Beograd–Budimpešta. Mi time suštinski treba da obezbedimo železnicu koja će ići brzinom 200 kilometara na sat, koja će nam obezbediti zaista jedan evropski put kroz Evropsku uniju i koja će pokazati da, bez obzira na to što imate kineske investitore, mi kao Srbija radimo sa najboljima u određenim projektima koji se odnose na infrastrukturu.

Ovo pokazuje da Srbija ide zaista svojim razvojnim putem koji govori o tome da poslednje četiri godine mi imamo suficit u budžetu. Šta to znači? To znači da više prihodujemo nego što rashodujemo, da sa razvojem infrastrukturnih projekata mi povećavamo investicije. Ne smemo da zaboravimo da je Srbija u prošloj godini imala 3,5 milijardi priliva stranih direktnih investicija, što je ukupno više nego ceo region zemalja Zapadnog Balkana.

Znači, mi time pokazujemo da smo zaista krajnje odgovorni pre svega prema sebi kao građanima Srbije, a onda i prema svojim partnerima sa kojima sarađujemo i zbog toga me i ne čudi što mi imamo u istom ovom paketu danas ne samo ratifikaciju sporazuma sa kineskom bankom već i sa Evropskom investicionom bankom, sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj kao i sa Bankom za razvoj Saveta Evrope.

Kada smo rekli da je Evropska investiciona banka potpisala svoje sporazume još 11. maja 2009. godine da će pustiti svoje određene kreditne linije, onda je danas rekla da postoji taj program partnerstva za lokalni razvoj kojim će odobriti 22.000.000 evra za svoje određene projekte, ali će dati i takozvane projekte jačanja otpornosti lokalnih samouprava gde će 40.000.000 evra praktično odobriti za povlačenje određenih investicija koje se odnose na rekonstrukciju, modernizaciju, proširenje kanalizacione infrastrukture, vodovodne infrastrukture i time, ovim sporazumima vidite da je različit način finansiranja. Dok, recimo, kineski naši partneri daju određene kamatne stope koje su fiksne i mnogo manje, oni odmah naplaćuju, recimo, troškove obrade kredita, dok određene kreditne linije Evropske investicione banke pokazuju da za njihova ulaganja ovde kroz određene kredite nisu predviđeni troškovi obrade kredita i provizije za nepovučena sredstava.

Znači, samim tim, postoje određeni projekti realizacije od 2018. do 2022. godine i postoje različiti modaliteti u kojima se finansiraju različiti projekti. Tako da mislim da su Srbija i Ministarstvo finansija i Ministarstvo građevine, kao i Kancelarija za javna ulaganja i Kancelarija za IT i Poreska uprava prema svojim potrebama projektnog finansiranja praktično sagledali sve mogućnosti na osnovu kojih određene projekte treba da realizuju i našli najbolji način, u stvari najbolji put do realizacije tih projekata.

Kada govorimo o kreditima Evropske banke za obnovu i razvoj, onda tu imamo tri vrste ratifikacije sporazuma. Jedan se odnosi na modernizaciju Poreske uprave u iznosu od 45,3 miliona evra, zatim imamo unapređenje trgovine i saobraćaja zemalja Zapadnog Balkana sa 35.000.000 evra i unapređenje usluga elektronske uprave sa 43,8 miliona evra. Razvoj digitalizacije i obećanje ove vlade Republike Srbije da će građani Srbije imati bolji pristup u smislu elektronskih usluga koje država treba da obezbedi, da smanji troškove bespotrebne administracije, da poboljša i olakša rad uz pomoć onih projekata koji bi doveli do uvođenja IT i inovacija u kontaktima države i samih građana Srbije, pokazuje da Vlada zaista nije odstupila od svojih obećanja koje je dala kada je ovde i premijerka Ana Brnabić iznosila svoj ekspozé i zaista to treba podržati.

Na kraju krajeva, mi imamo ovde sagledano sa svih strana, a kada pogledate ove projekte koji se odnose na modernizaciju lokalnih samouprava, i na kraju, kada govorimo o Banci Saveta Evrope, imamo unapređenje zdravstvenih ustanova u 17 opština, koje su od velikog značaja, kroz finansiranje od preko 200.000.000 evra. Vi možete da vidite da je Ministarstvo finansija oformilo jednu centralnu fiducijarnu jedinicu koja će, u stvari, obavljati stručno upravljanje ovim projektima i raspisivati konkurse za javne nabavke, koje bi trebalo da se završe u što efikasnijem roku, prema zakonskim odredbama, upravo da bi se svi ovi projekti na najbolji i najefikasniji način realizovali. Time, suštinski, mi pokazujemo kao država da smo sposobni da, sutradan kada budemo govorili o nekim strukturnim finansiranjem iz fondova EU, zaista postoje ljudi koji se nalaze i u Ministarstvu finansija, koji su sposobni da zaista vode i upravljaju ovim projektima na najbolji i najefikasnije mogući način.

U danu za glasanje smatram da ovakav set sporazuma i ratifikacija treba da bude podržan ne samo od SNS-a za koju ne sumnjam da će poslanici podržati, već i od onih poslanika koji se možda i ne slažu sa politikom vladajuće koalicije zato što će ovi zakoni, ove ratifikacije, ovi sporazumi dati jedno bolje sutra svima nama koji živimo u Srbiji. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Ovom diskusijom bismo završili sa današnjim radom.

Nastavljamo sutra u 10.00 sati.

(Sednica je prekinuta u 17.05 sati.)